

RÉGÉSZETI NORMATÍVA I.

A régészeti dokumentációk készítésének általános követelményei

Útmutató a Magyar Régész Szövetség tagjai számára

Kiadja az

támogatásával a

www.regesztet.org.hu

Budapest, 2007.

Tartalom

Bevezetés.....	4
Döntési körülmények	4
Régészeti feladatkörök	4
A régészeti tevékenység átláthatósága és ellenőrizhetősége.....	6
A régészeti program és projekt.....	6
A projektet végrehajtó szakemberek	7
Dokumentációtípusok.....	8
Általános követelmények és útmutatás a munkavégzéshez	9
Minőségi teljesítmény	10
A Régészeti Normatíva felhasználási területei.....	10
A Régészeti Normatíva felülvizsgálata	11
Tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészei.....	12
A szükséges régészeti beavatkozás becslési dokumentációja	12
Régészeti előtanulmány.....	16
Régészeti munkák előzetes költségbecslése.....	20
Örökségvédelmi hatástanulmány	28
Régészeti munkák díjainak kiszámítása.....	36
Feltárási program előzetes tervdokumentációja.....	48
Részletes régészeti feltárási program és mellékletei	54
Megelőző feltárás elvégzésére kötött szerződés.....	56
Feltárási engedélyezési tervdokumentáció.....	67
Leletarchívum befogadási nyilatkozat	80
Feltárási engedély.....	81
KIVITELEZÉSI DOKUMENTÁCIÓ.....	84
Feltárás megkezdésének bejelentése	84
Lelőhely-bejelentő adatlap	86
Az illetékes múzeum nyilatkozata I.	89
Az illetékes múzeum nyilatkozata II.	93
Terület-átvételi állapotrögzítő jegyzőkönyv	96
A feltárt régészeti jelenségek helyszíni dokumentációja	98
Régészeti megfigyelési dokumentáció	102
Jelentés régészeti megfigyelés negatív eredményéről.....	105
Építményrégészeti vizsgálati dokumentáció	106
Terület-átadási állapotrögzítő jegyzőkönyv	110
Feltárás befejezésének bejelentése	112
Feltárási összegző tanulmány/előzetes jelentés.....	114
Szerkesztett teljes feltárási dokumentáció.....	117
Feldolgozási dokumentáció.....	121
Lelet(archívum)befogadási nyilatkozat.....	121
Leletarchívum átadás-átvételi jegyzőkönyve	125
Múzeumi szakmai leltár	128
Feldolgozási és publikációs terv	132
Ismeretterjesztési / kiállítási dokumentáció	134
Szinopszis.....	134
Forgatókönyv	135
Kiállítási installáció kivitelezési terve.....	136
Kiállítási kiadványok.....	137
Megőrzési dokumentáció	138

Konzerválási terv.....	138
Restaurálási terv és dokumentáció	139
Raktári terv és dokumentáció.....	143
A dokumentációkészítés folyamatábrája.....	144
GLOSSARIUM.....	148

BEVEZETÉS

A Magyar Régész Szövetség Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) rögzítette azokat az alapelveket, az alapelvekhez kapcsolódó általános illetve részletes szabályokat, amelyeket a Szövetség tagjai magukra nézve kötelezőnek fogadnak el. Tevékenységünk tárgya a régészeti örökség,¹ amely a külső beavatkozásokra érzékeny, véges terjedelmű és meg nem újítható történeti forrás. A szabályok elfogadására azért van szükség, mert *a jogszabályok egyedül a régésznek adnak olyan felhatalmazást, hogy régészeti örökségünk elemein visszafordíthatatlan beavatkozásokat végezzen.*²

A beavatkozások megtétele előtt a régésznek felelős módon kell döntést hoznia. A döntés joga azonban egyrészt nem korlátlan: a jogszabályok jelölik ki annak kereteit. Másrészt a régész döntését számos külső tényező befolyásolja: az idő rövidege, a források szűkösége, a megbízó érdekei vagy az önkormányzatok és egyéb testületek elvárásai. A Régészeti Normatíva első kötetének közzétételével célunk az, hogy mi, a Szövetség tagjai kinyilvánítsuk, milyen elveket követünk döntéseink meghozatalánál, azokat az ellenőrizhetőség követelményének eleget téve hogyan dokumentáljuk, és így tagjainknak, illetve alkalmazóinknak további részletes útmutatást adjunk az elvek alkalmazására.

Döntési körülmények

Abban, hogy döntéseink során mennyire engedhetünk a külső nyomásnak és a körülmények kényszerítő erejének, a legfontosabb útmutatást a Magyar Köztársaság Alkotmánya és a Tv. adja. Az Alkotmány mindenki számára biztosítja a gondolat és lelkiismeret szabadságát, a szabad véleménynyilvánítást, és a tudományos élet szabadságát.³ A Tv. célja pedig az, hogy a nemzeti és az egyetemes történelem során felhalmozott kulturális örökség feltárásának, tudományos feldolgozásának, megóvásának, védelmének, fenntartható használatának⁴ és közkinccsé tételének törvényi feltételeit megteremtse. Az alkotmányos jogokat és a Tv. célját szem előtt tartva, akkor tud helyes döntést hozni a régész, ha azt Etikai Kódexünk öt alapelvét és három általános szabályát betartva jóhiszeműen, az elvárható legnagyobb körültekintéssel, az eltérő érdekeknek a régészeti örökség sérelme nélküli konszenzusának kialakítására és a legmagasabb szakmai minőségre törekedve hozza meg.⁵

Régészeti feladatkörök

A régész a régészeti örökséggel kapcsolatban, a terepbejárástól a kiállítás rendezésig számos szerepkörben hoz döntéseket. E szerepköröket az alkalmazásban álló régészeknél a munkaköri leírás, a független szakemberéknél pedig a szakértői engedélyben megjelölt szakterület leírása tartalmazza, az alábbiakban ezért csupán vázlatos áttekintést adunk. Az alábbi feladatkörök közül egyszerre többet is betölthet ugyanaz a személy, viszont a hatósági feladatkör összeférhetetlen a tervezői és a kivitelezői feladatkörrel.

¹ 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről (a továbbiakban: Törvény) 7.§ 22. *Régészeti örökség*: az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, mely segít rekonstruálni az emberiség történetét és kapcsolatát környezetével.

² A 21/2007. (III.26.) OKM rendelettel módosított 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálása anyagi elismerésének részletes szabályairól (a továbbiakban: Feltárási R) 3. §.

³ 1949. évi XX. törvény. A Magyar Köztársaság Alkotmánya 60. § (1); 61. § (1) valamint 70/G. § (1) és (2) bekezdései.

⁴ Törvény 7. § 1. *Fenntartható használat*: a védett kulturális örökség olyan módon történő használata – ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységet is – amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosított fennmaradásuk a jelen és jövő nemzedékek számára.

⁵ Etikai Kódex 2.1.; 3.1.3.; 3.1.5. és 3.1.11.

Területileg illetékes feladatkör⁶

A régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeum régésze, mint a gyűjtőterület régészeti örökségéért felelős szakember,⁷ a gyűjtőterületre **kutatási programot alkot, gyűjteményfejlesztési koncepciót dolgoz ki**, és ellátja a mentő feltárás feladatait.

Szakterületén alapkutatót folytatva **értelmezi a régészeti örökséget**, amelynek eredményeként annak elemei jelentésre tesznek szert.

A rá bízott örökség gondnokaként **tudományosan rendszerezi gyűjteményét, gondoskodik annak megőrzéséről. Szaktanácsot ad** a raktározáshoz, restauráláshoz, helyreállításhoz.

Hivatalos ügyekben **nyilatkozatot tesz és adatokat szolgáltat**.

Tervezői feladatkör⁸

Régészeti tervezési jogosultsága van a feltárási joggal rendelkező intézmény régész alkalmazottjának a szervezeti és működési szabályzatban, illetve a munkaköri leírásban foglaltaknak megfelelően, valamint a régészeti szakág, illetve a régészeti lelőhelyvédelem szakterületen szakértői nyilvántartásba felvett független szakembernek.⁹ A mentő feltárás kivételével a feltárások minden formáját meg kell tervezni. A régészeti tervezés eredménye a tervdokumentáció, amelyet a tervező munkaköri feladatként vagy megbízás alapján készít el.

Hatósági feladatkör¹⁰

Hatóság köztisztviselőjeként, alkalmazott kutatást végezve **megállapítja** a régészeti örökség egyes elemeinek **jelentőségét, osztályba sorolja**, és **nyilvántartásba veszi** azokat. A régészeti örökségre vonatkozóan **adatot szolgáltat, engedélyt ad ki, és ellenőríz**.

Kivitelezői feladatkör

Mentő feltárás, vagy tervezett feltárási projekt megvalósítójaként (felelős vezetőként, szakfelelősként, szakközreműködőként vagy szakértőként) a lelőhelyen végzett vizsgálat során **értelmezi a leletkontextust és kialakítja a leletarchívum alapjait**.¹¹

Feldolgozó kutatói feladatkör

Intézményi alkalmazottként, vagy független szakemberként, kutatásvezetőként, vagy munkatársként alapkutatót végezve, kiteljesíti a leletarchívumot: nyilvántartása veszi a leleteket, **értelmezi a régészeti örökséget, kimutatja történeti összefüggéseit. Eredményeit** a tudományos közélet fórumain ismerteti, önálló műveit (szakcikkek, tanulmányok, könyvek formájában) **közzéteszi**.

⁶ Feltárási R. 1. § d) *illetékes múzeum*: a területileg illetékes, régészeti gyűjtőkörrel rendelkező megyei (a fővárosban: Budapesti Történeti Múzeum) múzeum.

Feltárási R. 1. § c) *gyűjtőterületében illetékes múzeum*: olyan régészeti gyűjtőkörrel rendelkező nyilvántartott múzeum, melynek a nagyberuházással érintett lelőhely a működési engedélyében meghatározott gyűjtőterületére esik

⁷ Felhatalmazása része az őt alkalmazó intézmény felhatalmazásának. Utóbbi országos szervtől, vagy önkormányzattól kapja felhatalmazását.

⁸ Régészeti tervezési tevékenységnek minősül a hatósági engedélyhez kötött feltárási tevékenység engedélyezési tervdokumentációjának, illetve döntést megalapozó munkarészeinek elkészítése.

⁹ 18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet a kulturális szakértők működésének engedélyezéséről és a szakértői névjegyzékek vezetéséről, 1. számú melléklet: Kulturális szakterületek 1. Kulturális tárgyi örökségünk – beleértve a muzeális intézményekben őrzött javakat is – feltárása, feldolgozása, értékbecslése, a régészeti szakág megjelölésével; 4. Régészeti lelőhelyvédelem: ingatlan régészeti örökségünk javainak számbavétele, feltárása, feldolgozása, kutatási eredményeinek közzététele, érték- és kárbecslése, helyreállítása, bemutatása és hasznosítása

¹⁰ A hatósági, vagy szakhatósági feladatkört szervezet, (vagy annak tisztviselője) gyakorolja, amely (vagy aki) jogszabályi felhatalmazása (vagy munkaköre) alapján felelős egy adott közigazgatási szint régészeti örökségének megóvásáért, fenntartható használatáért és igazgatásáért.

¹¹ A leletarchívum az alábbi összetevőkből áll: a régészeti feltárás során gyűjtött leletek, a feltáráshoz tartozó dokumentációk, illetve ezek mutatórendszere.

Népszerűsítői feladatkör

Intézményi alkalmazottként vagy független szakemberként a feldolgozások eredményeit **ismeretterjesztő tevékenység** (kiállítás rendezés, előadások, sajtónyilatkozatok, foglalkozások), **művek létrehozása** (kiállítási vezetők, ismeretterjesztő könyvek, cikkek) révén **eljuttatja a társadalom különböző célcsoportjaihoz**.

Oktatási, képzési, tudományos minősítési feladatkör

Intézményi alkalmazottként, felsőfokú oktatási intézmény alkalmazottjaként vagy független szakemberként a kutatási eredmények **kritikai értékelésével tananyagot** (tankönyvet, jegyzetet) **készít**, és tesz közzé, illetve **előadóként, témavezetőként** részt vesz a szakemberképzésben, **bírálóként** pedig a tudományos minősítési eljárásban.

A régészeti tevékenység átláthatósága és ellenőrizhetősége

A fenti feladatkörök ismertetése során vázlatosan bemutatott döntések olyan láncolatot képeznek, amelyek biztosítják az alkotmányos jogok érvényesülését, a Tv. céljának elérését, és végső soron hozzájárulnak a társadalom fejlődéséhez. Ebben a folyamatban a feladatok teljesítése kapcsán végzett tevékenységek eredménye jellemzően valamilyen **dokumentáció**, amelynek elkészítéséért a feladatkört ellátó régész felelős.

Az egyes munkafázisokhoz tartozó dokumentációk **mérföldkőnek számítanak**, és nemcsak az egyes munkarészek teljesítését bizonyítják, hanem azt is, hogy a régész megfelel az Etikai Kódex első számú általános szabályának, azaz szakmai tevékenysége során olyan viselkedést tanúsít, amely méltó a hivatás és a régészek közösségének társadalmi megbecsüléséhez és elismertségéhez.¹²

Mivel a dokumentációk nyilatkozatokat, azok alapján készítendő terveket, illetve a tervek teljesítéséről szóló beszámolókat tartalmaznak, azokból **konkrétan megállapítható**, hogy a régész eleget tesz-e az Etikai Kódex többi általános, és egyes részletes szabályainak.

A régészeti program és projekt

Etikai Kódexünk második alapelve kimondja, hogy a régészeti örökség meg nem újítható forrás, ezért a beavatkozások tervezésénél és kivitelezésénél figyelembe kell venni a fenntarthatóság szempontjait.¹³ A fenntarthatóság elve megköveteli, hogy a területileg illetékes feladatkört ellátó régészek a hatósággal együttműködve **átfogó programot**¹⁴ készítsenek a gondjaikra bízott régészeti örökség kezelésére. Az átfogó program képezheti alapját azoknak a **projekteknak**,¹⁵ amelyek során a régészeti lelőhelyen vissza nem fordítható beavatkozásra kerül sor. Ebből következik, hogy a projekt középpontjában általában a feltárás valamely formája áll, azaz projektekre azért van szükség, mert olyan földmunkával jár

¹² Etikai Kódex 3.1.1.

¹³ Etikai Kódex 2.1.2.

¹⁴ A program különálló projektek egyeztetett csomagja, amelyet több érdekelt szervezet, közös cél elérése érdekében, együttműködve közösen fejleszt és valósít meg. A programok gyakran átfogó stratégiák megvalósítását szolgálják. A régészeti program a régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeumnak a gyűjtőterületre vonatkozó tudományos céljait rögzíti. A gyűjtőterületen megvalósítani tervezett projektek céljait a programból kell levezetni.

¹⁵ A projekt világosan meghatározott céllal rendelkező, gazdaságilag szét nem választható munkarészek együttese, amelyek pontos technikai funkciót valósítanak meg. Egy projekt több részprojektből tevődhet össze. Egy konkrét helyszínen megvalósuló beruházáshoz tartozó megelőző régészeti feltárás egy projektnek tekintendő. Nyomvonalas létesítményeknél, vagy olyan, nagy területen megvalósuló beruházásnál, amely több lelőhelyet érint, a feltárási munka hatékonyabbá tétele érdekében több projektet, vagy alprojektet is lehet tervezni.

tevékenységet kell végezni, amely nem teszi lehetővé a lelőhely elkerülését.¹⁶ Egy projekthez egy feltárási engedély tartozik, és – a tervezéstől a terepi kivitelezésen és a terepen kívüli feldolgozáson át az eredmények közzétételéig – **több, kötelezően végrehajtandó műveleti szakaszból áll.**

A projektet végrehajtó szakemberek

A projekt kivitelezésére projektcsoporthoz (projekt-team), vagy munkacsoportot lehet szervezni. A csoport csak akkor tud eredményesen működni, ha tagjainak döntési jogosultsága és ezzel együtt járó felelőssége jól megállapítható. A csoport munkájának első helyen felelős irányítója a projektigazgató, aki **felelős a projekt teljes körű végrehajtásához szükséges feltételek biztosításáért**, a megelőző feltárás elvégzésére kötendő szerződést aláírja, a feltárási engedélyezési tervdokumentációt benyújtás előtt jóváhagyja, és nyilatkozik arról, hogy a projekt végrehajtásához szükséges feltételeket biztosítja.

A feltárási joggal rendelkező intézmények esetében személye azonos az engedélyes intézmény vezetőjével. Amennyiben a projektigazgató valamely múzeum vezetője, akkor a terepmunkák lezárulása után is számos feladata van: biztosítani kell a leletarchívum további gondozásának, tudományos feldolgozásának közzétételének, ismeretterjesztésbe való bekapcsolásának feltételeit is, és az ezekkel kapcsolatos tevékenységeket be kell illeszteni az intézmény terveibe.

A konkrét kivitelezési munkák felelős vezetője a projektvezető, akinek a nevére a feltárási engedély szól, és aki az engedélyes intézménnyel munkaviszonyban, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási jogviszonyban áll.¹⁷ Személye többnyire azonos a feltárási engedélyezési tervdokumentáció készítőjével. Felelőssége a projekt teljes körű lebonyolítására terjed ki, és erről a feltárási engedélykérelemben nyilatkozatot tesz. A projektvezető irányítása alatt dolgozik – a projektigazgató kivételével – a projektcsoporthoz munkát végző minden személy, így a szakfelelősök (pl. egy munkahelyen a munkát felügyelő régésztechnikus, vagy konzerválást felügyelő restaurátor), illetve a szakközreműködők, akik bizonyos speciális tudományterület művelői (pl. archaeozoológus). A szakfelelősök felügyelik a technikai alkalmazottak munkáját, és felelősek a projektvezető utasításainak végrehajtásáért.

projektcsoporthoz beosztás	belüli	kötelező minősítés	megkövetelt végzettség	legalacsonyabb
projektigazgató		---	felsőfokú szakirányú	
projektvezető projekttervező	vagy	szakértő ¹⁸ (amennyiben nem az engedélyes intézmény)	felsőfokú szakirányú restaurátor,	(régész,

¹⁶ Törvény 10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

19. § (1) A földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal – beleértve az ásványi vagyon kitermelést is – (a továbbiakban: fejlesztések, beruházások) a régészeti lelőhelyeket – az e törvényben meghatározottak kivételével – el kell kerülni.

(2) A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. Amennyiben a feltáráson előkerülő régészeti leletek a helyszínen nem őrizhetők meg, azokat elsősorban a feltárást végző illetékes múzeumban vagy országos szakmúzeumban kell elhelyezni.

¹⁷ Feltárási R. 3. §

¹⁸ A kulturális szakértők működésének engedélyezéséről és a szakértői névjegyzékek vezetéséről szóló 18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet hatálya alá tartozó személyek.

	közalkalmazottja)	építész (É1), műemléki szakmérnök)
szakfelelős vagy szakközreműködő	---	felső vagy középfokú szakirányú
technikus	---	felső szakirányú
projektmenedzser, vagy koordinátor	---	felső, vagy középfokú szakirányú, illetve gazdasági végzettségű
technikai alkalmazott	---	betanított munkás

A projektigazgató és a projektvezető viszonya

A Szövetség tagjai több alkalommal jelezték, hogy egyes etikai elvárásoknak esetleg nem tudnak megfelelni, ha felettesüktől azzal ellentétes utasítást kapnak, és azt munkakörükben eljárva végre kell hajtaniuk. Az ilyen esetekben eligazítást nyújt az Alkotmányban biztosított jogok, illetve a Tv. céljának figyelembe vétele. Ezek a jogszabályok régész felettesére is vonatkoznak, és neki is érdeke, hogy intézménye hatékonyan, átláthatóan, a köz megelégedésére működjön. Ennek biztosítéka az, ha a vezetők a szervezeti és működési szabályzatot, és az azt kiegészítő egyéb belső szabályzatokat az Alkotmány és a Tv. szellemében állítják össze. A régészeti tevékenységek vonatkozásában segít a Régészeti Normatíva, illetve a szervezet azon munkatársai, akik tagjai a Szövetségnek. A Magyar Régész Szövetség javasolja a régészeti tevékenységet végző intézményeknek, gazdasági társaságoknak és egyesületeknek hogy pártoló tagként fogadják el a Magyar Régész Szövetség Alapszabályát. Az Alapszabály 4.2.2. pontja értelmében beadvánnyal fordulhatnak a Szövetség vezető testületeihez, és kérhetik, hogy szabályzataikat vizsgálják meg abból a szempontból, hogy azok biztosítják-e a Szövetség normáinak megfelelő munkavégzés feltételeit, illetve, hogy annak érdekében milyen változtatásokat javasolnak. A Szövetség a kérelmező igényére nyilvánosságra hozza a választ, és ezzel a külvilág számára is nyilvánvalóvá válik, hogy a szervezet tevékenysége megfelel a Szövetség normáinak.

Dokumentációtípusok

Az alábbiakban a régészeti tevékenységek jellemző szakaszaihoz tartozó dokumentációk készítésével kapcsolatos általános követelményeket és útmutatásokat mutatjuk be a következő sorrendnek megfelelően:

Tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészei:

- a szükséges régészeti beavatkozás becslési dokumentációja
- régészeti előtanulmány
- régészeti munkák előzetes költségbecslése
- örökségvédelmi hatástanulmány
- régészeti munkák díjainak kiszámítása

Engedélyezési tervdokumentáció:

- elvi feltárási engedélyezési tervdokumentáció
- részletes régészeti feltárási program és mellékletei
- megelőző feltárás elvégzésére kötött szerződés
- feltárási engedélyezési tervdokumentáció
- leletarchívum befogadási nyilatkozata
- jogerős feltárási engedély
- feltárás megkezdésének bejelentése

Kivitelezési dokumentáció:

1. Terepmunka:

- lelőhely-bejelentő adatlap
- az illetékes múzeum nyilatkozata I.
- az illetékes múzeum nyilatkozata II.
- terület átvételi állapotrögzítő jegyzőkönyv
- feltárási napló és a feltárt régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentációja
- régészeti megfigyelési dokumentáció
- építményrégészeti vizsgálati dokumentáció
- régészeti leletek elsődleges feldolgozási dokumentációja
- terület átadási állapotrögzítő jegyzőkönyv
- feltárás befejezésének bejelentése
- feltárási összegző tanulmány/előzetes jelentés
- szerkesztett teljes feltárási dokumentáció

2. Terepen kívüli munka:

Tudományos feldolgozási dokumentáció

- leletarchívum befogadási nyilatkozat
- leletarchívum átadás-átvételi jegyzőkönyve
- múzeumi szakmai leltár
- feldolgozási és publikációs terv
- zárójelentés
- publikáció

Ismeretterjesztési / kiállítási dokumentáció:

- szinopszis
- forgatókönyv
- kiállítási installáció kivitelezési terve
- kiállítási kiadványok (leporellók, vezetők, internet-honlapok, múzeumpedagógiai kiadványok)

Megőrzési dokumentáció:

- konzerválási terv és dokumentáció
- restaurálási terv és dokumentáció
- raktári terv és dokumentáció

Általános követelmények és útmutatás a munkavégzéshez

A Szövetség meghatározza azokat az általános követelményeket, amelyeket a régészeti tevékenységek tervezése és kivitelezése során figyelembe kell venni, illetve útmutatóban közli az azok teljesítéséhez szükséges információkat. Az általános követelmények és útmutató leírásának szerkezete a következő:

- általános követelmények
- (projekt) műveleti szakasz meghatározása
- (projekt) műveleti szakasz célja
- műveleti szakasz előfordulási esetei
- útmutatás a munkavégzéshez
- iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

Az általános követelmények tömörek, és nélkülözik a részleteket, mivel lehetetlen minden körülményt dokumentálni és minden körülményhez meghatározni a megfelelő kutatási módszert. A Szövetség nem kívánja részletekbe menően megszabni tagjainak a projektek végrehajtási módját, hanem olyan eljárásokat jelöl meg, amelyekkel mérhető eredményeket lehet elérni. Ezek az eredmények azok az általános és specifikus kritériumok, amelyek alapján a végrehajtást ellenőrizni lehet, miközben a régész szabadon választhat a megfelelő elfogadott módszerek közül és akár új módszereket is kidolgozhat.

Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy a beszámoló azt tartalmazza, hogy nem sikerült teljesíteni a jóváhagyott tervet. Ennek egyik oka az lehet, hogy a kivitelezés során eltértek az utasításoktól. Másik ok lehet olyan körülmény, amelyet a kivitelező nem tud befolyásolni. A tervezés során ezért fel kell mérni a projekt sikerét fenyegető lehetséges kockázatokat. Ha az eredmény a kellő körültekintés ellenére is elmarad az általános követelményektől, akkor az értékelés során mérlegelni kell az útmutatóban leírtakat. Ebben foglaltuk össze a jelenleg ismert legjobb gyakorlatokat, amelyek alkalmazását javasoljuk a tervezés és kivitelezés során.

Összefoglalva a Szövetség általános követelményei a kívánt eredményt határozzák meg, az útmutató pedig nagy vonalakban arról szól, hogy jelenleg a szakma szerint hogyan lehet az eredményt elérni. Az általános követelmények leírását és útmutatókat elsősorban mint a minőség mértékét kell használni.

Minőségi teljesítmény

A minőségi teljesítmény három tényezőtől függ:

1. Küldetésnyilatkozat, amely összefoglalja az irányadó elveket, az általános célokat és célkitűzéseket. (Ez a mi esetünkben az Alkotmányban biztosított, fentebb idézett jogokkal és a Tv.ben kijelölt céllal egyenlő).
2. Alacsonyabb rendű jogszabályok (rendeletek, határozatok és utasítások), amelyek azokat az eredményeket, feladatokat határozzák meg, amelyeket el kell érni, hogy teljesüljenek a kijelölt általános célok.
3. Szervezeti, működési és ügyrendi szabályzatok, amelyek a jogszabályokban rögzített elvárások teljesítéséhez javasolt vagy szükséges módszereket és technikákat részletesen leírják.

A Szövetség általános követelményei és útmutatói is ezt a sémát alkalmazzák. Az Etikai Kódex a küldetésnyilatkozatnak felel meg, az általános követelmények és útmutatók részletezik, hogy mire van szükség az Etikai Kódex betartásához, és a régészeket foglalkoztató intézmények, gazdasági társaságok saját szabályzatai tartalmazzák azokat a belső utasításokat, amelyek végrehajtásával megfelelnek az általános követelményeknek.

A Régészeti Normatíva felhasználási területei

A Régészeti Normatívának számos felhasználási területe lehet, elsősorban a következőknek ajánljuk:

- Szerződéses, tervező és kivitelező régészeknek, részben hogy támogassák saját minőségbiztosítási rendszerüket, de elsősorban azért hogy megmutassák a megbízónak és a régész társadalomnak, hogy magas minőségű munkát végeznek.
- A megbízóknak (beruházóknak, kivitelezőknek, vagy alvállalkozót szerződtető, feltárási joggal rendelkező intézménynek), mert ez segít a tervdokumentációk és az elvégzett munka minőségének megítélésében.

A Régészeti Normatíva nem tartalmaz semmi olyasmit, ami alapján előnyben részesülnének egyes intézmények, vagy független szakemberek. Felhasználását sem szűkítjük le konkrét intézményi körre, megbízási viszonyra, vagy feltárásfajtára. Álláspontunk szerint mindenki, aki régészeti tevékenységet végez köteles betartani az Alkotmányból és a Tv.ből származtatott általános követelményeket és védeni az örökséget.¹⁹

A Szövetség tagjai esetében az általános követelmények betartása a tagság feltétele. Ezek be nem tartása az Etikai Kódex előírásainak megszegését jelenti. **Azokkal a tagokkal szemben, akik az általános követelmények alatti szinten teljesítenek, a Szövetség fegyelmi eljárást indíthat.** Ilyen esetben a legsúlyosabb büntetés a Szövetségből való kizárás.

A Régészeti Normatíva felülvizsgálata

Hivatásunk szabályai és gyakorlata a környező világgal együtt változik. Új vizsgálati módszerek jelennek meg, változnak a munkavégzés szervezeti keretei és munkánk társadalmi megítélése is változik. A hazai közéletben régóta napirenden van a régiók felállítása, amely szintén komoly hatással lesz a hazai régésztársadalom mindennapi életére.

Az általános követelmények finomodhatnak, de szellemiségében valószínűleg nem változnak, viszont az útmutatókra már rövid távon is hatással lesz a technikai-technológiai fejlődés. A Szövetség napra készen akarja tartani a Régészeti Normatívát, ezért kérjük annak minden alkalmazóját, hogy tapasztalatait, javító szándékú ötleteit ossza meg velünk.

Köszönetnyilvánítás

A Szövetség számos tagja hozzájárult a Régészeti Normatíva jelen változatának kialakításához. Közülük ez úton is szeretnénk köszönetet mondani az Elnökség tagjai közül Istvánovits Eszternek és Tari Editnek, továbbá Lőrinczy Gábornak, ezen felül Frankovics Tibornak és Labancz Károlynak.

Végezetül külön köszönetet mondunk Kenneth Aitchinson úrnak, az Institute of Field Archaeologists (IFA) tisztviselőjének, hogy lehetővé tett számunkra szabályzataik használatát, valamint Dr. Schneider Márta kulturális szakállamtitkár asszonynak és Sepseyne Dr. Vigh Annamária közgyűjteményi főosztályvezető asszonynak, hogy a Régészeti Normatíva elkészítését és kiadását szakmailag és anyagilag is támogatták.

2007. szeptember 7.

Dr. Nagy Mihály
elnökségi tag

Dr. Jankovich-Bésán Dénes
elnök

¹⁹ Törvény 1. § (1) E törvény hatálya a kulturális örökség elemeire, valamint az ezekkel kapcsolatos minden tevékenységre, személyre és szervezetre terjed ki.

4. § (1) A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos a kulturális örökség védett elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, meghamisítása, hamisítása.

TERVDOKUMENTÁCIÓ DÖNTÉST MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZEI

A szükséges régészeti beavatkozás becslési dokumentációja

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A fejlesztési döntések meghozatala előtt a fejlesztőnek kell tájékozódnia arról, hogy milyen jogszabályi kötelezettségei vannak. Az alapvető kötelezettségek a következők:

Tv. 10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

Tv. 19. § (1) A földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal – beleértve az ásványi vagyoni kitermelést is – (a továbbiakban: fejlesztések, beruházások) a régészeti lelőhelyeket – az e törvényben meghatározottak kivételével – el kell kerülni.

A döntéshozó a területen kellő jártassággal rendelkező intézményt vagy szakértőt bíz meg a szükséges régészeti beavatkozás becslési dokumentációjának elkészítésével.

A becslési dokumentáció meghatározása

Meghatározott földrajzi területen megvalósítandó fejlesztés (beruházás, változtatás) tervezése előtt, a lelőhelyek, az örökségvédelmi jogszabályok, valamint a publikált adatok és publikálatlan feljegyzések gyors áttekintése annak megállapítása céljából, hogy a fejlesztésnek van-e régészeti vonatkozása, és igényel-e részletesebb kidolgozást (pl. örökségvédelmi hatástanulmányt).

A becslési dokumentáció célja

A fejlesztések (beruházások, változtatások) tervezésének megkezdésekor olyan dokumentum készítése, amely alapján a fejlesztő megismeri, hogy milyen feladatokat kell levégeznie annak érdekében, hogy az örökségvédelmi jogszabályok előírásai a fejlesztési területen maradéktalanul érvényesüljenek, és amely alapján dönthet további, a fejlesztés hatósági engedélyezéséhez szükséges dokumentációk elkészíttetéséről.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Minden, 30 cm mélységet meghaladó földmunkával járó, illetőleg a terület jellegét veszélyeztető, befolyásoló változtatások esetében javasoljuk elkészítését, legkésőbb az építésiügyi hatósági engedélyezést megelőző tervezői egyeztetés időszakában.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A munkavégzés során számba kell venni mindazokat a lehetséges tényezőket, melyek a megbízó költségeit csökkentik, de ugyanakkor megfelelő módon biztosítják a régészeti örökség védelmét. A munkavégzés nem tartalmaz terepmunkát.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: megbízó (tulajdonos, beruházó, építtető vagy egyéb ügyfél).

A dokumentációt készíti: megbízás alapján, feltárási joggal rendelkező intézmény, vagy szakértő. Ha a dokumentációt nem valamely illetékes múzeum munkatársa készíti, a

múzeumot akkor is meg kell keresnie, mert a tudományos program részleteiről ott tájékozódhat, amelyet figyelembe kell venni a feltárási szükséglet megállapításánál.

A dokumentációt jóváhagyja: a megbízó vagy kijelölt képviselője.

A dokumentáció őrzési helye: megbízó, valamint a készítő intézmény, illetve szakértő irattára.

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez
[címlap]

A szükséges régészeti beavatkozás becslési dokumentációja

Megbízó adatai:

Megbízó cégszerű megnevezése:.....

Székhelye, címe:

Céggjegyzék helye és száma:.....

Képviseli (mint megrendelő):.....

A megrendelés tárgya:

.....

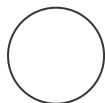
Illetékes múzeum:.....

Múzeumunk tudományos programjáról jelen dokumentáció készítője tájékoztatást kapott.

Illetékes múzeum vezetőjének aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

P.H.

A dokumentáció készítőjének adatai:

Név:.....

*Lakcím, vagy székhely és cím:*²⁰.....

*18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet szerinti szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:*²¹.....

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Készítő aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

[a belívek a leírás terjedelme miatt szükség szerint bővítendők!]

1a) A megrendelés tárgya

²⁰ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

²¹ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

.....
.....
.....

1b) A vizsgálat pontos helyszíne (szöveges meghatározás, ingatlan-nyilvántartási adatok)

.....
.....
.....

2) A fejlesztési (beruházási, változtatási) szándékkal kapcsolatban figyelembe veendő örökségvédelmi vonatkozású jogi szabályozások ismertetése

.....
.....
.....

3a) Az érintett területre vonatkozó örökségvédelmi hatósági nyilvántartási adatok felsorolása

.....
.....
.....

3b) A területileg illetékes múzeum adattári adataiból az érintett területre vonatkozó adatok áttekintése

.....
.....
.....

3c) Az érintett területre vonatkozó szakirodalmi adatok áttekintése

.....
.....
.....

4. Javaslat a megbízó számára a további lépések megtételére

.....
.....
.....

5. Mellékletek (pl. térképek, szükség szerint csatolandó)

Régészeti előtanulmány

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A fejlesztési döntések meghozatala előtt a fejlesztőnek tájékozódnia kell arról, hogy milyen jogszabályi kötelezettségei vannak. Az alapvető kötelezettségek a következők:

Tv. 10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

Tv. 19. § (1) A földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal – beleértve az ásványi vagyон kitermelést is – (a továbbiakban: fejlesztések, beruházások) a régészeti lelőhelyeket – az e törvényben meghatározottak kivételével – el kell kerülni.

A régészeti előtanulmány egy adott földrajzi területre vonatkozóan a régészeti örökség természetét határozza meg, – amennyire ezt az elérhető adatok lehetővé teszik. Olyan erre alkalmas módszerekkel és eljárásokkal kell elvégezni, amelyek megfelelnek a projektben kitűzött céloknak, és eleget tesznek a Szövetség Etikai Kódexe idevonatkozó előírásainak.

A döntéshozó a területen kellő jártassággal rendelkező intézményt vagy szakértőt bíz meg a régészeti előtanulmány dokumentációjának elkészítésével.

A régészeti előtanulmány meghatározása

Meghatározott földrajzi területen megvalósítandó fejlesztés (beruházás, változtatás) tervezésének megkezdése előtt az ismert vagy valószínűleg előforduló régészeti örökségre vonatkozó publikált és publikálatlan feljegyzések áttekintése annak érdekében, hogy annak jellegét, kiterjedését és jelentőségét megállapítsák. A vonatkozó örökségvédelmi jogszabályok, valamint a területre vonatkozó szabályozási tervek gyors áttekintése annak megállapítása céljából, hogy a fejlesztésnek van-e régészeti vonatkozása, és részletesebb kidolgozást (pl. örökségvédelmi hatástanulmányt) igényel-e. Az előtanulmány a feltárási szükséglet becslésénél részletesebb, és a megbízó által megadott speciális műszaki szempontokra is választ ad (pl. alternatív nyomvonal-vezetési javaslatok, a feltárt régészeti emlék hasznosítása a fejlesztési projekt keretében stb.).

A régészeti előtanulmány célja

A fejlesztések (beruházások, változtatások) tervezésének megkezdésekor olyan dokumentum készítése, amely alapján a fejlesztő megismeri, hogy milyen örökségvédelmi jogszabályok vonatkoznak a fejlesztési területre, és amely alapján dönthet további, a fejlesztés hatósági engedélyezéséhez szükséges dokumentációk elkészítéséről.

A régészeti előtanulmány készítésének célja az, hogy a megbízó információt kapjon egy meghatározott terület vagy helyszín ismert és potenciális régészeti örökségéről (lelőhely jelenlétét vagy hiányát, jellegét és kiterjedését, korát, összetettségét, megtartását) annak céljából, hogy meg lehessen állapítani annak területi jelentőségét. Az előtanulmány általában az alábbi javaslatokat fogalmazza meg:

- tervet kell készíteni a régészeti örökség feltárására, dokumentálására, megőrzésére és kezelésére,
- további roncsoló vagy roncsolásmentes vizsgálatot kell tervezni abban az esetben, ha a régészeti örökség értékét nem sikerült kielégítően megállapítani ahhoz, hogy döntést lehessen hozni a kárcsökkentési stratégia részleteiről,
- tervet kell készíteni tudományos kutatási program kidolgozására.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A 30 cm mélységet meghaladó földmunkával járó, illetőleg a terület jellegét veszélyeztető, befolyásoló változtatások esetében, amikor hatástanulmány készítése nem kötelező.

Előtanulmány készítésére sor kerülhet hatósági tevékenység megalapozása érdekében, vagy tudományos alapkutatói program részeként is.

Útmutató a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat. A munka során legalább helyszíni szemlét kell tartani, de indokoltnak tartjuk a tanulmányozott terület terepbejárását.

Bármilyen okból kerülne rá sor, a régész csak akkor vállalkozhat régészeti előtanulmány elkészítésére, ha arra vonatkozóan írásba foglalt, részletes utasításokkal rendelkezik, és ha az érdekeltek (megbízó, illetékes múzeum, örökségvédelmi hatóság) a célkitűzésekben egyetértenek, mivel a tanulmány elkészítője teljesítményének utólagos megítélését ezek a körülmények alapvetően befolyásolják.

Ha az előtanulmányt építésügyi hatósági engedélyezési tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészeként rendelik meg, ebben az esetben tanácsos előzetesen egyeztetni az illetékes múzeummal is, hogy elkerüljék a többletköltséget.

A tudásukra jutott adatok bizalmas kezeléséről a részes feleknek kell megállapodni.

Az előtanulmány fő jellemzői:

- összegyűjti, összefoglalja, és rendezi az elérhető adatokat
- bemutatja a tanulmányozott terület régészeti örökségének regionális, szükség esetén nemzetközi összefüggéseit
- nyilatkozik az adatok minőségére és megbízhatóságára vonatkozóan, és a tervezéshez szükséges információ megszerzése érdekében rámutat, hogyan lehet azokat feltárással kiegészíteni.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: megbízó (tulajdonos, beruházó, építtető vagy egyéb ügyfél).

A dokumentációt készíti: megbízás alapján, feltárási joggal rendelkező intézmény, vagy szakértő. Ha a dokumentációt nem valamely illetékes múzeum munkatársa készíti, a múzeumot akkor is meg kell keresnie, mert a tudományos program részleteiről ott tájékozódhat, amelyet figyelembe kell venni a feltárási szükséglet megállapításánál.

A dokumentációt jóváhagyja: a megbízó vagy kijelölt képviselője.

A dokumentáció őrzési helye: megbízó, valamint a készítő intézmény, illetve szakértő irattára.

Régészeti előtanulmány dokumentációja

Megbízó adatai:

Megbízó cégszerű megnevezése:.....

Székhelye, címe:

Céggjegyzék helye és száma:.....

Képviseli (mint megrendelő):.....

A megrendelés tárgya:

.....

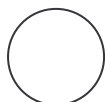
Illetékes múzeum:.....

Múzeumunk tudományos programjáról jelen dokumentáció készítője tájékoztatást kapott.

Illetékes múzeum vezetőjének aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

P.H.

A dokumentáció készítőjének adatai:

Név:.....

*Lakcím, vagy székhely és cím:*²².....

*18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet szerinti szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:*²³.....

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Készítő aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

[a belívek a leírás terjedelme miatt szükség szerint bővítendők!]

1a) A megrendelés tárgya (pontos helyszíne, ingatlan-nyilvántartási adatai)

²² Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

²³ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

.....
.....
.....
1b) A megbízónak a megrendelés tárgyára vonatkozó speciális szempontjai:

.....
.....
.....
2) A fejlesztési (beruházási, változtatási) szándékkal kapcsolatban figyelembe veendő örökségvédelmi vonatkozású jogi szabályozások tartalmának áttekintése

.....
.....
.....
3a) Az érintett területre vonatkozó örökségvédelmi hatósági nyilvántartási adatok ismertetése

.....
.....
.....
3b) A területileg illetékes múzeum adattári adataiból az érintett területre vonatkozó adatok áttekintése

.....
.....
.....
3c) Az érintett területre vonatkozó szakirodalmi adatok áttekintése

.....
.....
.....
3d) A helyszíni szemle fényképekkel kiegészített jegyzőkönyve, vagy a terepbejárás dokumentációja

.....
.....
.....
4. Javaslat a megbízó számára a további lépések megtételére

.....
.....
.....
5. Mellékletek (pl. térkép, szükség szerint csatolandó)

Régészeti munkák előzetes költségbecslése

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A feltárás iránti engedély-kérelem benyújtása előtt a feltárási munka megrendelőjének és a feltárást végzőnek egyaránt tájékozódnia kell, hogy a feltárási munkák magas színvonalú kivitelezésének feltételei – beleértve a finanszírozást is – rendelkezésre állnak-e. a megrendelőt teljes körűen tájékoztatni kell, hogy milyen költségekre számíthat, és kérésére részletesen be kell mutatni az egyes munkanemek elkülönített, várható költségeit.

Az előzetes költségbecslés meghatározása

A lelőhely feltárása kapcsán szükségessé váló tervezési, terepi és terepen kívüli munkák várható költségeinek becslése a régészeti lelőhely és a feltárási munkaterület jellemzői, a tervezési és kivitelezési feladat jellege alapján.

Az előzetes költségbecslés célja

Korábbi dokumentációk elemzése alapján olyan reális költségbecslés készítése, amely kellő tájékoztatást ad a megbízó számára az elszámolható költségnemek arányairól, és amely alapján dönthet arról, hogy folytatja-e a lelőhely feltárását eredményező tevékenységet. Az előzetes költségbecslés alapján kell elkészíteni a megbízó és a feltárást kivitelező közötti szerződés részét képező költségvetést.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Nyilvántartott, illetve védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken végzendő, 30 cm mélységet meghaladó földmunkával járó, illetőleg a terület jellegét veszélyeztető, befolyásoló változtatások esetében, továbbá régészeti lelőhelyen a 30 cm mélységet meghaladó tereprendezési munkák esetében, bármely feltárási formához kapcsolódóan.

Útmutató a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

Bármilyen okból kerülne rá sor, a régész csak akkor vállalkozhat régészeti munkák előzetes költségbecslésének elkészítésére, ha arra vonatkozóan írásba foglalt, részletes utasításokkal rendelkezik, valamint megismerte a lelőhelyre vonatkozó korábbi döntést megalapozó dokumentációkat, mivel a készítő teljesítményének utólagos megítélését ezek a körülmények alapvetően befolyásolják.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: megbízó (tulajdonos, beruházó, építtető vagy egyéb ügyfél).

A dokumentációt készíti: megbízás alapján, feltárási joggal rendelkező intézmény, vagy szakértő. Ha a dokumentációt nem valamely illetékes múzeum munkatársa készíti, a múzeumot akkor is meg kell keresnie, mert a leletarchívum befogadásának pénzügyi feltételeiről ott tájékozódhat, amelyet figyelembe kell venni a becslés során.

A dokumentációt jóváhagyja: a megbízó vagy kijelölt képviselője.

A dokumentáció őrzési helye: megbízó, valamint a készítő intézmény, illetve szakértő irattára.

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez
[címlap]

Régészeti munkák előzetes költségbeclésének dokumentációja

Megbízó adatai:

Megbízó *cégszerű*
megnevezése:.....
Székhelye, címe:
Céggjegyzék helye és száma:.....
Képviseli (mint megrendelő):.....

A megrendelés tárgya:

.....

A dokumentáció készítőjének adatai:

Név:.....
...
*Lakcím, vagy székhely és cím:*²⁴.....
*18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet szerinti szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:*²⁵.....
Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....
A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Készítő aláírása:.....
Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

²⁴ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

²⁵ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

[a belívek a leírás terjedelme miatt szükség szerint bővítendők!]

1a) A megrendelés tárgya

.....
.....
.....
.

1b) A megbízónak a megrendelés tárgyára vonatkozó speciális szempontjai:

.....
...
.....
...
.....
...

2) A feltárási munkaterület jellemzésénél figyelembe vett dokumentációk:

2a) feltárási szükséglet becslése (mellékelve)

Készítő adatai:

Név:.....
...

Lakcím, vagy székhely és cím:²⁶.....
18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet szerinti szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:²⁷.....

.....
Szakértői engedélyben szereplő
szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Készítés kelte:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

2b) régészeti előtanulmány (mellékelve)

Készítő adatai:

Név:.....
...

Lakcím, vagy székhely és cím:²⁸.....
18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet szerinti szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:²⁹.....

.....
Szakértői engedélyben szereplő
szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Készítés kelte:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

2c) örökségvédelmi hatástanulmány (mellékelve)

Készítő adatai:

Név:.....
...

Lakcím, vagy székhely és cím:³⁰.....

²⁶ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

²⁷ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

²⁸ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

²⁹ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

³⁰ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet szerinti szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:³¹

...

Szakértői engedélyben szereplő
szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Készítés kelte:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

³¹ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

3a) A feltárás helye:

I. 1. 2. **2. A feltárás helye** (a 2.1-2.1.6. rovat kitöltése esetén nem kell kitölteni a 2.2. rovatot):

I.2.1. Helység: (Budapesten kerület is):			
I.2.1.1. Név: (külterületen földrajzi név, belterületen településrész neve utca, házszám):			
I.2.1.2. KÖH lelőhely –azonosító / MRT-szám:			
I.2.1.4. A feltárással érintett ingatlan(ok) adatai (szükséges számú sorral bővíthető):			
Helyrajzi szám:	Művelési ág	Tulajdonos neve, címe:	Kezelő / használó neve, címe:
I.2.1.6. A feltárandó terület (kutatási felület) nagysága (nyomvonal esetén hossza):			
I.2.2. A lelőhely védettsége:		régészeti	műemléki
			természetvédelmi

I. 1. 3. **3. A tervezett feltárás adatai:**

I.3.3. A tervezett feltárás módja (a kívánt mód aláhúzandó, több is megjelölhető):	
I.3.3.1. terepbejárás	
I.3.3.2. légifelvételzés	
I.3.3.3. egyéb műszeres lelet- és lelőhely-felderítés	
I.3.3.4. ásatás (kutatási program keretében végzett feltárás)	
I.3.3.5. hitelesítő ásatás	
I.3.3.6. próbafeltárás (különösen a megelőző feltárás előtti szondázás)	
I.3.3.7. megelőző feltárás („teljes” terület)	
I.3.4. A feltárandó régészeti jelenségek	
jellege:	kora:

I. 1. 4. **4. Mellékletek**

I.4.1. Az ásatás helyének azonosítására alkalmas helyszínrajz (a helyszínrajzon külön meg kell jelölni a feltárás és a földdepó helyét):	
--	--

3b) A feltárási munkaterület rövid jellemzése:

3ba) A lelőhely(ek) jellemzői (felületi intenzitás, rétegzettség, típus, rétegvastagság/sírmélység):

.....
 ...

 ...

 ...

3bb) beépítettség, a munkavégzést nehezítő különleges körülmények:

.....
 ...

 ...

 ...

3bc) a tervezési és kivitelezési feladat, illetve a díjosztály megállapítása:

.....
 ...

3c) Díjbecslés (a becsült díjat a díjszázalék-szorzó oszlopában Ft-ban kell feltüntetni):

Terepbejárás ³²	egységár
0-1 hektárig	10000 Ft
1-10 hektárig	10000 Ft + 7500 Ft/ha ³³
10-80 hektár között	77500 Ft + 5000 Ft/ha
80 hektár felett	427500 Ft + 4250 Ft/ha

A terepbejárás során lehet megállapítani a feltárási munkaterület jellemzőit, ezért annak tervezésekor még nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amely alapján a bejárandó terület díjosztályba lehetne sorolni.

1.	Tervezési feladatok	Díjszázalék-szorzó	
1.1.	Tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészei ³⁴ , elrendelt próbafeltárás	0,233	3,50%
1.2.	Feltárási engedélyezési tervdokumentáció ³⁵	0,033	0,50%

2.	Terepmunkák		
	Megelőző feltárás (benne a régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, elsődleges feldolgozás)		

	Projektvezetés		
2.1.	Projektigazgató (lásd a kiegészítő táblázatot is) ³⁶	0,116	1,75%

³² Díjosztály besorolástól függetlenül, tervezéssel, engedélyezéssel és dokumentáció készítéssel együtt.

³³ Minden megkezdett hektár.

³⁴ Munkarészek (és elszámolható költségek): A szükséges régészeti beavatkozás becslési dokumentációjának elkészítése (tanulmányírás); Régészeti előtanulmány (tanulmányírás); Régészeti munkák előzetes költségbecslése, illetve díjainak kiszámítása (tanulmányírás); Örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének elkészítése (tanulmányírás). A tervezés során át kell tekinteni a korábbi terepbejárások dokumentációit is. Annak ellenére, ha a területen korábban már végeztek terepbejárást, szükség lehet megismételt terepbejárásra, különösen akkor, ha a korábbi dokumentáció pontatlan, vagy a megfigyelés körülményei kedvezőtlenek voltak. A megismétlés szükségességéről a tervező régész dönt.

³⁵ Munkarészek (és elszámolható költségek): Elvi feltárási engedélyezési tervdokumentáció készítése (előkészítő tervekészítés, megalapozó munkarészek felhasználásával); Megelőző feltárás elvégzésre kötött szerződés elkészítése (szerződéskötés jogász közreműködésével); Feltárási engedélyezési tervdokumentáció elkészítése (engedélyezési tervekészítés, megalapozó munkarészek felhasználásával).

³⁶ A projekttel kapcsolatos vezetői feladatok ellátása, intézményi infrastruktúra és humán-erőforrás biztosításának koordinálása.

2.2.	Projektvezető (feltárásvezető régész) ³⁷	0,100	1,50%
2.3.	Projektkoordinátor	0,066	1,00%

	Előkészítés ³⁸ , kivitelezés		
2.3.	Szakfelelősök ³⁹ , szakközreműködők	0,333	5,00%
2.4.	Technikusok	0,533	8,00%
2.5.	Kézi földmunka ⁴⁰	1,000	D_k 15,00%
2.6.	A kézi földmunkához kapcsolódó kisebb gépi földmunkák és finomszedés	0,333	5,00%
2.7.	Geodézia, térinformatika	0,266	4,00%
2.8.	Leletmosás, tisztítás, csomagolás	0,133	2,0%
2.9.	Leletkonzerválás	0,333	5,00%
2.10.	Őrzés ⁴¹	0,133	2,00%

3.	Általános projektköltségek (intézményi rezsiköltség, terepi költségek)		
3.1.	Intézményi rezsiköltség és eszközbeszerzés (irodahasználat, közbeszerzési ügyintézés, munkaszervezés, munkaügy, gazdasági ügyintézés, átmeneti raktározás, eszközbeszerzés, -javítás, -pótlás, adatrögzítő és dokumentációs eszközök, raktári közüzemi díj, megbízási dokumentáció, projektmenedzser díjazása, V. és VI. díjosztályban az átlagot meghaladó állványozás, dúcolás, szivattyúzás költségei) ⁴²	0,666	10,00%

3.2.	Terepi infrastruktúra ⁴³	0,066	1,00%
3.3.	Munkaeszköz, szerszám, felszerelés ⁴⁴	0,050	0,75%
3.4.	Telefon, internet-kapcsolat	0,016	0,25%
3.5.	Utazás, személy- és anyagszállítás ⁴⁵	0,150	2,25%
3.6.	Elszállásolás	0,100	1,50%

4.	Terepen kívüli munkák ⁴⁶		
----	-------------------------------------	--	--

³⁷ Régészeti terepi szakmunka, feltárási napló vezetése, a feltárt régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentálásának és az elsődleges leletfeldolgozás irányítása, feltárási összegző tanulmány/előzetes jelentés elkészítése, szerkesztett teljes feltárási dokumentáció összeállításának irányítása.

³⁸ A munkaterület előkészítésére (tűzserészet mentesítés, környezetvédelmi kármentesítés, bozót- és cserjeirtás, humusztakaró eltávolítás és elszállítás) külön díjszámítást kell készíteni.

³⁹ Régészeti terepi szakmunka.

⁴⁰ Itt kell tervezni a kisebb gépi földmunkákat és gépbërletet is, mivel a becsült/tervezett humusztakaró-eltávolítás nem minden esetben elegendő. Lehet, hogy meddő rétegek is előbukkannak, melyek gépi eltávolítása, továbbá a munkaterületen való földmozgatás, belterületen a föld, törmelék elszállítása is szükségessé válik. Szintén itt kell tervezni a földdepon történő parlagfű-irtás költségeit is.

⁴¹ Itt kell kalkulálni a munkaterület bekerítésének, illetve az őrszemélyzet költségeit.

⁴² Itt kell kalkulálni az egyéb szakértők (pl. műszaki ellenőr, statikus mérnök, munkavédelmi szakértő) díjazását.

⁴³ Elszámolható költségek: időszakos tartózkodóhely és munkaterületi raktár (lakókocsi, konténer, sátor), mobil illemhely bérlése és telepítése, balesetvédelmi munkák (pl. munkavédelmi korlát, létra, állványozás, dúcolás, földpart megtámasztás), a kárelhárító munkák (pl. csapadékvíz elleni védelem, csapadékvíz- és talajvíz szivattyúzás, valamint -elvezetés), közterület foglalás költségei.

⁴⁴ Elszámolható költségek: feltárási takaró- és csomagolóanyagok (PVC-fólia, geotextil, zacskók, dobozok), munkabiztonsági védőeszközök, kis értékű fogyóeszközök, irodaszerek beszerzése.

⁴⁵ A feltárást végző szervezet tulajdonában álló, vagy bérelt járművel.

4.1.	Múzeumi szakmai leltárba vétel	0,666	10,00%
4.2.	Fényképezés	0,133	2,00%
4.3.	Rajzolás	0,133	2,00%
4.4.	Tudományos feldolgozás, publikáció ⁴⁷	0,233	3,50%
4.5.	Ismeretterjesztés (kiállítás, rendezvények és kapcsolódó kiadványok) ⁴⁸	0,166	2,50%
4.6.	Leletelhelyezés ⁴⁹ (és a szükséges restaurálás ⁵⁰)	0,666	10,00%

Becsült teljes feltárási díj:.....Ft

4. Javaslat a megbízó számára a további lépések megtételére:

.....
.....
.....

5. Mellékletek

Régészeti feltárási szükséglet becslése és/vagy

Régészeti előtanulmány és/vagy

Örökségvédelmi hatástanulmány

⁴⁶ Az örökségvédelmi törvény ugyan nem kötelezi a megelőző feltárás költségviselőjét a szakmai feldolgozás (leltározás, ismeretterjesztés, publikálás 4.1-5. pontok) finanszírozására, de abból az elvből kiindulva, hogy a régészeti feltárás a publikációval fejeződik be, továbbá az egyre terjedő gyakorlat alapján, mely szerint a beruházó nemcsak erre, hanem a bemutatóhely kialakítására is hajlandó áldozni, szövetségünk ezeket a tételeket is szerepeltetni kívánja a feltárás költségei között. A szerződés keretében lehet arról megállapodni, hogy a beruházó végül is vállalja ezeket a költségeket, vagy sem.

⁴⁷ Itt kell kalkulálni a szerzői és szerkesztői honoráriumokat, a nyomdai és terjesztési költségeket.

⁴⁸ Itt kell kalkulálni a szinposzis, forgatókönyv szerzői honoráriumát, a kiállítási installáció tervezői honoráriumát, a kiállítási kiadványok (leprellők, vezetők, internet-honlapok, múzeumpedagógiai kiadványok) szerzői és szerkesztői honoráriumait, és nyomdai költségeit.

⁴⁹ Itt kell kalkulálni a raktárkapacitás bővítésének (megfelelő helyiség kialakítása, tároló polc és csomagolóanyag beszerzése) költségeit. 1 ha feltárt terület átlagos raktári helyigénye 30 polcfolyóméter.

⁵⁰ Itt kell kalkulálni a válogatás, ragasztás, kiegészítés, speciális tároló doboz-készítés költségeit.

Örökségvédelmi hatástanulmány

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A fejlesztési döntések meghozatala előtt a fejlesztőnek, beruházónak tájékozódnia kell arról, hogy milyen jogszabályi kötelezettségei vannak. Az alapvető kötelezettségek a következők:

Tv. 10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

Tv. 19. § (1) A földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal – beleértve az ásványi vagyon kitermelést is – (a továbbiakban: fejlesztések, beruházások) a régészeti lelőhelyeket – az e törvényben meghatározottak kivételével – el kell kerülni.

Tv. 22. § (1) Ha a régészeti lelőhely elkerülése a fejlesztések, beruházások költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a fejlesztés, beruházás másutt nem valósítható meg, a veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket előzetesen fel kell tární (a továbbiakban: megelőző feltárás).

A fejlesztések, beruházások várható hatásait a fejlesztési terület tulajdonosa, a fejlesztő, beruházó, vagy a hatóság örökségvédelmi hatástanulmány segítségével is megvizsgálhatja.

Tv. 66. § (1) A hatóság – külön jogszabályban meghatározott esetekben és tartalommal – az engedélyezés előfeltételeként előírhatja az érintett kulturális örökségre vonatkozó hatásvizsgálat elkészítését.

(2) Kötelező az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése a településrendezési eljárás (a településfejlesztési koncepció, a településrendezési terv, a helyi építési szabályzat és szabályozási terv) során.

(Lásd részletesebben Hatástanulmány R.)

A döntéshozó a területen kellő jártassággal rendelkező intézményt vagy szakértőt bíz meg az örökségvédelmi hatástanulmány dokumentációjának elkészítésével.

A hatástanulmány meghatározása

Egy adott területen megvalósítani tervezett fejlesztésnek, beruházásnak, változtatásnak a kulturális örökség elemeire gyakorolt lehetséges hatásainak elemzése a fejlesztők és a hatóságok döntéseinek megalapozása érdekében.

A hatástanulmány célja

A tulajdonos, fejlesztő, beruházó döntéseinek megalapozása, illetve az engedélyező hatóság számára a döntési alternatívák kialakításához szükséges információk bemutatása. Amennyiben a korábban készített településrendezési eszközök a hatástanulmányt nem, vagy nem ezen útmutató által előírt részletességgel tartalmazzák, akkor a benyújtandó terveknél a tervezési területre kiterjedően a hiányzó munkarészeket pótolni kell.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A Hatástanulmány R. 2. §-ában kimondja, hogy a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal hatósági engedélyezési eljárása során a Tv. 66. § (1) bekezdése alapján örökségvédelmi hatástanulmány elkészítését írhatja elő a következő esetekben:

- a) régészeti lelőhelyen régészeti park és bemutatóhely létesítéséhez,
- b) védett régészeti lelőhely használati módjának megváltoztatásához,

...

3. § A Hivatal hatástanulmány elkészítéséhez kötheti szakhatósági hozzájárulásának megadását:

a) a régészeti lelőhelyen megvalósítandó tereprendezési eljárás, illetve olyan beruházás vagy fejlesztés esetén, ahol az engedélyezés alá vont terület legalább 1 hektár nagyságú, vagy a tervezett építmény szintterülete legalább 500 négyzetméter,

b) a külterületen lévő nyomvonalas létesítmények műszaki nyilvántartásáról szóló 18/1984. (XII. 13.) ÉVM rendelet 1. számú mellékletének 6. pontjában felsorolt vízügyi létesítmények, valamint az egyes nyomvonal jellegű építményszerkezetek kötelező alkalmassági idejéről szóló 12/1988. (XII. 27.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-KVM együttes rendelet mellékletében felsorolt nyomvonal jellegű építményszerkezetek létesítése, továbbá folyók, csatornák medrének módosítása esetén,

...

d) bányatelek megállapítása, módosítása, bányarekultiváció eseteiben.

3/A. § A Feltárási R. 1. §-ában meghatározott nagyberuházás esetén – terepbejárás dokumentációt is tartalmazó – hatástanulmányt kell készíteni.

Az építészeti-műszaki tervdokumentációk tartalmi követelményeiről szóló 45/1997. (XII. 29.) KTM rendelet 4. § (4) előírja, hogy „A műemléki, régészeti, természet- és környezetvédelmi, valamint életvédelmi követelményeket is érintő elvi építési engedélyezési tervdokumentáció tartalmát az építésügyi hatóság által meghatározottakon túl az érintett szakhatóságok – építésügyi hatósági engedélyezési eljárást megelőző tervezői egyeztetés során – a felvetett szakkérdés tisztázásához szükséges mértéknek megfelelően határozzák meg.” Ehhez – az érintettek döntéséről függően szükség lehet örökségvédelmi hatástanulmány készítésére.

A beruházások megvalósítását gyorsítja, ha a beruházásért felelős személy vagy szervezet már a tervezés kezdeti szakaszában örökségvédelmi hatástanulmányt készített.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

Az örökségvédelmi hatástanulmányt olyan tervezett változtatások esetében célszerű elvégezni, amelyek feltételezhetően komoly kihatással lesznek a környezetre, és a változtatás engedélyezése előtt szükség van ezeknek a hatásoknak az elemzésére.

A beruházónak az összes szükséges információt a döntéshozók rendelkezésére kell bocsátania, hogy azokat még a döntéshozatali folyamatban megfontolhassák, és lehetőséget adjanak a kulturális örökségért felelős hatóságnak, illetve egyéb testületeknek, hogy véleményt nyilvánítsanak, mielőtt beleegyezésüket adják.

Bármilyen okból kerülne rá sor, a régész csak akkor vállalkozhat örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésére, ha arra vonatkozóan írásba foglalt, részletes utasításokkal rendelkezik, és ha az érdekeltek (megbízó, illetékes múzeum, örökségvédelmi hatóság) a célkitűzésekben egyetértenek, mivel a tanulmány elkészítője teljesítményének utólagos megítélését ezek a körülmények alapvetően befolyásolják.

A megfelelő minőségű hatástanulmányhoz általában szükséges a terepbejárás. Ez engedélyköteles tevékenység, melynek szabályait Feltárási R., illetve szakmai módszertani kézikönyvek rögzítik.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: megbízó (tulajdonos, beruházó, építtető vagy más ügyfél).

A dokumentációt készíti: megbízás alapján, feltárási joggal rendelkező intézmény, vagy szakértő. Ha a dokumentációt nem valamely illetékes múzeum munkatársa készíti, a múzeumot akkor is meg kell keresnie, mert a tudományos program részleteiről ott tájékozódhat, amelyet figyelembe kell venni a feltárási szükséglet megállapításánál.

A dokumentációt elfogadja: megbízó, örökségvédelmi hatóság

A költségeket a fejlesztő, beruházó, mint megbízó viseli, mivel a Tv. 23. § (1) bekezdése kimondja, hogy „A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költség-előirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti **hatástanulmány**, próbafeltárás, régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit.”

A dokumentáció őrzési helye: megbízó, valamint a készítő intézmény, illetve szakértő irattára, az illetékes múzeum adattára, továbbá a kulturális örökségvédelmi hatóság, amennyiben a Tv. 66. § (1) bekezdése szerint hatástanulmány elkészítését írta elő. (Vö.: *A nemzeti kulturális örökség miniszterének 4/2003. (II. 20.) NKÖM rendelete az örökségvédelmi hatástanulmányról* 7. § (2) bekezdés).

Örökségvédelmi hatástanulmány dokumentációja

Megbízó adatai:

Megbízó cégszerű megnevezése:.....

Székhelye, címe:

Cégjegyzék helye és száma:.....

Képviseli (mint megrendelő):.....

A megrendelés tárgya:

.....

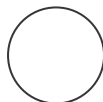
Illetékes múzeum:.....

Múzeumunk tudományos programjáról jelen dokumentáció készítője tájékoztatást kapott.

Illetékes múzeum vezetőjének aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

P.H.

A dokumentáció készítőjének (a hatástanulmány alapjául szolgáló tervfajta elkészítésére jogosult személy) adatai:

Név:.....

*Lakcím, vagy székhely és cím:*⁵².....

*Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:*⁵³.....

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Készítő aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

A régészeti szakterületi részt készítő személy adatai:

Név:.....

Lakcím, vagy székhely:.....

18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet szerinti szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:.....

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű

körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi

jogszabályoknak.

Aláírás:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

⁵¹ A hivatkozott NKÖM-rendelet nem csak a régészeti örökségre vonatkozik. Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének elkészítésénél az alábbi szempontokat értelemszerűen kell alkalmazni

⁵² Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

⁵³ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

[a belívek a leírás terjedelme miatt szükség szerint bővítendők!]

I. A megrendelés tárgya (a beavatkozás tárgyának, ingatlan-nyilvántartási adatainak feltüntetésével)

.....
.....
.....

II. A beavatkozás célja, indokoltsága (a megbízó adatai alapján)

III. 1) *Vizsgálat – szöveg, térképi ábrázolás, fotók azonosításra alkalmas adatokkal és formában:*

a) történeti leírás, régészeti örökség

.....
.....
.....

b) természet, táj, tájhasználat - településhálózat és településszerkezeti összefüggések

.....
.....
.....

c) településkép és utcaképek

.....
.....
.....

d) településszerkezet és területhasználat

.....
.....
.....

e) településkarakter: telekszerkezet és telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok

.....
.....
.....

f) védettségek: régészeti és műemléki, területi és egyedi

.....
.....
.....

g) az örökségi értékek elemzése

.....
.....
.....

h) területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggésrendszerében

.....
.....
.....
2) *Változtatási szándékok: a tér- és időbeli folyamatok szöveges és összehasonlító térképi vagy grafikus megjelenítése:*

a) településhálózati és tájhasználati változás

.....
.....
.....

b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás

.....
.....
.....

c) infrastrukturális változás

.....
.....
.....

d) népesség, életmód, társadalom, kultúra változása

.....
.....
.....

3) *Hatáselemzés szöveges és ábrázolt formában a különböző hatásterületek kijelölésével:*

a) történeti településhálózati következmények

.....
.....
.....

b) természeti, táji hatások

.....
.....
.....

c) a településkép feltárulásának változásai

.....
.....
.....

d) régészeti emlékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei

.....
.....
.....

e) történeti térbeli rendszerek alakulása

.....
.....
.....

f) műemléki együttesek, műemlékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása a tájban, településszerkezetben, épített környezetben, a település életében

.....
.....
.....

g) műemlékek megújulásának és fenntarthatóságának gazdasági esélyei

.....
.....
.....

h) településkarakter változásának hatásai

.....
.....
.....

i) környezeti terhelések és az épített örökség műszaki állapotának összefüggései

.....
.....
.....

j) folyamatok iránya, visszafordíthatósága

.....
.....
.....

k) kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

.....
.....
.....

4) *Közérthető, egyértelmű elbírálásra alkalmas összefoglaló*

.....
.....
.....

Kitöltési útmutató

I. A beavatkozás azonosítását szolgáló adatok a tervezett beavatkozás (létesítés, átalakítás stb.)

II. A megvalósítás főbb összetevőinek elemző leírása a megbízó által átadott dokumentum alapján. Itt fel kell tüntetni a dokumentum ügyiratszámát (iktatószámát), kiadóját (aláíróját) és kiadásának dátumát.

III. 1. *a-e*) Érintett kulturális örökségi elemek számbavétele és állapotuk részletes ismertetése. A múzeumi adattári, topográfiai, levéltári adatok, térképi és fénykép-ábrázolások, valamint a régészeti szakirodalom mellett felhasználhatók a helytörténeti irodalom adatai is.

1. *f*) A kulturális örökségvédelmi adatoknál a hatósági nyilvántartási adatokat, illetve a releváns jogszabályokat is fel kell tüntetni.

3) a tervezett beavatkozás előtti állapot, a beavatkozási folyamat és a tervezett állapot elemző értékelése.

A várható (közvetlen, közvetett, másodlagos, halmazati, rövid, közép- és hosszú távú állandó vagy időszakos, pozitív vagy negatív) hatások leírása, lehetőség szerinti számszerűsítése, jelentőségének becslése, illetve a tervezett beavatkozás esetleges elmaradásából származó következmények értékelése, különös tekintettel a kulturális örökség (pozitív-negatív) állapotváltozásainak prognosztizálására

Az 1-3. pont alatti vizsgálatokat, elemzéseket a településfejlesztési koncepció készítése esetén teljes körűen el kell végezni

A településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv esetén pedig csak a 2-3. pontban foglaltakat kell a tervezés alá vont terület és a tervezett rendezési cél által megkövetelt mértékben, értelemszerű tartalommal kidolgozni.

4) Az összefoglalónak tartalmaznia kell a tervezett változtatások lényegének ismertetését, a várható állapotváltozásokat; a határterület bemutatását; a kulturális örökség elemeire és együtteseire irányuló hatások értékelését, az érintett közösségek életminőségében és életmódjában várható változásokat, a javasolható védelmi vagy módosítási intézkedéseket, szükség esetén vizuális formában is.

Régészeti munkák díjainak kiszámítása

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A régész csak akkor vállalhatja el, hogy régészeti lelőhelyen vissza nem fordítható beavatkozásokat végezzen, ha rendelkezésre áll a szükséges munkák pénzügyi fedezete. A feltárás költségfedezete folyósításának ütemezéséről, az elszámolható költségekről, illetve arról, hogy a költség számlákat milyen dátumok között kell befogadni, a feltáráshoz tartozó szerződésben kell megállapítani. A szerződésbe bele kell foglalni, hogy a számított díjakat „maximált előkalkulációnak” kell tekinteni, amelynél a munkák befejezése utáni elszámolás során ténylegesen kifizetendő összeg alacsonyabb is lehet. A ténylegesen kifizetendő összeget az elszámolás keretében utókalkulációval kell megállapítani. A számított költségeknél nagyobb összeg kifizetése csak kellően indokolt esetben követelhető a megbízótól. A felmerült költség és annak indokoltsága számlával, vagy egyéb hiteles bizonylattal igazolandó. A költségek elszámolása során nem valósulhat meg kettős vagy többszörös finanszírozás. A díjak kiszámítása a tervezés része, amelynek hitelességéért a feltárást vezető régész a felelős, amennyiben a díjszámítást maga végezte.

Az útmutatást a Magyar Régész Szövetség készítette, és közgyűlésen fogadta el, ennek következtében alkalmazása tagjaira nézve kötelező.

A díjszámítás meghatározása

Olyan hiteles dokumentáció, amely elkülönítetten tartalmazza a tervezés, a terepmunka és a terepen kívüli munkafázisok elszámolható költségeit, és amelyből megállapítható, hogy várhatóan milyen költségkihatással járnak a régészeti lelőhelyeken végzett vissza nem fordítható beavatkozások.

A díjszámítás célja

A díjszámítás módjának, menetének és eredményének bemutatása a munkáltatónak vagy a megbízónak.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Minden Magyarországon dolgozó régésznek, és feltárási joggal rendelkező intézmény vezetőjének ajánljuk, hogy a régészeti lelőhelyen tervezett beavatkozás előtt díjszámítási szabályzatunk szerint tervezzék a feltárások költségeit. A megbízók számára is segítséget jelent ez az útmutatás, mert ellenőrizni tudják a szerződésben vállalt munkák teljesítését és elszámolását.

Útmutató a munkavégzéshez

A régészeti munkák fázisai

A régészeti munka a tervek készítésétől a feltáráson és a feldolgozáson, illetve tudományos és közművelődési célú közzétételén át a megőrzésig több egymásba kapcsolódó szakaszból áll. A régészeti lelőhelyen tervezett beavatkozások előtt ezek mindegyikének költségét ki kell számítani. A munkafázisok leírását lásd az egyes szakaszokhoz tartozó általános feltételeknél és útmutatóknál.

A feltárások díjának megállapítása

A feltárási szükséglet becslése, vagy a régészeti előtanulmány alapján megállapítjuk, hogy átlagos körülmények között milyen mennyiségű kézi földmunkára lenne szükség, és kiszámítjuk összegét. Ez lesz a további díjszámítások alapja.

A díjszámítás alapja (D_a): tervásatás, megelőző feltárás, vagy önálló (megelőző feltárási projektől független) próbafeltárási projekt esetén a feltárás során szükségessé váló összes kézi földmunka (árokban, vagy szelvényben felületre bontás, rétegbontás, sírbontás, nyesés, metszetek készítése) teljes összege. A díjak kiszámításánál azért kell kiindulásnak a kézi földmunkát választani, mert ez a feltárás leginkább munka- és időigényes munkaneme. A feltárási munkák mennyisége és üteme a kézi földmunka mennyiségétől, és ütemétől függ. A kézi földmunkák során kerülnek elő a dokumentálandó objektumok és leletek. Ahol sok a dokumentálandó objektum és lelet, ott sok kézi földmunkára van szükség. Az olyan próbafeltárásoknál, ahol gépi nyeséssel állapítják meg az objektumokat, a díjszámítás alapja a kézi földmunkát kiegészítő gépi földmunka becsült szükséglete.

A munkavégzést befolyásoló tényleges körülményeket a helyszínen terepbejárással, vagy próbafeltárással kell megvizsgálni. Ezen adatok alapján állapítjuk meg a feltárandó terület díjosztály-szoróját.

Díjosztály-szorzó (D_o): a lelőhely és a feltárási munkaterület jellemzőinek figyelembe vételével, a tervezési és kivitelezési feladat bonyolultsága alapján a lelőhely egészére megállapított szorzószám, amely értékeli a régészeti projekt sikeres megvalósításához szükséges szakértelmet és igényességet. A különböző nehezítő tényezőket fontossági sorrendben kell mérlegelni és figyelembe venni. Ezek emelkedő sorrendje: objektumszám, felületi intenzitás (vagy fedettség)⁵⁴, mélység, rétegzettség, beépítettség + esetleges egyéb nehezítő tényezők (pl. talajvíz, stb.)⁵⁵ *A munkaterület jellemzőinél a bozót és cserjeirtást, a tűzszerkezeti mentesítést, illetve a környezetvédelmi kármentesítést nem vesszük figyelembe.* Amennyiben ezek elvégzését a régészeti feltárás kivitelezője elvállalja, arról a megbízóval külön megállapodást kell kötni, és külön kell a díjtételeket is kiszámítani.⁵⁶ Az itt közölt díjszámításnál feltételeztük, hogy a régész a területet előkészítetten (a szükséges mentesítések, bozót- és cserjeirtás, humusztakaró eltávolítás után) veszi át munkavégzésre.

⁵⁴ A munkaterületnek az objektumok által lefedett része, amelyet a teljes munkaterület százalékában fejezünk ki. A lelőhely az a terület, amelyen a régészeti örökség elemei (objektumok, jelenségek) történeti összefüggéseikben található. Kiterjedését terepbejárással, vagy próbafeltárással lehet megállapítani.

⁵⁵ Pl. ha a feltárandó terület beépített és többrétegű, akkor az ezeknek megfelelő díjosztályba kell sorolni akkor is, ha az objektumszám esetleg 75 alatti.

⁵⁶ Ezek ugyanis nem régészeti szakfeladatok, és az egyes munkanemekről függően rendelkezhetnek saját árjegyzékkel, vagy egyedi megállapodás, árajánlat alapján lehet a megbízást elnyerni.

1. A feltárási munkák díjosztályokba sorolása

díjosztály	díjosztály- szorzó D_0	tervezési és kivitelezési feladat	feltárási munkaterület jellemzői							
			beépítettség vagy művelési ág jellemzője	a munka-végzést nehezítő különleges körülmények	lelőhely jellemzői					
					felületi fedettség	objektumok száma/ha	rétgazdálkodás	típusa	átlagos mélység	
I	0,4	könnyű	üres		0-25%	75 alatt	egyrétegű	telep		
II	0,8	egyszerű	üres		< 50%	75-	egyrétegű	telep		
			üres		> 50%	175	egyrétegű	telep		
III	1,0	átlagos	üres		< 50%	175-	többrétegű	telep		
			üres		> 50%	225	többrétegű	telep	temető	< 100 cm
IV	1,2	összetett	lakott/ beépített		< 50%	225- 275	egyrétegű	telep		
			lakott/ beépített		> 50%		egyrétegű	telep		
V.	1,4	nehéz	lakott/ beépített		< 50%	275- 300	többrétegű	telep	temető	> 100 cm
			lakott/ beépített		50- 75%		többrétegű	telep		
				erdős, dombos, lejtős terep (> 15%)				telep	temető	
				talajvizes terület						
				csak csákány-nyal bontható száraz talaj						
VI	2,0	rendkívüli	lakott/ beépített		> 75%	300 fölött	többrétegű	telep*	temető*	
				víz alatti lelőhely						
VII	November 1. és március 15 között végzett terepi munkavégzést a Magyar Régész Szövetség nem támogatja. Amennyiben a munkavégzés csak ebben az időszakban valósítható meg, arról a megbízó és a feltárást végző intézmény szabadáras díjkalkuláció segítségével állapodik meg.									

*ide értendő pl. templom, villa, kúria, kastély, tégláégető, stb. is.
*sírpítményeket tartalmazó temető, templom körüli temető, stb., vagy ha a síronkénti mellékletek átlagos száma > 10 nyilvántartási (múzeumi leltári) egység

A díjalap összegét a díjosztály-szorzóval pontosítjuk a következő képlet szerint:

$D_k = D_a \times D_0$: a kézi földmunka díja, amely a becsült, vagy tervezett kézi földmunka mennyiségének a díjosztály-szorzóval növelt összege. Ez fejezi ki a tényleges munkaigényt, amelynek további vonzataként kell értelmeznünk a feltárási projekt során megvalósuló egyéb munkákat. Olyan próbafeltárásnál, ahol a gépi földmunka a jellemző, a kézi földmunkát kiegészítő tervezett gépi földmunka mennyiségét az alábbiak szerint számítjuk ki: $D_g = D_a \times D_0$

A munkavégzést befolyásoló egyéb tényezők

A munkavégzést, és a feltárási díjak összegét egyéb – a projektvezető hatáskörén kívüli – tényezők befolyásolhatják.

Ilyen pl. ha nem biztosították a területre lépési jogosultságot, vagy a munkaterületen közműkiváltás, tűzszerészeti mentesítés miatt szünetel a munka. Az ilyen eseteket a feltárási naplóban kell rögzíteni, és a munkadíjakat a korlátozás időszakára az I. díjosztály szerint kell elszámolni.

A kedvezőtlen időjárási körülmények között (pl. több héten át tartó esős idő) illetve munkaszüneti napon vagy éjszaka végzett munkáért a IV., a szokásos feltárási szezonon kívül (november 1. és március 15. közötti időszakban) végzett munkáért a VII. díjosztály szerint kell elszámolni a munkadíjat.

Vis maior helyzetben, valamint a szerződésben rögzített határidők, vagy költségek túllépése esetén a megbízó és a projekt vezetője állapodik meg a munka folytatásáról.

A feltárási további munkafázisainak díjait a díjszázalék-szorzó segítségével állapítjuk meg.

Az alábbi táblázatok soraiban megnevezett munkanemek díjainak a projekt összköltségéhez viszonyított arányát a jobboldali oszlop százalékos adatai jelzik. A középső oszlop díjszázalék-szorzóit azt mutatják, hogy az egyes munkanemek hogyan aránylanak a kézi földmunka díjához.

A bérek a hatályos jogszabályoknak megfelelően fizetendő adókkal és járulékokkal együtt számolandók el, amennyiben azok jövedelemadó- és járulékkötelesek. Közalkalmazottak és köztisztviselők bére a munkaköri leírásukban szereplő kötelezettségeken túli teljesítés után, bérkiegészítésként vagy önálló megbízás keretében számolható el. Harmadik féltől megrendelt szolgáltatások költségei csak akkor számolhatóak el, ha azok elengedhetetlenül szükségesek a projekt sikeres megtervezéséhez és kivitelezéséhez.

Terepbejárás ⁵⁷	egységár
0-1 hektárig	10000 Ft
1-10 hektárig	10000 Ft + 7500 Ft/ha ⁵⁸
10-80 hektár között	77500 Ft + 5000 Ft/ha
80 hektár felett	427500 Ft + 4250 Ft/ha

A terepbejárás során lehet megállapítani a feltárási munkaterület jellemzőit, ezért annak tervezésekor még nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amely alapján a bejárando területet díjosztályba lehetne sorolni. A terepbejárás költségeit befolyásoló tényező lehet, ha a vegetáció miatt a bejárásokat több mint 20%-ban meg kell ismételni.

⁵⁷ Díjosztály besorolástól függetlenül, tervezéssel, engedélyezéssel és dokumentáció készítéssel együtt.

⁵⁸ Minden megkezdett hektár.

2. táblázat: a díjszámítás módja szerződés alapján végzett feltárások esetében

1.	Tervezési feladatok	Díjszázalék- szorzó	$D_1 = 0,04 \Sigma D$
1.1.	Tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészei ⁵⁹ , elrendelt próbafeltárás	0,233	3,50%
1.2.	Feltárási engedélyezési tervdokumentáció ⁶⁰	0,033	0,50%
2.	Terepmunkák		$D_2 = 0,66 \Sigma D$
	Megelőző feltárás (benne a régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, elsődleges feldolgozás)		
	Projektvezetés		
2.1.	Projektigazgató (lásd a kiegészítő táblázatot is) ⁶¹	0,116	1,75%
2.2.	Projektvezető (feltárásvezető régész) ⁶²	0,100	1,50%
2.3.	Projektkoordinátor ⁶³	0,066	1,00%
	Előkészítés ⁶⁴ , kivitelezés		
2.3.	Szakfelelősök ⁶⁵ , szakközreműködők	0,333	5,00%
2.4.	Technikusok	0,533	8,00%
2.5.	Kézi földmunka ⁶⁶	1,000	D_k 15,00%
2.6.	A kézi földmunkához kapcsolódó kisebb gépi földmunkák és finomszedés	0,333	5,00%
2.7.	Geodézia, térinformatika	0,266	4,00%
2.8.	Leletmosás, tisztítás, csomagolás	0,133	2,0%
2.9.	Leletkonzerválás	0,333	5,00%
2.10.	Őrzés ⁶⁷	0,133	2,00%

⁵⁹ Munkarészek (és elszámolható költségek): A szükséges régészeti beavatkozás becslési dokumentációjának elkészítése; Régészeti előtanulmány; Régészeti munkák előzetes költségbecslése, illetve díjainak kiszámítása; örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészeinek elkészítése (tanulmányírás). A tervezés során át kell tekinteni a korábbi terepbejárások dokumentációit is. Annak ellenére, ha a területen korábban már végeztek terepbejárást, szükség lehet megismételt terepbejárásra, különösen akkor, ha a korábbi dokumentáció pontatlan, vagy a megfigyelés körülményei kedvezőtlenek voltak. A megismétlés szükségességéről a tervező régész dönt.

⁶⁰ Munkarészek (és elszámolható költségek): Elvi feltárási engedélyezési tervdokumentáció készítése (előkészítő tervek készítés, megalapozó munkarészek felhasználásával); Megelőző feltárás elvégzésre kötött szerződés elkészítése (szerződéskötés jogász közreműködésével); Feltárási engedélyezési tervdokumentáció elkészítése (engedélyezési tervek készítés, megalapozó munkarészek felhasználásával).

⁶¹ A projekttel kapcsolatos vezetői feladatok ellátása, intézményi infrastruktúra és humán-erőforrás biztosításának koordinálása. A projektigazgató a vezetői döntés nem igénylő feladatok ellátásával projektmenedzsert vagy koordinátort bízhat meg. Ennek költségeit az általános projektköltségek között kell tervezni.

⁶² Régészeti terepi szakmunka, feltárási napló vezetése, a feltárt régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentálásának és az elsődleges leletfeldolgozás irányítása, feltárási összegző tanulmány/előzetes jelentés elkészítése, szerkesztett teljes feltárási dokumentáció összeállításának irányítása.

⁶³ Amennyiben nem azonos a projektvezetővel.

⁶⁴ A munkaterület előkészítésére (tűzserészet mentesítés, környezetvédelmi kármentesítés, bozót- és cserjeirtás, humusztakaró eltávolítás és elszállítás) külön díjszámítást kell készíteni.

⁶⁵ Régészeti terepi szakmunka.

⁶⁶ Itt kell tervezni a kisebb gépi földmunkákat és gépbérletet is, mivel a becsült/tervezett humusztakaró-eltávolítás nem minden esetben elegendő. Lehet, hogy meddő rétegek is előbukkannak, melyek gépi eltávolítása, továbbá a munkaterületen való földmozgatás, belterületen a föld, törmelék elszállítás is szükségessé válik. Szintén itt kell tervezni a földdepon törtető parlagrafüirtás költségeit is.

⁶⁷ Itt kell kalkulálni a munkaterület bekerítésének, illetve az őrszemélyzet költségeit.

3.	Általános projektköltségek (intézményi rezsiköltség, terepi költségek)		
3.1.	Intézményi rezsiköltség és eszközbeszerzés (irodahasználat, közbeszerzési ügyintézés, munkaszervezés, munkaügyi, pénzügyi, gazdasági, jogi ügyintézés, átmeneti raktározás, ezekkel kapcsolatos szakértői szolgáltatások igénybevétele, eszközbeszerzés ⁶⁸ , -javítás, -pótlás, adatrögzítő és dokumentációs eszközök, raktári közüzemi díj, megbízási dokumentáció, projektmenedzser díjazása, V. és VI. díjosztályban az átlagot meghaladó állványozás, dúcolás, szivattyúzás költségei) ⁶⁹	0,666	10,00%

3.2.	Terepi infrastruktúra ⁷⁰	0,066	1,00%
3.3.	Munkaeszköz, szerszám, felszerelés ⁷¹	0,050	0,75%
3.4.	Telefon, internet-kapcsolat	0,016	0,25%
3.5.	Utazás, személy- és anyagszállítás ⁷²	0,150	2,25%
3.6.	Elszállásolás	0,100	1,50%

4.	Terepen kívüli munkák ⁷³		D ₃ = 0,30 ΣD
4.1.	Múzeumi szakmai leltárba vétel	0,666	10,00%
4.2.	Fényképezés	0,133	2,00%
4.3.	Rajzolás	0,133	2,00%
4.4.	Tudományos feldolgozás, publikáció ⁷⁴	0,233	3,50%
4.5.	Ismeretterjesztés (kiállítás, rendezvények és kapcsolódó kiadványok) ⁷⁵	0,166	2,50%
4.6.	Leletelhelyezés ⁷⁶ (és a szükséges restaurálás ⁷⁷)	0,666	10,00%

ΣD: a feltárás teljes díjösszege, azaz a régészeti tevékenységi folyamat egyes szakaszai, és azon belül a felelősség alapján elkülöníthető munkarészek összege. $\Sigma D = D_1 + D_2 + D_3 \dots +$

⁶⁸ A terepmunkák elvégzéséhez szükséges nagyértékű eszközök, gépek, berendezések, felszerelések (pl. gépkocsi, számítógép) itt kell kalkulálni. A közbeszerzési törvény hatálya alá nem tartozó, vagy közbeszerzési értékhatár alatti beszerzések esetén a piaci ár igazolásához legalább három, azonos tartalmú beszállítói ajánlatot kell bekérni.

⁶⁹ Itt kell kalkulálni az egyéb szakértők (pl. műszaki ellenőr, statikus mérnök, munkavédelmi szakértő) díjazását.

⁷⁰ Elszámolható költségek: időszakos tartózkodóhely és munkaterületi raktár (lakókocsi, konténer, sátor), mobil illemhely bérlése és telepítése, balesetvédelmi munkák (pl. munkavédelmi korlát, létra, állványozás, dúcolás, földpart megtámasztás), a kárelhárító munkák (pl. csapadékvíz elleni védelem, csapadékvíz- és talajvíz szivattyúzás, valamint -elvezetés), közterület foglalás költségei.

⁷¹ Elszámolható költségek: feltárási takaró- és csomagolóanyagok (PVC-fólia, geotextil, zacskók, dobozok), munkabiztonsági védőeszközök, kis értékű fogyóeszközök, irodaszerek beszerzése.

⁷² A feltárást végző szervezet tulajdonában álló, vagy bérelt járművel. Ellátmány és napidíj ezen a soron nem számolható el.

⁷³ Az örökségvédelmi törvény ugyan nem kötelezi a megelőző feltárás költségviselőjét a szakmai feldolgozás (leltározás, ismeretterjesztés, publikálás 4.1-5. pontok) finanszírozására, de abból az elvből kiindulva, hogy a régészeti feltárás a publikációval fejeződik be, továbbá az egyre terjedő gyakorlat alapján, mely szerint a beruházó nemcsak erre, hanem a bemutatóhely kialakítására is hajlandó áldozni, szövetségünk ezeket a tételeket is szerepeltetni kívánja a feltárás költségei között. A szerződés keretében lehet arról megállapodni, hogy a beruházó végül is vállalja ezeket a költségeket, vagy sem.

⁷⁴ Itt kell kalkulálni a szerzői és szerkesztői honoráriumokat, a nyomdai és terjesztési költségeket.

⁷⁵ Itt kell kalkulálni a szinopszis, forgatókönyv szerzői honoráriumát, a kiállítási installáció tervezői honoráriumát, a kiállítási kiadványok (leperellók, vezetők, internet-honlapok, múzeumpedagógiai kiadványok) szerzői és szerkesztői honoráriumait, és nyomdai költségeit.

⁷⁶ 1 ha feltárt terület átlagos raktári helyigénye 30 polcfolyóméter. Itt kell kalkulálni a raktárkapacitás bővítésének (megfelelő helyiség kialakítása, tároló polc és csomagolóanyag beszerzése) költségeit.

⁷⁷ Itt kell kalkulálni a válogatás, ragasztás, kiegészítés, speciális tároló doboz-készítés költségeit.

D_n , ahol $D_1, D_2, D_3 \dots D_n$: a lelőhely feltárásához szükséges régészeti tevékenységi folyamat egyes főbb szakaszait jelöli.

A régészeti munkák főbb szakaszai díjösszegének aránya a teljes díjösszegegen belül általában: kézi földmunka: 15%, összes terepmunka 66%, terepen kívüli munka: 30%.

A terepbejárás vagy próbafeltárás költségeit a tervezési feladatok költségei között kell feltüntetni, és erről külön kell megállapodni a beruházóval. A díjszámítás módja természetesen itt is ugyanaz, mint a megelőző feltárás esetében. (Álláspontunk szerint a megelőző feltárás tervezési feladataira elegendő a teljes feltárási díj 4%-át számítani.)

A régészeti megfigyelés díjazása az időráfordítás függvényében történik. Időráfordítás: a megfigyeléshez szükséges időmennyiség, egész órákban kifejezve.

A régészeti megfigyelés bruttó alapóradíja a megfigyelést végző régész munkadíját és a tevékenységhez kapcsolódó egyéb ráfordításokat fedezi. A bruttó alapóradíj a Kormány által évente megállapított minimálbér háromszorosa, osztva az egy hónapra jutó 176 munkaórával. Az utazásra, készenlétre, a megbízótól függő várakozási időre az alapóradíj 60%-a számolható el. Utazási díj csak helyközi közlekedésnél számítható fel, helységen belül nem. (A 2007. január 1-jétől érvényes minimálbér összege 65.500 Ft. $65.500 \times 3 = 196.500 / 176 = 1.116,50$ Ft/óra)

Pótdíjak:

A túlmunka pótdíja 20:00 órától 06:00 óráig az alapóradíj 30%-a, jogszabályban meghatározott pihenő- és ünnepnapokon az alapóradíj 60%-a.

A teljes feltárási díj számított összegét össze kell vetni a fejlesztések, beruházások feltárási előirányzatával. A feltárási díj számított összege kisebb vagy nagyobb is lehet az előirányzatnál. A Tv. 23. § (1) bekezdése szerint

„A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de **legalább** a teljes bekerülési költség **9 ezrelékét** kell költség-előirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról elszámolni.”

A tervásatás költségeinek kiszámítása

Tervásatás esetén a projektvezetés, az egyéb múzeumi alkalmazottak bér jellegű költségeit és az intézményi rezsiköltséget nem kell külön tervezni, mivel a munkatársak feladatukat munkakörükben látják el. A régészeti tevékenységi sor egyes szakaszain belül ezért megváltozik a munkanemek díjainak aránya, de itt is a kézi földmunka díjából indulunk ki, és itt is díjszázalék-szorókat használunk, mint a megelőző feltárás tervezésénél.

Terepbejárás ⁷⁸	egységár
0-1 hektárig	10000 Ft
1-10 hektárig	10000 Ft + 7500 Ft/ha ⁷⁹
10-80 hektár között	77500 Ft + 5000 Ft/ha
80 hektár felett	427500 Ft + 4250 Ft/ha

3. táblázat: gépesített próbafeltárás költségeinek kiszámítása.

⁷⁸ Díjosztály besorolástól függetlenül, tervezéssel, engedélyezéssel és dokumentáció készítéssel együtt.

⁷⁹ Minden megkezdett hektár.

1.	Tervezési feladatok	Díjszázalék- szorzó	$D_1 = 0,025$ ΣD
1.1.	Tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészei,	0,040	2,00%
1.2.	Feltárási engedélyezési tervdokumentáció	0,010	0,50%

2.	Terepmunkák		$D_2 = 0,825$ ΣD
----	-------------	--	-----------------------------

	Projektvezetés		
2.1.	Projektigazgató (lásd a kiegészítő táblázatot is!)	0,035	1,75%
2.2.	Projektvezető (feltárásvezető régész)	0,050	2,50%

	Előkészítés, kivitelezés		
2.3.	Technikusok (szakfelelősök, szakközreműködők, amennyiben szükséges)	0,070	3,50%
2.4.	Kézi földmunka	0,150	7,50%
2.5.	A kézi földmunkát kiegészítő gépi földmunkák és finomszedés	1,000	Dg 50,00%
2.6.	Geodézia, térinformatika	0,050	2,50%
2.7.	Leletmosás, tisztítás, csomagolás	0,040	2,00%
2.8.	Leletkonzerválás	0,050	2,50%
2.9.	Őrzés	0,040	2,00%

3.	Általános projektköltségek (intézményi rezsiköltség, terepi költségek)		
3.1.	Intézményi rezsiköltség és eszközbeszerzés (irodahasználat, közbeszerzési ügyintézés, munkaszervezés, munkaügyi, pénzügyi, gazdasági, jogi ügyintézés, átmeneti raktározás, ezekkel kapcsolatos szakértői szolgáltatások igénybevétele, eszközbeszerzés, -javítás, -pótlás, adatrögzítő és dokumentációs eszközök, raktári közüzemi díj, megbízási dokumentáció, projektmenedzser vagy – koordinátor díjazása)	0,050	2,50%

3.2.	Terepi infrastruktúra és közterületfoglalási díj	0,020	1,00%
3.3.	Munkaeszköz, szerszám, felszerelés	0,015	0,75%
3.4.	Telefon, internet-kapcsolat	0,050	0,25%
3.5.	Utazás, személy- és anyagszállítás	0,045	2,25%
3.6.	Elszállásolás	0,030	1,50%

4.	Terepen kívüli munkák ⁸⁰		$D_3 = 0,15 \Sigma D$
4.1.	Múzeumi szakmai leltárba vétel	0,050	2,50%

⁸⁰ Az örökségvédelmi törvény ugyan nem kötelezi a megelőző feltárás költségviselőjét a szakmai feldolgozás (leltározás, ismeretterjesztés, publikálás 4.1-5. pontok) finanszírozására, de abból az elvből kiindulva, hogy a régészeti feltárás a publikációval fejeződik be, továbbá az egyre terjedő gyakorlat alapján, mely szerint a beruházó nemcsak erre, hanem a bemutatóhely kialakítására is hajlandó áldozni, szövetségünk ezeket a tételeket is szerepeltetni kívánja a feltárás költségei között. A szerződés keretében lehet arról megállapodni, hogy a beruházó végül is vállalja ezeket a költségeket, vagy sem.

4.2.	Fényképezés	0,040	2,00%
4.3.	Rajzolás	0,040	2,00%
4.4.	Tudományos feldolgozás, publikáció	0,070	3,50%
4.5.	Ismeretterjesztés (kiállítás, rendezvények és kapcsolódó kiadványok)	0,050	2,50%
4.6.	Leletelhelyezés (és a szükséges restaurálás)	0,050	2,50%

A projektigazgató díjazása

A régészeti projekt szerződés szerinti teljes feltárási díja	10 millió Ft-ig	10 és 100 millió Ft között	100 és 200 millió Ft között	200 millió Ft fölött
	1,75%	1,5%	0,8%	0,3%

4. táblázat: a tervásatás költségeinek számítása:

1.	Tervezési feladatok	Díjszázalék szorzó	Számított díj forintban	$D_1 \sim 0,07 \Sigma D$
1.1.	Tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészei, terepbejárás, elrendelt próbafeltárás	0,3	300.000	6
1.2.	Feltárási engedélyezési tervdokumentáció, pályázati önrész	0,05	50.000	1
	Tervezési feladatok összesen		350.000	7

2.	Terepmunkák			$D_2 \sim 0,55 \Sigma D$
	Tervásatás (dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, elsődleges feldolgozás)			
	Projektvezetés			
2.1.	Projektigazgató (munkakörben)			
2.2.	Projektvezető (feltárásvezető régész) (munkakörben)			
	Vezetés összesen		0	0

	Előkészítés, kivitelezés			
2.3.	Szakfelelősök, szakközreműködők (ha megbízásos munkaviszonyban állnak a múzeummal)	0,225	225.000	4,5
2.4.	Technikusok (múzeum saját technikusai, munkakörben)		0	

2.5.	Kézi földmunka	1	1.000.000	20
2.6.	Kiseb gépi földmunkák és finomszedés	0,25	250.000	5
2.7.	Geodézia, térinformatika	0,6	600.000	12
2.8.	Leletmosás, tisztítás	0,075	75.000	1,5
2.9.	Leletkonzerválás (múzeum saját restaurátorai, munkakörben)		0	
2.10.	Őrzés	0,125	125.000	2,5
	Előkészítés, kivitelezés összesen		2.275.000	50,5

3.	Általános projektköltségek (intézményi rezsiköltség, terepi költségek)			
3.1.	Intézményi rezsiköltség és eszközbeszerzés (irodahasználat, közbeszerzési ügyintézés, munkaszervezés, munkaügy, gazdasági ügyintézés, projektmenedzser vagy – koordinátor díjazása)			
3.2.	Terepi infrastruktúra	0,075	75.000	1,5
3.3.	Munkaeszköz, szerszám, felszerelés	0,0625	62.500	1,25
3.4.	Telefon, internet-kapcsolat	0,025	25.000	0,5
3.5.	Utazás, személy- és anyagszállítás	0,187	187.000	3,75
3.6.	Elszállásolás	0,125	125.000	2,5
	Általános projektköltségek összesen:		474.500	9,5

4.	Terepen kívüli munkák			$D_3 \sim 0,38 \Sigma D$
4.1.	Múzeumi szakmai leltárba vétel	0,85	850.000	17
4.2.	Fényképezés	0,175	175.000	3,5
4.3.	Rajzolás	0,175	175.000	3,5
4.4.	Tudományos feldolgozás, publikáció előkészítése, pályázati önrész	0,3	300.000	6
4.5.	Ismeretterjesztés (kiállítás, rendezvények és kapcsolódó kiadványok)	0,2	200.000	4
4.6.	Leletelhelyezés (és a szükséges restaurálás)	0,2	200.000	4
	Terepen kívüli munkák összesen		1.900.000	
	Költségek mindösszesen		4.999.500	

Példa a feltárás költségeinek kiszámítására

Beépítetlen területen többrétegű település feltárása, ahol a lelőhely-intenzitás 50% körüli. Átlagos tervezési és kivitelezési feladat, a díjosztály ezért III., a díjosztály-szorító 1,0. A kézi földmunka tervezett összes díja 1.000.000,- Ft. Mivel a díjosztály-szorító 1,0, ezért a tervezett összeget 1,0-gyel kell megszorozni.

5. táblázat: példa a szerződés alapján végzett feltárás költségeinek kiszámítására.

1.	Tervezési feladatok	Díjszázalék-szorító	Számított díj forintban	$D_1 = 0,04 \Sigma D$
----	---------------------	---------------------	-------------------------	-----------------------

1.1.	Tervdokumentáció döntést megalapozó munkarészei, terepbejárás, elrendelt próbafeltárás	0,233	233.000	3,50%
1.2.	Feltárási engedélyezési tervdokumentáció	0,033	33.000	0,50%

2.	Terepmunkák			$D_2 = 0,66 \Sigma D$
	Megelőző feltárás (benne a régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, elsődleges feldolgozás)			

	Projektvezetés			
2.1.	Projektigazgató	0,116	116.000	1,75%
2.2.	Projektvezető (feltárásvezető régész)	0,166	166.000	2,50%

	Előkészítés, kivitelezés			
2.3.	Szakfelelősök, szakközreműködők	0,333	333.000	5,00%
2.4.	Technikusok	0,533	533.000	8,00%
2.5.	Kézi földmunka	1,000	1.000.000	D_k 15,00%
2.6.	Kézi földmunkához kapcsolódó kisebb gépi földmunkák és finomszedés	0,333	200.000	5,00%
2.7.	Geodézia, térinformatika	0,266	266.000	4,00%
2.8.	Leletmosás, tisztítás, csomagolás	0,133	133.000	2,0%
2.9.	Leletkonzerválás	0,333	333.000	5,00%
2.10.	Őrzés	0,133	133.000	2,00%

3.	Általános projektköltségek (intézményi rezsiköltség, terepi költségek)			
3.1.	Intézményi rezsiköltség (irodahasználat, közbeszerzési ügyintézés, munkaszervezés, munkaügy, gazdasági ügyintézés)	0,666	666.000	10,00%

3.2.	Terepi infrastruktúra	0,066	66.000	1,00%
3.3.	Munkaeszköz, szerszám, felszerelés	0,050	50.000	0,75%
3.4.	Telefon, internet-kapcsolat	0,016	16.000	0,25%
3.5.	Utazás, személy- és anyagszállítás	0,150	150.000	2,25%
3.6.	Elszállásolás	0,100	100.000	1,50%

4.	Terepen kívüli munkák			$D_3 = 0,30 \Sigma D$
4.1.	Múzeumi szakmai leltárba vétel	0,666	666.000	10,00%
4.2.	Fényképezés	0,133	133.000	2,00%
4.3.	Rajzolás	0,133	133.000	2,00%
4.4.	Tudományos feldolgozás, publikáció	0,233	233.000	3,50%
4.5.	Ismeretterjesztés (kiállítás, rendezvények és kapcsolódó kiadványok)	0,166	166.000	2,50%
4.6.	Leletelhelyezés (és a szükséges	0,666	666.000	10,00%

	restaurálás)			
	Feltárási projekt teljes költsége		6.657.000	ΣD

Feltárási program előzetes tervdokumentációja

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A feltárási joggal rendelkező intézmény készíthet olyan elvi engedélyezési tervdokumentációt (benyújthat feltárási engedély iránt kérelmet), amely bemutatja, hogy egy adott területen milyen szakmai tartalommal kívánnak feltáró munkát végezni. A szakmai tartalmat az illetékes múzeum szakmai programjával egyeztetni kell. Amennyiben az engedély iránti kérelmet nem az illetékes múzeum nyújtja be, akkor a kérelemhez csatolni kell nyilatkozatát a szakmai programnak való megfelelésről és a leletek befogadásáról. A hatóság köteles nyilatkozni arról, hogy milyen feltételekkel ad engedélyt a feltárás elvégzésére.

A tervdokumentáció meghatározása

Feltárási projekt tervvázlata, amely bemutatja a feltáró munka célját, alkalmazott módszereit, várható körülményeit és kiterjedését, az érintett terület feltárás utáni kezelési tervét, és alkalmas arra, hogy elbírálása alapján a kulturális örökségvédelmi hatóság előzetes nyilatkozatot tegyen (elvi engedélyt adjon).

A tervdokumentáció célja

A tervezési folyamat gyorsítása érdekében a megbízó (fejlesztő, beruházó) kérheti a hatóságtól annak megállapítását, hogy milyen feltételekkel lehet egy adott területen régészeti tevékenységet végezni. A hatóság nyilatkozata alapján dönthet a tervezés folytatásáról, lehetősége nyílik a feltételek megismerésére, a költségek pontosabb megállapítására és a munka ütemezésére.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Az építészeti-műszaki tervdokumentációk tartalmi követelményeiről szóló 45/1997. (XII. 29.) KTM rendelet 4. § (4) előírja, hogy „A műemléki, régészeti, természet- és környezetvédelmi, valamint életvédelmi követelményeket is érintő elvi építési engedélyezési tervdokumentáció tartalmát az építésügyi hatóság által meghatározottakon túl az érintett szakhatóságok – építésügyi hatósági engedélyezési eljárást megelőző tervezői egyeztetés során – a felvetett szakkérdés tisztázásához szükséges mértéknek megfelelően határozzák meg.” A hatósággal történő egyeztetés egyik formája lehet az előzetes nyilatkozat/elvi engedély megkérése.

A hatályos jogszabály erre lehetőséget ad:

Tv. 65. § (1) A hatóság hatósági engedélyéhez kötött tevékenységek esetén – kérelemre – köteles a kérelmező által megjelölt munkák vagy tevékenységek engedélyezésével kapcsolatos feltételekről nyilatkozni (előzetes nyilatkozat).

(2) Ha az előzetes nyilatkozat alapjául szolgáló körülmények lényegesen nem változtak, az egy éven belül induló engedélyezési eljárás során a hatóság az előzetes nyilatkozatához kötve van.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A régésznek, aki feltárási engedélyezési tervdokumentációt készít, meg kell vizsgálnia minden használható forrást, ismernie kell minden vonatkozó törvényt, és ezeknek megfelelően kell eljárnia.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: feltárási joggal rendelkező intézmény a megbízó (tulajdonos, beruházó, építtető vagy egyéb ügyfél) felkérésére.

A dokumentációt készíti: megbízás alapján, feltárási joggal rendelkező intézmény.

A dokumentációt jóváhagyja: a feltárási joggal rendelkező intézmény vezetője (csatolni kell az illetékes múzeum vezetőjének nyilatkozatát).

A költségeket a fejlesztő, beruházó, mint megbízó viseli, mivel a Tv. 23. § (1) bekezdése kimondja, hogy „A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költség-előirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit.”

A dokumentáció őrzési helye: megbízó, valamint a készítő intézmény, illetve illetékes múzeum adattára, továbbá a kulturális örökségvédelmi hatóság.

Elvi feltárási engedélyezési tervdokumentáció

Feltárás kezdeményezőjének⁸¹ adatai:

Kezdeményező neve, vagy cégszerű megnevezése:.....

Lakcím vagy székhely:

Cégjegyzék helye és száma:.....

Képviseli (mint megrendelő):.....

A feltárási projekt címe:

.....

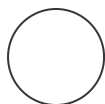
Illetékes múzeum:.....

Múzeumunk tudományos programjáról jelen dokumentáció készítője tájékoztatást kapott.

Illetékes múzeum vezetőjének aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

P.H.

A tervdokumentáció készítőjének adatai:

Név:.....

*Lakcím, vagy székhely:*⁸².....

*Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:*⁸³.....

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Az engedélykérő intézménynél fennálló munkaviszonyának, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási viszonyának kezdete:.....(év).....(hónap).....(nap)

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Készítő aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

Engedélykérő intézmény adatai (ha nem azonos a feltárás kezdeményezőjével):

Intézmény neve:.....

Székhelye, címe:

Képviseli (mint a feltárási projekt igazgatója):.....

⁸¹ 2001. és LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről 19. § (3) bekezdése szerint: Akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

⁸² Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

⁸³ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

Alulírott projektigazgató nyilatkozom, hogy a feltárási projekt jelen tervdokumentációban foglalt, illetve a hatóság előírásainak megfelelő végrehajtásához az infrastrukturális feltételeket és a humán erőforrást rendelkezésre bocsátom.

Projektigazgató aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

Beküldendő:

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
Illetékes irodája

Feltárási engedély iránti kérelem⁸⁴

I. 1. A projektcsoporthoz tartozó tagok adatai:

I.1.1. A feltárási felelős vezetőjének (projektvezető) neve (ha nem azonos a projekt tervdokumentációjának készítőjével)	
Munkahelye neve és címe	
beosztása, szakterülete	
I.1.2. Szakfelelős (régész) munkatárs(ak) neve, munkahelye, beosztása, szakterülete:	
I.1.2. Szakközreműködők, kapcsolódó szakterületek munkatársa(i) a szakterület megnevezésével:	
I.1.4. A konzulens(ek) neve, munkahelye, beosztása, szakterülete:	

I. 2. A feltárási hely (a 2.1-2.1.6. rovat kitöltése esetén nem kell kitölteni a 2.2. rovatot):

I.2.1. Helység: (Budapesten kerület is):			I.2.2. Terepbejárás, légifelvételezés, illetve az egy lelőhelynél nagyobb területet érintő műszeres leletfelderítés esetén a kutató terület megjelölése (közigazgatási, földrajzi stb. egység):	
I.2.1.1. Név: (külső területen földrajzi név, belső területen településrész neve utca, házszám):				
I.2.1.2. KÖH lelőhely –azonosító / MRT-szám:	Térkép száma:	Térkép vetülete:		
I.2.1.3. Koordináták: Vízszintes:		Függőleges:		
I.2.1.4. A feltárással érintett ingatlan(ok) adatai (szükség esetén további sorokkal bővíthető):				
Helyrajzi szám:		Művelési ág	Tulajdonos neve, címe:	Kezelő / használó neve, címe:
I.2.1.5. Az engedélyt kérő nyilatkozata a feltárási helynek tulajdonosával/tulajdonosaival kötött megállapodás meglétéről (szükség szerint mellékletként csatolható):				
I.2.1.6. A feltárási terület (kutatói terület) nagysága (nyomvonal esetén hossza):				
I.2.2. A lelőhely védelme: régészeti			műemléki	természetvédelmi

I. 3. A tervezett feltárási adatai:

I.3.1. A feltárási célja	
--------------------------	--

⁸⁴ A KÖH által kibocsátott iratminta.

I.3.2. Megelőző feltárás / megelőző feltárás előtti szondázás esetén milyen beruházáshoz kapcsolódik a feltárás?	
I.3.3. A tervezett feltárás módja (a kívánt mód aláhúzandó, több is megjelölhető):	
I.3.3.1. terepbejárás	
I.3.3.2. légifelvételzés	
I.3.3.3. egyéb műszeres lelet- és lelőhely-felderítés	
I.3.3.4. ásatás (kutatási program keretében végzett feltárás)	
I.3.3.5. hitelesítő ásatás	
I.3.3.6. próbafeltárás (különösen a megelőző feltárás előtti szondázás)	
I.3.3.7. megelőző feltárás („teljes” terület)	
I.3.4. A feltárandó régészeti jelenségek	
jellege:	kora:
A feltárás szükségességének tudományos indokolása	
I.3.5. A feltárást végző intézmény kutatási programja keretében végzett, illetve hitelesítő feltárás esetén a kutatási program rövid leírása (szükség szerint mellékletként csatolható):	

I. 4. Mellékletek

I.4.1. Az ásatás helyének azonosítására alkalmas (külterületen 1:10.000 léptékű) helyszínrajz (a helyszínrajzon külön meg kell jelölni a feltárás és a földdepó helyét):	
I.4.2. Terepbejárás, légifelvételzés, valamint egy lelőhelynél nagyobb területet érintő műszeres leletfelderítés esetén (1:25.000 léptékű) összesítő térkép:	
I.4.3. Terepbejárás, légifelvételzés, egy lelőhelynél nagyobb területet érintő műszeres leletfelderítés esetén az érintett ismert lelőhelyek jegyzéke:	

I. 5. Illetékkötelezettség

<p>I.5.1. Nyilatkozat az illetékmentességről (a megfelelő részt kérjük aláhúzni):</p> <p>Szervezetünk a megelőző naptári évben</p> <ul style="list-style-type: none"> • nem folytatott vállalkozási tevékenységet, • folytatott, de vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után társasági adó fizetésére, illetve eredménye után költségvetési befizetésre nem volt kötelezett, <p>ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII tv. 5.§ (1) c) pontja, valamint (3) bekezdése értelmében teljes személyes díjmentességben részesül.</p>
I.5.2. Illetékbélyeg helye:

Részletes régészeti feltárási program és mellékletei

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeum felelős gyűjtőterületének régészeti örökségéért, ezért ellátja a régészeti lelőhelyek szakmai nyilvántartását, mentését és régészeti feltárásokat végez, megőrzi, tudományosan feldolgozza és közzéteszi anyagát, és ezen túl közreműködik a hatóság területi feladatainak ellátásában is.⁸⁵ A fenntarthatóság elve megköveteli, hogy a területileg illetékes feladatkört ellátó régészek a hatósággal együttműködve **átfogó programot**⁸⁶ készítsenek a gondjaikra bízott régészeti örökséggel kapcsolatos tennivalók bemutatására.

A részletes feltárási program meghatározása

Az illetékes múzeum átfogó programjának célkitűzései alapján készített dokumentum, amely tartalmazza egy adott régészeti feltárási projekt tudományos céljait, illetve a kivitelezése során elvégzendő munkanemeket és az alkalmazandó munkamódszereket. Kellően részletes ahhoz, hogy alapul szolgáljon az elvi feltárási engedélyezési tervdokumentáció vagy a végrehajtható feltárási engedélyezési tervdokumentáció elkészítéséhez.

A részletes feltárási program célja

Az átfogó program képezheti alapját azoknak a **projekteknek**, amelyek során a régészeti lelőhelyen vissza nem fordítható beavatkozásra kerül sor.

A múzeum gyűjtőterületére kutatási programmal együtt gyűjteményfejlesztési koncepciót is ki dolgoz, amelyek alapján hivatalos ügyekben nyilatkozatot tesz. Az átfogó kutatási program készítésének célja, hogy a múzeum története során felhalmozódott helyismeret alapján célokat tűzzön ki, amelyeket tervszerűen, vagy a külső igényekhez alkalmazkodva valósít meg. Amennyiben a gyűjtőterületen nem a múzeum végez feltárást, akkor a feltárási engedélyezési tervdokumentáció (feltárási engedély iránti kérelem) szakmai tartalmát az illetékes múzeum szakmai programjával egyeztetni kell, ezért ilyen esetekben a Feltárási R. 4. § (3) bekezdésének b) pontja szerint a feltárási engedélykérelemhez mellékelni kell az illetékes múzeum véleményét.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 1997. évi CXL. törvény 42. § (2) bekezdése szerint „A múzeum feladata a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása.”

Az illetékes múzeumnak tudnia kell, hogy az illetékességi területén megvalósuló feltárás kivitelezője elvégzi mindazt, amit a részletes programban ő meghatározott. Akkor dönthet felelősen a leletarchívum befogadásáról, ha a leletek megfelelő kondícióban kerülnek a múzeumba és a leletarchívum tartalmazza mindazokat az adatokat, amelyekre a terület

⁸⁵ Vö.: 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 42. § (1) valamint 45. § (1); (4) b); és g).

⁸⁶ A program különálló projektek egyeztetett csomagja, amelyet több érdekelt szervezet, közös cél elérése érdekében, együttműködve közösen fejleszt és valósít meg. A programok gyakran átfogó stratégiák megvalósítását szolgálják. A régészeti program a régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeumnak a gyűjtőterületre vonatkozó tudományos céljait rögzíti. A gyűjtőterületen megvalósítani tervezett projektek céljait a programból kell levezetni.

történetének jobb megismerése/megismertetése érdekében szükség van. Ezért az illetékes múzeum programja alapján végrehajtandó feladatokat állapít meg a feltárási engedélyezési tervdokumentációban a feltárás kivitelezője számára. A dokumentációnak tartalmaznia kell a feltárás befejezése utáni további hasznosításra vonatkozó, illetve a kezelési terv kidolgozásához szükséges átfogó elképzeléseket.

Útmutató a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A régésznek, aki a részletes régészeti feltárási programot készíti, meg kell vizsgálnia minden használható forrást, ismernie kell minden vonatkozó törvényt, és ezeknek megfelelően kell eljárnia.

A részletes feltárási program olyan munkamenetet vázol fel, amely elég részletes ahhoz, hogy feltárások kivitelezése esetén alkalmazható, mérhető, és ellenőrizhető legyen.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a múzeum vezetője, fenntartója vagy felügyeleti szerve.

A dokumentációt készíti: a múzeum régész (muzeológus) munkatársai.

A tervet engedélyezi/jóváhagyja: fenntartó és szakmai felügyeleti szerv.

A dokumentáció őrzési helye: múzeum adattára.

Megelőző feltárás elvégzésére kötött szerződés

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Tv. 7. § 6. *Megelőző feltárás:* a Hivatal által jóváhagyott írásbeli szerződés alapján végzett olyan régészeti kutatási tevékenység, amely a földmunkával járó fejlesztések, beruházások által érintett régészeti lelőhelyek feltárására irányul.

Tv. 22. § (3) A feltárás végzésére jogosult és a beruházó a megelőző feltárásra vonatkozóan írásbeli szerződést köt. A szerződésnek tartalmaznia kell a feltárás időtartamát és annak teljes költségét. A szerződés érvényességéhez a hatóság jóváhagyása szükséges. A szerződés jóváhagyása során a feltárási engedélyezés szabályait kell megfelelően alkalmazni. A hatóság a jóváhagyásról szóló határozatában a szerződésben előírtakon túl egyéb feltételeket is kiköthet. A szerződés jóváhagyása a feltárás engedélyezését is jelenti. A szerződésre egyebekben a polgári jog szabályai az irányadók.

Tv. 23. § (1) A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költség-előirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról elszámolni.

(2) A megelőző feltárásokkal kapcsolatban felmerült vitás szakmai kérdésekben a hatóság álláspontja az irányadó.

A megelőző feltárás kivitelezési munkáiban a régész csak akkor vehet részt, ha biztosítva vannak a feltárás (terepmunka), és a feltárás következtében szükségessé váló terepen kívüli munka (tudományos feldolgozás, megőrzés, ismeretterjesztés) infrastrukturális és humán-erőforrás feltételei, és erről a megbízó és a feltárást végző intézmény szerződést kötött.

A szerződés meghatározása

Munkavégzés megrendelésére irányuló polgári jogi szerződés, amelynek érvényességéhez szükséges a kulturális örökségvédelmi hatóság jóváhagyása.

A szerződés célja

A műveleti szakasz célja a régészeti örökséget érintő, visszafordíthatatlan beavatkozások kapcsán a jogszabályi előírások teljesítése, melyeket a Feltárási R. 14.§ valamint 14/F. §-ai írnak elő.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Nyilvántartott, illetve védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken végzendő, 30 cm mélységet meghaladó földmunkával járó, illetőleg a terület jellegét veszélyeztető, befolyásoló változtatások esetében, továbbá régészeti lelőhelyen a 30 cm mélységet meghaladó tereprendezési munkák esetében.

Útmutató a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A szerződés készítését kezdeményezi: megbízó vagy a nevében eljáró személy

A szerződést készíti: megbízó vagy a nevében eljáró személy

A szerződést aláírja: megbízó vagy a nevében eljáró személy és a megelőző feltárási projektet kivitelező intézmény (intézmények) vezetője (vezetői)

A szerződést jóváhagyja: a kulturális örökségvédelmi hatóság közigazgatási határozattal

A szerződés őrzési helye: a feltárási engedélyezési dokumentáció mellékleteként a megbízó és a nevében eljáró személy irattára, a feltárást kivitelező intézmény(ek) irattára(i), kulturális örökségvédelmi hatóság irattára.

MEGBÍZÁSI SZERZŐDÉS⁸⁷

MINTA
(ALAPESET)

<p>Amely létrejött egyrészről: XY, székhely, cím:</p> <p>.....</p> <p>(szükség esetén) Nevében eljár: XY</p> <p>levelezési címe:</p> <p>számlavezető pénzügyintézet:</p> <p>számlaszáma:.....</p> <p>adószáma:</p> <p>cégbírói és cégjegyzék-száma:.....</p> <p>cégnyilvántartási száma:</p> <p>KSH szám:</p> <p>továbbiakban Megbízó⁸⁸</p>
<p>Másrészről XY, székhely, cím:</p> <p>.....</p> <p>(szükség esetén) Nevében eljár: XY</p> <p>levelezési címe:</p> <p>számlavezető pénzügyintézet:</p> <p>számlaszáma:.....</p> <p>adószáma:</p> <p>(szükség esetén) cégbírói és cégjegyzék-száma:.....</p> <p>(szükség esetén) cégnyilvántartási száma:</p> <p>(szükség esetén)KSH szám:.....</p> <p>mint Megbízott</p>
<p>I. SZERZŐDÉS TÁRGYA:</p> <p>A feltárás pontos helye⁸⁹ – A feltárással érintett munkaterület adatait a szerződés 1. sz. melléklete tartalmazza.⁹⁰</p>

⁸⁷ vagy **MEGÁLLAPODÁS**, mind a kettő helyes.

⁸⁸ Valamennyi cégszerű adat szükséges, a cégkivonat és a címpéldány megkérése ajánlott.

<i>Az építési projekt megnevezése:</i> ⁹¹	
<i>Szerződés tárgya</i>	<p>Megbízó megbízást ad a Megbízottnak a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által iktatószámú szakhatósági állásfoglalásban előírt megelőző (vagy próba)feltárás elvégzésére, a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv. (továbbiakban: Kötv.) 22–23. §-a és a régészeti feltárással, a régészeti lelőhely, lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló, a 21/2007. (III.26.) OKM rendelettel módosított 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet (a továbbiakban: R.) előírásai alapján.⁹²</p> <p>A feltárási projektnek része a hivatkozott törvény és a vonatkozó jogszabályok alapján a feltárási munkaterületen végzett terepmunka (a feltárás során előkerülő régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentálása, a régészeti leletek elsődleges feldolgozása és dokumentálása, összegző tanulmány/előzetes jelentés, valamint a szerkesztett, teljes feltárási dokumentáció ...példányának elkészítése), és a leletek terepen kívüli gondozása (múzeumi szakmai leltárba vétele, restaurálása és raktári elhelyezése, tudományos feldolgozása, az eredmények közzététele, valamint az ismeretterjesztés).</p> <p><u>Próbafeltárás esetén:</u></p> <p>A munkaterület próbafeltárási eredményei alapján, szükségessé válhat a terület teljes körű régészeti kutatása. Ebben az esetben a Felek új/módosított szerződésben rögzítik a teljes körű kutatás feltételeit, további költségeit és a határidőket.</p>
II. MEGBÍZÁSI DÍJ:	
<i>költségvállaló, fedezet, pénzügyi megbízási díj</i>	<p>Szerződő felek tudomásul veszik, hogy a Kötv. 19, 22, 23. §-a, valamint a régészeti lelőhelyek feltárási költségének, illetve a R. 14. §-a alapján a megelőző feltárás költsége a beruházót (beruházási előirányzatot) terheli.</p> <p>A megbízási díj a VI. pontban részletezettek szerint ...Ft+ÁFA</p> <p>(szükség esetén) Megbízó kijelenti, hogy a fenti munkák elvégzéséhez szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésére áll.</p> <p>(szükség esetén) A Megbízási szerződésben vállalt tevékenység SZJ száma: 92.52.1 – Múzeumi tevékenység, kulturális örökség védelme.</p>
III. TELJESÍTÉSI HATÁRIDŐ:	
<i>határidő</i>	<p>A munka várható időtartama a munkaterületnek a régészeti munkavégzésre történt átadásától számított, régészeti terepi munkavégzésre alkalmas munkanap, az előteljesítés jogának fenntartása mellett. A munkát megkezdeni csak jogerős feltárási engedély birtokában lehet. A munka kezdetének tervezett időpontja:(év).....(hónap).....(nap).</p> <p>A Megbízottnak fel nem róható akadály esetén (pl. munkavégzésre alkalmatlan időjárás) az akadály felmerülésétől, annak megszűnéséig terjedő időtartammal a</p>

⁸⁹ A feltárási területet ugyanúgy kell meghatározni, ahogyan a feltárási engedélykérelemben szerepel. Pontosabban meg kell határozni: pl. közigazgatási besorolás, helyrajzi szám, KÖH azonosító, terület nagysága, a nyomvonal a biztonsági sávval együtt, stb.

⁹⁰ Olyan léptékű térképet (vagy térképeket), kell mellékelni, amely(ek) egyrészt az ingatlan, a nyomvonal stb., másrészt a feltárással érintett terület azonosítására alkalmas(ak).

⁹¹ Amelyik miatt a megelőző feltárás szükségessé vált.

⁹² Ha a teljes feltárást próbafeltárás előzte meg, akkor a Megbízási szerződés tárgyában utalni kell arra, hogy a Megbízási szerződés a próbafeltárás eredményei alapján kötött meg. Ha a megbízási időtartama alatt a feltárás nem végezhető el a kivitelezés teljes területén, akkor a szerződésbe kell foglalni, hogy a kivitelezési munka során szükséges régészeti felügyeletre a felek külön szerződést kötnek.

	<p>teljesítési határidő meghosszabbodik.</p> <p>Amennyiben az akadály a Megbízó érdekkörében merült fel, azt haladéktalanul elhárítja, illetve szükség esetén a felek a teljesítési határidő meghosszabbításáról állapodnak meg.⁹³</p> <p>(szükség esetén) Amennyiben a feltárási terület kiterjedése 20%-kal meghaladja az előirányozottat, a jelzéstől számított 8 napon belül Megbízott a határidő módosítása érdekében szerződésmódosítást kezdeményezhet.</p>
IV. MEGBÍZÓ JOGAI, KÖTELESSÉGEI:	
terület átadása jegyzőkönyvbe	<p>A feltárási engedély jogerőre emelkedése után, Megbízó köteles a munkaterületet – közösen felvett jegyzőkönyv alapján – a régészeti feltárási munka elvégzésére alkalmas állapotban a Megbízottnak átadni.⁹⁴</p> <p>Megbízó kötelessége, hogy a Megbízott számára a feltárási munkaterületre lépést biztosítsa, amennyiben ezen kötelezettségének határidőre nem tesz eleget, úgy ez a Megbízó érdekkörében felmerült késedelemnek minősül.</p>
geodéziai kitűzés	<p>Megbízó a tervezett beruházással érintett megelőző feltárási munkaterületét a Megbízott geodétájával egyeztetve kitűzeti, kijelölteti. A kitűzésről készült <i>vázrajzot/jegyzőkönyvet</i> köteles Megbízott rendelkezésére bocsátani.⁹⁵</p>
műszaki dokumentációk	<p>Megbízó köteles a munka megkezdése előtt X nappal Megbízott kérésére minden olyan adatot, dokumentációt (<i>fel lehet sorolni</i>) a rendelkezésére bocsátani, amely Megbízónak a feltárási munka maradéktalan elvégzéséhez szükséges.⁹⁶</p> <p>Amennyiben a tervezett beruházás földmunkával érintett műszaki tartalmában az átadás-átvétel időpontjáig változás történik, a tervdokumentációk vonatkozó részét Megbízó egyezteti a Megbízottal, és a módosított dokumentációt a kivitelezés megkezdése előtt X nappal Megbízottnak átadja. Szükség esetén jelen szerződés módosításában állapodhatnak meg.</p>
hivatalos iratok /okmányok deponálás	<p>(szükség esetén) A területre lépéshez, illetve a feltárási engedély megkéréséhez szükséges okiratokat a Megbízó jelen szerződés aláírásával egy időben (vagy adott határidőre) a Megbízott rendelkezésére bocsátja.⁹⁷</p> <p>Megbízó a kitermelt föld deponáláshoz szükséges területet biztosítja.</p>
visszatemet és speciális esetei	<p>Megtartandó rommaradvány esetén a visszatemetésről Megbízott és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal állásfoglalásának figyelembevételével <i>Megbízó/Megbízott költségére</i>⁹⁸ Megbízott gondoskodik.</p> <p>Amennyiben a beruházás megghiúsul, vagy jelentős késedelmet szenved, Megbízottnak a Megbízó költségére gondoskodnia kell a régészeti örökség feltárt elemeinek megfelelő védelméről, állapotának stabilizálásáról és további fenntartásáról.</p>

⁹³ A teljesítési határidő a Felek megállapodásától függ, számítása a kezdő- és végidőpont megadásával, ill. az első részszámla/előleghozzájárulás Megbízott számlájára történő megérkezésétől is lehetséges, ezt a Megbízási szerződésben pontosan rögzíteni kell.

⁹⁴ A területátadás köthető még az I. részszámla Megbízott számlájára történő megérkezéséhez.

⁹⁵ A kitűzés módja pontosítható pl. X méterenként; olyan magassági és egyéb alappontok, amelyekhez az ásatás során a további részletmérések igazíthatók; EOY koordináták, stb.

⁹⁶ Szükséges dokumentációk lehetnek pl. műszaki dokumentációk, terlapok, kiviteli tervek vonatkozó része, ütemterv, stb.

⁹⁷ Az okmányok értelemszerűen lehetnek pl.: a) tulajdoni lap(ok), b) földhivatali kataszteri térképkivonat, c) tulajdonosok területre lépéshez szükséges hozzájárulásai, d) ha közművet vagy egyéb vezetékét érint, közmű üzemeltető állásfoglalása és érvényes (*közmű*)*térkép/nyomvonalterkép* vagy: megbízó nyilatkozik, az érintett terület közműmentességéről, e) egyéb szükséges szakhatósági és hatósági vélemények, engedélyk (pl. Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség), f) *ha mezőgazdasági művelési területre esik*: a művelés alóli kivonás ideiglenes vagy végleges kivonási határozata, g) építési engedély és esetleges módosításai vagy egyéb hatósági engedélyk másolata, h) *ha közterületet érint*: közterület-használati, be- és kihajtási engedélyk, megközelítő útvonalakra vonatkozó engedélyk, i) *szükség esetén*: a hatóság által elrendelt örökségvédelmi hatástanulmány vagy egyéb vizsgálat (pl. műemléki) dokumentációja.

⁹⁸ Nem kívánt rész törlendő!

V. MEGBÍZOTT JOGAI, KÖTELESSÉGEI:	
<i>feltárás</i>	Megbízott jelen Megbízási szerződés I. pontjában meghatározott feladatot elvállalja, elvégzi a megelőző feltárást, ⁹⁹ (az előkerülő régészeti jelenségeket, leleteket, objektumokat a helyszínen dokumentálja, elvégzi a régészeti leletek elsődleges feldolgozását, összegző tanulmányt/előzetes jelentést, valamint a szerkesztett, teljes feltárási dokumentációt készít ...példányban). Gondoskodik a leletek terepen kívüli gondozásáról (múzeumi szakmai leltárba vételéről, restaurálásáról és raktári elhelyezéséről, tudományos feldolgozásáról, az eredmények közzétételéről, valamint az ismeretterjesztéséről).
<i>területátadás/átvétel</i>	Megbízott köteles a tervezett beruházással érintett feltárás területét a Megbízóval közösen felvett jegyzőkönyv alapján átadni és átvenni. ¹⁰⁰ <i>(szükség esetén)</i> Amennyiben a feltárás során egyértelművé válik, hogy a régészeti lelőhely kiterjedése az előzetesen tervezettnél nagyobb, a Megbízó egyetértése esetén, ezen szakmai indok alapján a feltárási terület a kisajátítási határon belül növelhető.
<i>feltárási engedély</i>	A szerződő felek tudomással bírnak arról, hogy a szerződés hatályosságához a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal jóváhagyása szükséges ennek, illetve a feltárási engedélynek beszerzéséről a Megbízott gondoskodik.
<i>leletanyag elhelyezése</i>	A feltárás során előkerült leletanyagot, és a hozzá kapcsolódó dokumentációtmúzeumban helyezik el.
<i>terület őrzése, bekerítése</i>	A terület őrzéséről <i>Megbízott/Megbízó</i> gondoskodik <i>Megbízó/saját</i> költségére. ¹⁰¹ <i>(szükség esetén)</i> Megbízó fenntartja magának a jogot az őrzés szükségességének felülvizsgálatára.
<i>beszámoló</i>	Felek megállapodnak abban, hogy a munkák befejezését követően <i>X</i> napon belül Megbízott összegző tanulmányt/előzetes jelentést bocsát a Megbízó rendelkezésére. <i>(szükség esetén)</i> Műszaki szükségesség esetén, illetve az építési munkák előkészítése érdekében, Megbízott a régészeti feltárás eredményéről külön dokumentációt is készít (adatszolgáltatást nyújt) Megbízónak.
<i>jelentős építmény előkerülése</i>	Megőrzésre érdemes, kiemelkedő jelentőségű építmény (falmaradványok) előkerülése esetén Megbízott értesíti a Megbízót és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt, mely utóbbinak állásfoglalása vitás kérdések esetén irányadó.
VI. FIZETÉS MÓDJA, KÖLTSÉGNÖVEKEDÉS ESETE:	
<i>fizetés módja, stb.</i>	Megbízott a végszámla benyújtásakor tételes elszámolást készít. ¹⁰²
VII. KAPCSOLATTARTÓK:	
<i>kapcsolattartók</i>	A feltárás felelős vezetője név:..... beosztás:..... munkahely címe:.....

⁹⁹ Speciális esetben megadható, pl. hogy a régészeti feltárás a Megbízó által megadott alapsíkig XY történik, de a bemélyedő régészeti objektumok feltárásával és kibontásával.

¹⁰⁰ A terület Megbízó felé történő visszaadása köthető még az utolsó részszámla/vég számla Megbízott számlájára történő megérkezéséhez.

¹⁰¹ A terület őrzéséről a szerződésnek úgy kell rendelkeznie, hogy tisztázza a felelősség és a költségviselés feltételeit.

¹⁰² Az elszámolás alapját meg kell határozni. A fizetés módja, költségnövekedés esete kizárólag a felek megállapodásának tárgya. Amennyiben a felek teljesítésigazoláshoz kötik a részszámlák teljesítését, akkor a teljesítésigazolás feltételeiről is rendelkezni kell. A szerződésszegés pénzügyi vonatkozásait is tárgyalni kell.

	telefon, fax:..... (szükség esetén) Projektkoordinátor neve:..... telefon, fax:..... Szakfelelősök, szakközreműködők Név:..... szakterület:..... A szerződés teljesítésével kapcsolatos képviselőre, ügyintézésre, nyilatkozattételre jogosultak, a felek által felhatalmazottak: név:..... cím:..... telefon, fax:.....
VIII. VEGYES/ EGYÉB RENDELKEZÉSEK:	
<i>együttműködés</i>	A szerződés teljesítése során a szerződő felek kötelesek az I. pontban meghatározott cél érdekében <i>együttműködni/vagy a felek a feltárással kapcsolatos kérdésekről szükség szerinti gyakorisággal konzultációt folytatnak</i> , ennek keretében tartoznak egymást haladéktalanul értesíteni az érdekkörükben felmerülő jelen szerződésre kiható minden lényeges adatról, tényezőről és körülményről.
<i>bíróság</i>	A felek megállapodnak abban, hogy a közöttük jelen szerződésből eredő vitákat tárgyalásos úton, peren kívül rendezik. Amennyiben a tárgyalások nem vezetnek eredményre, úgy felek kikötik Bíróság kizárólagos illetékességét.
<i>jogszabályok</i>	Jelen szerződésben nem szabályozott kérdések tekintetében Felek elismerik, hogy a Polgári Törvénykönyv rendelkezései mellett a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv. és annak végrehajtásáról szóló, a 21/2007. (III.26.) OKM rendelettel módosított 18/2001. NKÖM rendelet, az 1997. évi CXL. tv., a Munka Törvénykönyve és a 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM. együttes rendeletben foglaltak az irányadók.
<i>szakmai vitás kérdések</i>	Szakmai vitás kérdésekben a Kötv. 23. §. (2) bekezdése alapján a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal állásfoglalása az irányadó.
MELLÉKLETEK:	
	Ezen Megbízási szerződés elválaszthatatlan részeit képezik az alább felsorolt mellékletek. A Megbízási szerződés csak ezekkel együtt érvényes: <ol style="list-style-type: none"> 1. a feltárással érintett terület azonosítására alkalmas térképi adatok¹⁰³ 2. Megbízó nyilatkozata a megbízás alapját képező projekt bekerülési költségéről¹⁰⁴ 3. ütemterv
Kelt,.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)	

¹⁰³ Olyan léptékű térkép (vagy térképek), amely(ek) egyrészt az ingatlan, a nyomvonal stb., másrészt a feltárással érintett terület azonosítására alkalmas(ak).

¹⁰⁴ Az OKM 21/2007 (III. 26) rendeletének 1. § f pontja, továbbá 2: § (2) bekezdése alapján a beruházó arról köteles nyilatkozni, hogy a tervezet beruházás e rendelet értelmében nagyberuházásnak minősül-e.

Megbízó
(aláírás, pecsét)

Megbízott
(aláírás, pecsét)

MINTA
EGYÉB ESETEK

II. MEGBÍZÁSI DÍJ:	
<i>Megbízó által biztosított kézi-, gépi földmunka</i>	<p>1. változat: Megbízó saját költségére, a feltárás időtartamára (X munkafeltételek, munkaidő szerint) X fő ásatási segédmunkást Megbízott teljes rendelkezésére bocsát.</p> <p>2. változat: A régészeti feltáráshoz szakmailag szükséges technológiájú és mélységű kiegészítő gépi földmunkavégzést Megbízó biztosítja, Megbízott szakfelügyelete és irányítása mellett, Megbízó költségviselésével. Az utasítási jog a Megbízottat illeti.</p> <p>és/ vagy</p> <p>3. változat: Az építés területén lévő régészeti lelőhelyek megelőző régészeti feltárása kézi földmunka végzésével – műszaki szükségesség esetén –, Megbízó által biztosított kiegészítő gépi földmunkavégzéssel, valamint Megbízó által a kitermelt föld <i>elszállításával/ helyszíni deponálásával</i> történik.</p> <p>A földmunkagép típusáról a felek külön egyeztetnek – a terület jellegének megfelelő géptípus: X.</p>
III. TELJESÍTÉSI HATÁRIDŐ:	
<i>munkaidő</i>	A régészeti kézi földmunkát végzők munkaideje napi 8+1 óra, amely tartalmazza a Munka Törvénykönyve 117. § és 122. §-a szerinti a munkavégzéshez kapcsolódó előkészítő és befejező tevékenység időtartamát, valamint legalább 2 x 20 perc munkaközi szünetet, illetve a 4/2002. (II. 20.) SzCsM–EüM. együttes rendeletben meghatározott, szabadtéri munkahelyen, a + 24°C-ot meghaladó, valamint a +4°C-ot el nem érő munkahelyi klíma esetén, az óránkénti 5, de legfeljebb 10 perces pihenőidőt is.
IV. MEGBÍZÓ JOGAI, KÖTELESSÉGEI:	
<i>lőszer- és aknamentesítés</i>	Megbízó kijelenti, hogy a feltárással érintett terület lőszer- és aknamentesítését elvégezteti és annak bizonylatait (térkép melléklettel) a feltárás megkezdése előtt átadja a Megbízottnak.
<i>forgalom-szabályozás</i>	Megbízó vállalja a forgalom-szabályozás feladatait.
<i>statikai/közmű szakfelügyelet</i>	Megbízó a feltárás teljes időtartamára statikai/közmű szakfelügyeletet biztosít.
<i>szemét, törmelék, vezetékek</i>	Megbízó vállalja, hogy a munkák megkezdéséig a kutatási területen található szemetet, törmelékeltávolítja, az esetleges balesetveszélyes helyeken a veszélyt elhárítja, az épületben az elektromos és gázvezetékeket előírás szerint leköteti. A felszínt fedő burkolatot régészeti szakfelügyelet mellett eltávolítja, az eltávolítandó burkolat nagyságát a régész határozza meg.
<i>felvonulási eszközök (pl. WC stb.)</i>	Megbízó a területen biztosítja Megbízott részére a műszakilag szükséges felvonulási eszközök és berendezések elhelyezését. Az ingatlanon a munkavégzéshez szükséges raktár-iroda konténert, valamint mobil WC-t Megbízó biztosítja, saját költségviselésével.

	Megbízott munkavégzéséhez szükséges elektromos energiaellátást, vízvételt Megbízó biztosítja saját költségére.
<i>tartózkodás a feltárási területen</i>	Megbízó vagy képviselője – a Megbízott által átvett munkaterületen – Megbízott speciális tevékenységéből következően, valamint munkavédelmi és biztonságtechnikai indokok miatt csak az ásatásvezető régész vagy mindenkor helyszíni megbízottja engedélyével és kíséretében tartózkodhat az ásatási területen.
<i>téli feltárás</i>	Műszaki szükségesség, ill. az időjárási körülményeknek – a régészeti feltárás szempontjából – kedvezőtlen alakulása esetén (folyamatosan csapadékos időjárás, +4 C fok alatti napi átlaghőmérséklet), illetve előreláthatóan november 15. után Megbízóval egyeztetve Megbízott a folyamatos munkavégzéshez sátorot (<i>X db, Y nm</i> alapterületű) és hőlégbefúvót alkalmaz az ... sz. mellékletben megadott egységáron, amelynek költségei Megbízót terhelik. Az előzetes költségszámításban fenti munkahelyi berendezések költségei nem szerepelnek. és/ vagy ... Megbízottal egyeztetett időpontra Megbízó biztosítja. Ha a téli munkavégzés feltételeit a jegyzőkönyvben rögzített határidőre Megbízó nem biztosítja, Megbízott a feltételek biztosításáig a munkavégzést szüneteltetheti.
<i>leletbejelentési kötelezettség</i>	Megbízó vállalja, hogy az adott ingatlanon a feltárási területen kívül eső, műszaki szükségesség okán fel nem tárható területen felhívja a kivitelezésben résztvevő valamennyi vállalkozójának figyelmét, hogy az előkerült leletekről kötelesek értesíteni a Megbízottat.
<i>szertői jogi védelem</i>	Megbízó tudomásul veszi, hogy a jelen szerződés alapján készített tudományos dokumentáció szerzői jogvédelem alá tartozó alkotás (1999. évi LXXVL. tv.), az abban foglaltak a Megbízott szellemi tulajdonát képezik.
V. MEGBÍZOTT KÖTELESSÉGEI:	
<i>mérési pontok</i>	Megbízott köteles az állandósított határpontokat a régészeti munkavégzés során megőrizni, és lehetőség szerint épségüket biztosítani (<i>szükség esetén: valamint a munka befejeztével a Megbízóval közösen felvett jegyzőkönyv alapján átadni</i>), valamint a kutatás mérési adatait ehhez igazítani.
<i>munka- és baleset-, vagyon- és tűzvédelem</i>	Megbízott vállalja a munka- és balesetvédelemből adódó feladatokat, köteles a Megbízó által üzemeltetett létesítmények biztonsági övezetében, a munkavégzés során a vonatkozó érvényben levő biztonságtechnikai, tűzvédelmi, környezetvédelmi, valamint munka- és vagyonvédelmi előírásokat betartani és betartatni.
<i>télielésítés, védelem</i>	Megbízó Megbízottal közösen biztosítja a feltárt emlékek és jelenségek védelmét, illetve szükség szerinti télielésítését a tervezett beruházás megvalósulásáig/a feltárás ideje alatt/időintervallum. Az előkerülő emlékek – szükség szerinti – ideiglenes védelméhez szükséges faszerkezetű fóliázott védőtetőhöz az anyagokat (faanyag, fólia és kiegészítő anyagok), valamint a dúcoláshoz és munkavédelmi korlátokhoz szükséges (egyeztetett mennyiségű és méretű) faanyagokat és segédanyagokat Megbízott biztosítja, Megbízó költségére.

VIII. VEGYES/**EGYÉB RENDELKEZÉSEK:**

<i>vis major</i>	<p>Nem minősül szerződésszegésnek, ha a szerződő felek egyikének sem felróható okból (vis major) a felek bármelyike nem tudja teljesíteni a szerződésben foglalt kötelezettségeit. Vis major körülménynek kell tekinteni azokat az előre nem látható és emberi erővel elháríthatatlan körülményeket (pl. háború, országos sztrájk, földrengés, árvíz stb.), amelyek nem függenek a Felek akaratától, és közvetlenül akadályozzák az adott felet a szerződéses kötelezettségek teljesítésében. Felek kölcsönösen elismerik vis majorként a feltárás során jelentkező, ma még a Felek által sem ismert esetleges háborús maradványok, robbanószerkek jelenlétét, feltárását is. A másik szerződő fél kérésére a vis major tényéről az érintett fél köteles a származási ország hatósága vagy érdekképviselői szerve által kiadott megfelelő igazolást bemutatni. A felek ellentétes írásbeli megállapodásának hiányában a szerződéses határidők a vis major időtartamával arányosan meghosszabbodnak.</p> <p>Amennyiben a vis major időtartama a 30 napot meghaladja, bármely fél jogosult a szerződést írásban felmondani minden hatályos jogkövetkezmény nélkül, illetve abban az esetben is, ha erre a szerződés alapján erre nem lenne jogosult.</p> <p>A szerződés felmondása előtt felek kötelesek egyeztetést lefolytatni a szerződés módosításáról. Amennyiben az egyeztetés 10 napon belül nem vezet eredményre, megnyílik a szerződés felmondásának eredménye.</p> <p>A fenyegető vis majorral és a vis major bekövetkezéséről, várható időtartamáról a szerződő felek egymást haladéktalanul, írásban tájékoztatni kötelesek. A fenyegető vagy bekövetkező vis majorról történő késedelmes tájékoztatásból származó kárért, a késedelmes tájékoztatásért felelős fél felel.</p>
------------------	--

Feltárási engedélyezési tervdokumentáció (Feltárási engedélykérelem)

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Tv. 19. § (2) A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. Amennyiben a feltáráson előkerülő régészeti leletek a helyszínen nem őrizhetők meg, azokat elsősorban a feltárást végző illetékes múzeumban vagy országos szakmúzeumban kell elhelyezni.

Tv.. 7. § 18. *Régészeti feltárás*: tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés), melynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása.

Tv. 20. § (1) Régészeti feltárás – amennyiben jogszabály másképpen nem rendelkezik – feltárási engedély alapján végezhető...

(2) Régészeti feltárás végzésére a külön jogszabályban megjelölt intézmények és szakemberek jogosultak.

Mivel a régészeti örökség feltárásának, dokumentálásának, megóvásának végső célja az, hogy értékei közkinccsé váljanak, mindezeket az egymásra épülő műveleti szakaszokat már a tervezés során figyelembe kell venni. Ahhoz hogy az összes szükséges műveleti szakasz megvalósuljon, célszerű régészeti projektet tervezni, amely magában foglalja mind a terepmunkát, mind pedig a terepen kívüli feldolgozó, ismeretterjesztő és megőrzési tevékenységeket is.

A tervdokumentáció meghatározása

A feltárási engedélyezési tervdokumentáció (feltárási engedély iránti kérelem) a feltárás felelős vezetője (kivitelezője) által készített kivitelezési terv, amely a megvalósítás és az ellenőrizhetőség szempontjából megfelelő részletességgel és mérhető módon tartalmazza a régészeti feltárási projekt célkitűzéseit, az alkalmazott vizsgálati módszereket, a finanszírozási forrásokat és a kivitelezés időbeli ütemezését. Amennyiben a megbízó kéri, ezt megelőzően elvi feltárási engedélyezési tervdokumentációt kell készíteni (lásd ott).

A régészeti feltárási projekt középpontjában általában a feltárás valamely formája áll, azaz projektre azért van szükség, mert olyan földmunkával járó tevékenységet kell végezni, amely nem teszi lehetővé a lelőhely elkerülését. Egy projekthez egy feltárási engedély tartozik, és – a tervezéstől a terepi kivitelezésen és a terepen kívüli feldolgozáson át az eredmények közzétételéig – **több, kötelezően végrehajtandó műveleti szakaszból áll.** A projekt döntést megalapozó munkarészeit, illetve az elvi engedélyezési tervet a hatóság utasításától, vagy a megbízó megrendelésétől függően kell csak elkészíteni.

A tervdokumentáció célja

A jelenleg megkövetelt engedélyezési okmányok tartalmának bővítésével annak bemutatása, hogy adott földrajzi terület régészeti lelőhelyén végzendő feltárási munkák során hogyan valósítják meg a kulturális örökség védelmére és a muzeális intézményekre vonatkozó jogszabályi előírásokat, a régészeti tevékenységek hogyan illeszkednek tudományos programokba, a lelőhelyen milyen módszerekkel milyen eredményeket kívánnak elérni, az eredményeket hogyan dokumentálják, majd hogyan dolgozzák fel, hogyan őrzik meg, és a tudományos eredményeket hogyan teszik közkinccsé.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A hatályos jogszabályok jelenleg nem írják elő feltárási engedélyezési dokumentáció készítését, csak az engedélykérelem benyújtását. A régészeti lelőhelyen folyó tevékenységek átláthatóbbá, ellenőrizhetőbbé tétele, és a teljesítmények értékelhetősége miatt viszont fontosnak tartjuk, hogy a régészek (a mentőfeltárás kivételével) tervezzék meg az összes általuk végzett tevékenységet.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A régésznek, aki a feltárási engedélyezési tervdokumentációt készíti, meg kell vizsgálnia minden használható forrást, ismernie kell minden vonatkozó törvényt, és ezeknek megfelelően kell eljárnia.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a megbízó (fejlesztő, beruházó stb.), akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

A dokumentációt készíti: feltárási joggal rendelkező intézmény tervező régésze (muzeológusa, a feltárás felelős vezetője), benyújtás előtt jóváhagyja a feltárási joggal rendelkező intézmény vezetője. A költségeket az fedezi, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

Tv. 19. § (3) A régészeti feltárások költségeit – a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel – a mentő feltárások kivételével annak kell fedeznie, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

Tv. 23. § (1) A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költség-előirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról elszámolni.

Feltárási R. 4. § (1) A feltárási engedély (a továbbiakban: engedély) iránti kérelmet a feltárássra jogosult intézmény vezetőjének – a Tv. 24. §-ának (8) bekezdésében meghatározott kivételekkel¹⁰⁵ – a munkálatok megkezdése előtt legalább 30 nappal kell a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalhoz (a továbbiakban: Hivatal) benyújtani.

A tervet az engedélyezési eljárás keretében elbírálja: kulturális örökségvédelmi hatóság.

A dokumentáció őrzési helye: feltárási engedélyt kérő intézmény irattára, kulturális örökségvédelmi hatóság nyilvántartása, illetékes múzeum adattára

¹⁰⁵ A mentő feltáráshoz feltárási engedély nem szükséges.

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

[címlap]

Feltárási engedélyezési tervdokumentáció

Feltárási kezdeményezőjének¹⁰⁶ adatai:

Kezdeményező neve, vagy cégszerű megnevezése:.....

Lakcím vagy székhely:

Cégjegyzék helye és száma:.....

Képviseli (mint megrendelő):.....

A feltárási projekt címe:

.....

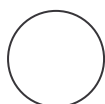
Illetékes múzeum:.....

Múzeumunk tudományos programjáról jelen dokumentáció készítője tájékoztatást kapott.

Illetékes múzeum vezetőjének aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

P.H.

A tervdokumentáció készítőjének adatai:

Név:.....

*Lakcím, vagy székhely:*¹⁰⁷.....

*Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:*¹⁰⁸.....

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Az engedélykérő intézménynél fennálló munkaviszonyának, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási viszonyának kezdete:.....(év).....(hónap).....(nap)

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Készítő aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

Engedélykérő intézmény adatai (ha nem azonos a feltárási kezdeményezőjével):

Intézmény neve:.....

Székhelye, címe:

¹⁰⁶ 2001. és LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről 19. § (3) bekezdése szerint: Akinek érdekében a feltárási szükségessé vált.

¹⁰⁷ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

¹⁰⁸ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

Képviselet (mint a feltárási projekt igazgatója):.....

Alulírott projektigazgató nyilatkozom, hogy a feltárási projekt jelen tervdokumentációban foglalt, illetve a hatóság előírásainak megfelelő végrehajtásához az infrastrukturális feltételeket és a humán erőforrást rendelkezésre bocsátom.

Projektigazgató aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

Beküldendő:

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
Illetékes irodája

Feltárási engedély iránti kérelem¹⁰⁹

I. 1. A projektcsoporthoz tagjainak adatai:

I.1.1. A feltárási felelős vezetőjének (projektvezető) neve	
Munkahelye neve és címe	
beosztása, szakterülete	
I.1.2. Szakfelelős (régész) munkatárs(ak) neve, munkahelye, beosztása, szakterülete:	
I.1.2. Szakközreműködők, kapcsolódó szakterületek munkatársa(i) a szakterület megnevezésével:	
I.1.4. A konzulens(ek) neve, munkahelye, beosztása, szakterülete:	

I. 2. A feltárási hely (a 2.1-2.1.6. rovat kitöltése esetén nem kell kitölteni a 2.2. rovatot):

I.2.1. Helység: (Budapesten kerület is):			I.2.2. Terepbejárás, légifelvétel, illetve az egy lelőhelynél nagyobb területet érintő műszeres leletfelderítés esetén a kutató terület megjelölése (közigazgatási, földrajzi stb. egység). ¹¹⁰
I.2.1.1. Név: (külső területen földrajzi név, belső területen településrész neve utca, házszám):			
I.2.1.2. KÖH lelőhely – azonosító / MRT-szám:	Térkép száma:	Térkép vetülete:	
I.2.1.3. Koordináták: Vízszintes:	Függőleges:		
I.2.1.4. A feltárással érintett ingatlan(ok) adatai (szükség esetén a sorok száma bővíthető):			
Helyrajzi szám:	Művelési ág	Tulajdonos neve, címe:	Kezelő / használó neve, címe:
I.2.1.5. Az engedélyt kérő nyilatkozata a feltárási helyének tulajdonosával/tulajdonosaival kötött megállapodás meglétéről (szükség szerint mellékletként csatolható):			
I.2.1.6. A feltárási terület (kutató terület) nagysága (nyomvonal esetén hossza):			

¹⁰⁹ A KÖH által kibocsátott iratminta.

¹¹⁰ A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások esetében nem kell kitölteni!

I.2.2. A lelőhely védettsége:	régészeti	műemléki	természetvédelmi
-------------------------------	-----------	----------	------------------

I. 3. A tervezett feltárás adatai:

I.3.1. A feltárás célja ¹¹¹		
I.3.2. Megelőző feltárás / megelőző feltárás előtti próbafeltárás esetén milyen beruházáshoz kapcsolódik a feltárás?		
I.3.3. A tervezett feltárás módja ¹¹² (a kívánt mód aláhúzandó, több is megjelölhető):		
I.3.3.1. terepbejárás		
I.3.3.2. légifelvételzés		
I.3.3.3. egyéb műszeres lelet- és lelőhely-felderítés		
I.3.3.4. ásatás (kutatási program keretében végzett feltárás)		
I.3.3.5. hitelesítő ásatás		
I.3.3.6. próbafeltárás (különösen a megelőző feltárás előtti szondázás)		
I.3.3.7. megelőző feltárás („teljes” terület)		
I.3.4. A feltárandó régészeti jelenségek		
jellege:		kora:
A feltárás szükségességének tudományos indokolása		
I.3.5. A feltárást végző intézmény kutatási programja keretében végzett, illetve hitelesítő feltárás esetén a kutatási program rövid leírása (szükség szerint mellékletként csatolható):		
A feltárási projekt ütemezése		
I.3.6. A feltárás tervezett időtartama (megelőző feltárás esetén kérjük megjelölni a csatolt szerződés idevonatkozó pontját):	Terület átvételi állapotörögztítő jegyzőkönyv felvételének tervezett időpontja:	Terület átadási jegyzőkönyv felvételének tervezett időpontja:
I.3.7. A feltárás tervezett költsége és annak forrása ¹¹³ (megelőző feltárás esetén kérjük megjelölni a csatolt szerződés idevonatkozó pontját):	Összes költség: Forrása:	Folyósítás kezdete:
I.3.8. Terepmunka és a feltárt régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentálása (vagy régészeti megfigyelési dokumentáció, illetve építményrégészeti vizsgálati dokumentáció)	Költség:	Elkészítés határideje:
I.3.9. Régészeti leletek elsődleges feldolgozása	Költség:	Elkészítés határideje:
I.3.10. Feltárási összegző tanulmány / előzetes jelentés	Költség:	Elkészítés határideje:
I.3.11. Szerkesztett, teljes feltárási dokumentáció	Költség:	Elkészítés határideje:
I.3.12. Leletarchívum átadása az illetékes	Szállítási költség:	Átadás-átvétel határideje:

¹¹¹ A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások esetében nem kell kitölteni!

¹¹² A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások esetében nem kell kitölteni!

¹¹³ A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások esetében nem kell kitölteni!

múzeumnak		
I.3.13. Elszámolás a tényleges költségekről a megbízó felé		Elszámolás határideje:

I. 4. Mellékletek

I.4.1. Az ásátás helyének azonosítására alkalmas (külterületen 1:10.000 léptékű) <u>helyszínrajz</u> (a helyszínrajzon külön meg kell jelölni a feltárás és a földdepó helyét):	
I.4.2. Terepbejárás, légifelvételzés, valamint egy lelőhelynél nagyobb területet érintő műszeres leletfelderítés esetén (1:25.000 léptékű) <u>összesítő térkép</u> :	
I.4.3. Terepbejárás, légifelvételzés, egy lelőhelynél nagyobb területet érintő műszeres leletfelderítés esetén az <u>érintett ismert lelőhelyek jegyzéke</u> :	
I.4.4. Megelőző feltárás (próbafeltárás vagy teljes területű) esetén a beruházó vagy kivitelező és az ásátó intézmény által kötött <u>szerződés</u> (1 eredeti példánya):	

I. 5. Illetékkötelezettség

<p>I.5.1. Nyilatkozat az illetékmentességről (a megfelelő részt kérjük aláhúzni):</p> <p>Szervezetünk a megelőző naptári évben</p> <ul style="list-style-type: none"> • nem folytatott vállalkozási tevékenységet, • folytatott, de vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után társasági adó fizetésére, illetve eredménye után költségvetési befizetésre nem volt kötelezett, <p>ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII tv. 5.§ (1) c) pontja, valamint (3) bekezdése értelmében teljes személyes díjmentességben részesül.</p>
<p>I.5.2. Illetékbélyeg helye:</p>

Kitöltési útmutató – 2004. január 19.

(A Tv., továbbá a Feltárási R. és a KÖH közleménye alapján¹¹⁴)

Általános tudnivalók

Engedélyköteles tevékenységek: Feltárási R. 4. § (1) bekezdésében foglaltak alapján):

- 1) terepbejárás
- 2) ásátás (régén tervásátás, most kutatási program keretében végzett feltárás)
- 3) hitelesítő ásátás
- 4) próbafeltárás (ld. Kötv. 7. § 14. pontja és 21. §; különösen a nagy felületet érintő megelőző feltárások megkezdése előtti szondázás)
- 5) megelőző feltárás
- 6) műszeres lelet- és lelőhely-felderítés (ld. Kötv. 7. § 11. pontja: légifelvételzés, geofizikai vagy geodéziai felmérés, fémkereső műszerrel végzett lelettérképezés, egyéb)

Kérelmek benyújtása:

¹¹⁴ Egyes adatok (pl. az illetékes területi irodák címei, stb.) időnként változhatnak, ezért a Kitöltési útmutató tekintetében a KÖH közleménye az irányadó (www.koh.hu).

A kérelmeket egy példányban kell benyújtani, eredeti aláírásokkal, legkésőbb a feltárások kezdete előtt 30 nappal Feltárási R. 4. § (1) bekezdése) a KÖH területileg illetékes irodájának:

Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye területén	Szegedi Iroda 6720 Szeged, Oroszlán u. 6. Tel.: 06-62/471-061 06-62/485-058 Fax: 06-62/471-567 Irodavezető: 06-30/932-9160
Baranya, Somogy és Tolna megye területén	Pécsi Iroda 7624 Pécs, Szt. István tér 15. Tel: 06-72/534-650 Fax.: 06-72/315-088 Irodavezető: 06-30/936-1472
Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye területén	Miskolci Iroda 3530 Miskolc, Rákóczi u. 11. Tel.: 06-46/413-952 Fax: 06-46/508-927 Irodavezető: 06-30/279-2272
Budapest főváros területén	Budapest Fővárosi Iroda 1014 Budapest, Szentháromság tér 6. Tel.: 06-1/224-5247 Fax: 06-1/224-5265 Irodavezető: 06-30/919-9649
Fejér és Komárom-Esztergom megye területén	Székesfehérvári Iroda 8000 Székesfehérvár, Táncsics Mihály u. 2. Tel./Fax: 06-22/507-309 Irodavezető: 06-20/941-4319
Győr-Moson-Sopron és Vas megye területén	Soproni Iroda 9400 Sopron, Kolostor u. 13. Szombathely: Tel: 06-94/505-993 Fax: 06-94/505-992 Irodavezető: 06-30/280-1016
Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén	Debreceni Iroda 4026 Debrecen, Hatvan u. 1/A Tel./Fax: 06-52/500-490 06-52/500-491 Irodavezető: 06-30/221-4715
Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád és Pest megye területén	Budapesti Iroda 1014 Budapest, Szentháromság tér 6. Tel.: 06-1/224-5260 06-1/224-5266 Fax: 06-1/224-5254 Irodavezető: 06-30/221-139
Veszprém és Zala megye területén	Keszthelyi Iroda 8360 Keszthely, Balaton u. 17., Pf. 288 Tel.: 06-83/511-540/135 Fax: 06-83/317-683 Irodavezető: 06-30/257-6598

A feltárási engedély iránti kérelmet olvashatóan, géppel vagy nyomtatott betűkkel kell kitölteni. Hiányos vagy kitöltetlen kérelmeket nem áll módunkban elfogadni. Az adatok pontosságáért a kérelmező tartozik felelősséggel, tehát a hibás adatokból származó esetleges jogkövetkezmények is őt terhelik.

A benyújtott engedélykérelmek és szerződések elbírálási ideje 30 nap, mely egyszer – A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 33.§. (7) bekezdése alapján - indokolt esetben meghosszabbítható legfeljebb 30 nappal.

Az engedély kiadásának keltéhez hozzá kell számítani a 15 napos fellebbezési határidőt is, a feltárási engedély csak ezután emelkedik jogerőre.

A feltárási engedély Feltárási R. 7. § (2) bekezdés szerint) határozott időre, de legfeljebb egy évre szól (a jogerőre emelkedésétől számítva). Nem ruházható át.

Az engedélyben foglalt adatokban bekövetkezett változástól számított 15 napon belül a Hivataltól kell kérni az engedély módosítását Feltárási R. 7. § (3) bekezdése).

Az űrlap rovataihoz kapcsolódó tudnivalók

1. A feltárást kérő adatai:

Az 1.1. pontba és az 1.2. pontba írandó adat abban az esetben tér el egymástól, ha a feltárást egy megyei múzeumszervezethez tartozó, helyi gyűjtőkörrel rendelkező múzeum végzi:

Pl.:

1.1. Az engedélyt kérő intézmény neve, székhelye, címe:	Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága 8000 Székesfehérvár, Fő u. 6.
1.2. A feltárást végző intézmény neve, székhelye, címe:	Intercisa Múzeum 2400 Dunaujváros, Városháza tér 4.

Az engedélykérelmet ezekben az esetekben mindkét intézmény vezetőjének alá kell írnia.

A megyei múzeumszervezethez nem tartozó múzeumok, a régészeti tanszkekkel rendelkező egyetemek, a MTA Régészeti Intézete, illetve a kulturális ügyekért felelős miniszter által felügyelt örökségvédelmi intézmények esetében az 1.2. pontot az alábbiak szerint kell kitölteni:

Pl.:

1.1. Az engedélyt kérő intézmény neve, székhelye, címe:	Magyar Nemzeti Múzeum, 1088 Budapest, Múzeum krt. 14-16.
1.2. A feltárást végző intézmény neve, székhelye, címe:	Ua.

1.3. A feltárásnak csak egy felelős vezetője lehet, aki csak olyan felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező régész lehet, aki az engedélyes intézménnyel munkaviszonyban, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási jogviszonyban áll. Természettudományos vizsgálatoknál (pl. geofizikai felmérés, légifelvételzés, stb.) a megrendelő régész nevét kell ebben a rovatban feltüntetni. Ahol munkaközösségek végzik a feltárást, ott is meg kell jelölni egy személyt vezetőként, aki felelős a feltárási engedélyben foglaltak és a jogszabályok betartásáért. A munkaközösség tagjait az 1.4. rovatban kell feltüntetni. Ajánlatos, hogy ilyen esetekben a munkaközösségek tagjai írásban rögzítsék egymás közötti jogaikat és kötelezettségeiket. 1.5. A konzulens feladatai: a régészeti szakmai tanácsadás a feltárási felelős vezetője, illetve a feltárási régészeti szakmai szempontból történő ellenőrzése a feltárási minden fázisára kiterjedően. A konzulens kétféle módon jelölhető ki: vagy a feltárási engedélyt kérő ezt kérelmezi, vagy az Ásatási Bizottság javasolja.

2. A feltárási helye:

A 2.1. (2.1.1-2.1.6.) rovat(ka)t abban az esetben kérjük kitölteni, ha a régészeti munka egy lelőhelyet érint (ez esetben a 2.2. ponthoz nem kell írni semmit).

2.1.2. A rovatba, amennyiben rendelkezésre áll, a KÖH lelőhely-azonosítóját vagy a régészeti topográfiában megjelent számot kérjük beírni.

2.1.3. A koordináták kitöltése csak abban az esetben szükséges, ha a mellékelt helyszínrajzon ezek nem láthatók. A koordináták méterben olvasandóak le. Az 1:10.000-es térképen használt koordináta hálózat csak a kilométer értéket adja meg, ezen kívül a kilométeren belüli méter-adatot is le kell mérni és feltüntetni.

2.1.4. A kérelemben fel kell tüntetni az igénybe veendő terület helyrajzi számát, művelési ágát, tulajdonosának nevét és címét, ha az ingatlan nem a tulajdonos használja, akkor a kezelőét vagy használóét is. A feltárási engedélyt ugyanis hivatalból meg kell küldeni valamennyi érintettnek. Ezeket az adatokat a feltárással érintett ingatlanok 30 napnál nem régebbi tulajdoni lapjairól kell leolvasni (a tulajdoni lap másolatát nem kell mellékelni!).

3. A tervezett feltárási adatai:

3.1. Aláhúzással kérjük megjelölni a tervezett feltárási módját. Természetesen egy feltárási engedély iránti kérelemben több feltárási mód is megjelölhető, ha az ugyanazon lelőhelyre vonatkozik (például: egy római katonai tábor geodéziai felmérése és terepbejárása, vagy próbafeltárási és megelőző feltárási.)

3.2. A feltárási régészeti jelenségek jellegét és korát kérjük a rendelkezésre álló adatok alapján pontosan meghatározni. Minden lelőhelynek többféle jellege lehet (például telep, sír, szörvány stb.), ezeket kérjük külön sorban feltüntetni. Minden jelleghez kor(ok) tartoz(hat)nak, ezeket egyenként kell megjelölni. Pl.:

3.2. A feltárási régészeti jelenségek	
jellege:	kora:

telep	DVK, római, középkor
temető	középkor
templom	Árpád-kor, középkor

A jelleg meghatározásánál az MRT jelkulsait ajánljuk használni. A kornál azt a legpontosabb meghatározást kell adni, ami a kitöltés pillanatában kétségkívül megállapítható.

3.3.1. Megelőző feltárás esetén kérjük pontosan meghatározni, milyen beruházás teszi szükségessé a régészeti munkát (pl.: alapincézett családi ház építése, sávalapos műhely építése, szennyvízcsatorna építése stb.)

3.7. Nem fogadható el az olyan kérelem, amelyben nincs megjelölve a feltárás kezdetének és befejezésének tervezett időpontja. Amennyiben ezek az időpontok még nem határozhatók meg, akkor ajánlatos olyan időpontokat megadni, melyek között biztosan meg fog történni a feltárás (pl. az „előreláthatólag szeptember-október hónapokban” megjelölés helyett a szeptember 1. és október 31. stb.). Figyelembe kell venni azt is, hogy az engedély meghatározott időre, de legfeljebb egy évre szól.

4. Mellékletek:

4.1. A tervezett feltárás helyszínrajzát minden kérelemhez mellékelni kell. Új feltárások kérelméhez országos koordinátákkal ellátott térképmásolatot kérünk csatolni, folyamatos feltárások esetén elegendő az előző év(ek)ben már feltárt, illetve a tervezett területet bemutató összesítő alaprajz is.

4.2-3. Terepbejárás, légifelvételezés, egy lelőhelynél nagyobb területet érintő műszeres leletfelderítés esetén kötelező mellékelni az ismert lelőhelyek jegyzéke, mely az egyes lelőhelyek jelenségeit (telep, temető, stb.) és azok korát is feltünteti, valamint az összesítő térkép.

4.4. A jogszabály szerint a beruházó, illetve kivitelező és az ásató intézmény által a megelőző feltárás elvégzésére kötött szerződésnek - függetlenül a feltárási engedély iránti kérelem űrlapjától - tartalmaznia kell az alábbi adatokat:

- a feltárás pontos helyét az azonosításra alkalmas adataival és térképi megjelölésével,
- a feltárás tárgyát és módszereit,
- a feltárás felelős vezetőjének nevét, beosztását, munkahelyét, a szakmai munkatársak nevét és szakterületét,
- a leletanyag elhelyezésére vonatkozó javaslatot,
- a becsült költségek folyósításának módját és ütemezését, a tényleges költségekről szóló végleges elszámolás módját és határidejét, illetve a beruházó kötelezettségvállalását a tényleges költségek teljes viselésére vonatkozóan,
- a feltárás befejezésének időpontját, valamint
- a szerződés mellékletét képezik a más jogszabályok által előírt, a beruházó által beszerzett engedélyek az ezekben foglalt korlátozásokkal, kitételekkel, illetve amennyiben a Hivatal örökségvédelmi hatástanulmány vagy egyéb vizsgálat készítését rendelte el, annak dokumentációja.

A feltárási engedély iránti kérelem kötelező mellékletei a feltárási típusok szerinti bontásban

terepbejárás esetén:

- az érintett ismert lelőhelyek jegyzéke
- 1:25.000 léptékű összesítő térkép
- az illetékes múzeum véleménye (ha nem az illetékes múzeum kérte az engedélyt) /befogadó múzeum nyilatkozata

légifelvételezés esetén:

- az érintett ismert lelőhelyek jegyzéke
- 1:25.000 léptékű összesítő térkép

műszeres lelet- és lelőhely-felderítés esetén:

egy lelőhelyet érintően:

- a feltárás helyének azonosítására alkalmas (1:10.000 léptékű) helyszínrajz
- az illetékes múzeum véleménye (ha nem az illetékes múzeum kérte az engedélyt) /befogadó múzeum nyilatkozata

több lelőhelyet érintően:

- az érintett ismert lelőhelyek jegyzéke
- 1:25.000 léptékű összesítő térkép
- az illetékes múzeum véleménye (ha nem az illetékes múzeum kérte az engedélyt) /befogadó múzeum nyilatkozata

kutatási program keretében végzett feltárás vagy hitelesítő ásatás esetén:

- a feltárás helyének azonosítására alkalmas (külterületen 1:10.000 léptékű) helyszínrajz
- az illetékes múzeum véleménye (ha nem az illetékes múzeum kérte az engedélyt) /befogadó múzeum nyilatkozata

megelőző feltárás (próbafeltárás vagy teljes terület feltárása) esetén:

- a feltárás helyének azonosítására alkalmas (1:10.000 léptékű) helyszínrajz (ha a 2.1.4. pontban a művelési ág rovatba szántó meghatározás került, akkor a helyszínrajzon külön meg kell jelölni a feltárás helyét és a földdepó helyét)
- az illetékes múzeum véleménye (ha nem az illetékes múzeum kérte az engedélyt) / befogadó múzeum nyilatkozata
- a beruházó vagy kivitelező és az ásató intézmény által kötött szerződés (megelőző feltárás előtti próbafeltárás esetén is)
- a beruházó nyilatkozata arról, hogy tervezett fejlesztése a 21/2007 (III. 26.) OKM rendelet 1. § f pontja szerinti nagyberuházásnak minősül-e.

Ez a kérelm másolható, illetve a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal honlapjáról (www.koh.hu) is letölthető. További felvilágosításért a Felügyeleti Igazgatósághoz, vagy a regionális irodákhoz lehet fordulni.

Az illetékes múzeum nyilatkozatai

II.1. A feltárás előzményei (korábbi feltárások éve, vezetője):		
II.2. Folyamatos feltárás esetén az eddig feltárt leletanyag őrzési helye:		
II.2.1. A leletanyag állapota, restauráltság ¹¹⁵ aránya (%)		
II.2.2. Leltározottság ¹¹⁶ aránya (%),		
II.2.3. Feldolgozottság, ¹¹⁷ publikáltság aránya (%):		
II.3.1. A területileg illetékes múzeum szakmai véleménye feltárást végző intézmény kutatási programjáról (ha nem az illetékes múzeum a kérelmező, továbbá légifelvelelést kivéve):		
II.3.2. Részletes régészeti feltárási program (illetékes múzeum feltárási programja alapján végrehajtandó feladatok, esetleges korlátozások leírása, mellékletként csatolandó)		
II.4.1. Javaslat a leletanyag ideiglenes múzeumi elhelyezésére:		
II.4.2. Javaslat a leletanyag végleges múzeumi elhelyezésére:		
II.4.3. Leletarchívum átvételének időpontja:		
II.5.1. További gondozás finanszírozási forrása:		
II.5.2. További gondozás költségei:	Összes költség:	Folyósítás kezdete:
II.5.2.1. Múzeumi szakmai leltárba vétel:	Költség:	Elkészítés határideje:
II.5.2.2. Konzerválás:	Költség:	Elkészítés határideje:
II.5.2.3. Restaurálás	Költség:	Elkészítés határideje:
II.5.2.4. Raktározás:	Költség:	Befejezés határideje:
II.5.2.5. Tudományos feldolgozás és közzététel:	Költség:	Kézirat lezárás határideje: Kézirat átvételének határideje: Közzététel határideje:
II.5.2.5. Ismeretterjesztő rendezvények:	Költség:	Rendezvények időpontja:
II.5.2.6. Kiállítás:	Költség:	Megnyitás időpontja:
II.5.2.7. Ismeretterjesztő kiadványok:	Költség:	Közzététel határideje:

¹¹⁵ A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások esetében nem kell kitölteni!

¹¹⁶ A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások esetében nem kell kitölteni!

¹¹⁷ A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások esetében nem kell kitölteni!

Alulírott, amúzeum, mint illetékes múzeum vezetője nyilatkozom, hogy a.....-val történt megállapodás szerint a jelen tervdokumentációban részletezett feltárás során előkerülő régészeti leleteket állami tulajdonból önkormányzati tulajdonba átveszem, a keletkező leletarchívumot szakmai nyilvántartásba veszem és további gondozási feladatait ellátom.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárási engedélyezési
tervdokumentáció készítője

.....
az engedélyt kérő intézmény vezetője

.....
a feltárás felelős vezetője

.....
az illetékes múzeum vezetője

Leletarchívum befogadási nyilatkozat

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A leletarchívum befogadásakor biztosítani kell annak nyilvántartásba vételéhez, megőrzéséhez, tudományos feldolgozásához és közzétételéhez szükséges feltételeket az infrastruktúra és a humán-erőforrás vonatkozásában.

A befogadási nyilatkozat meghatározása

A leletarchívum az alábbi összetevőkből áll: régészeti feltárás során gyűjtött leletek, feltárási dokumentációk (a feltárás engedélyezése kapcsán keletkezett hivatalos iratok, a feltárási napló és feltárt régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentációja, egyéb megfigyelési és vizsgálati dokumentáció, régészeti leletek elsődleges feldolgozási dokumentációja, továbbá a szerkesztett teljes feltárási dokumentáció) illetve ezek mutatórendszere.

A befogadási nyilatkozat célja

A befogadási nyilatkozat kiadásának célja az, hogy a hatósági engedélyezési eljárás során meg lehessen állapítani, hogy a feltárás befejezése után hogyan őrzik meg a leletarchívumot, és az általa hordozott információ hogyan válik közkinccsé.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Tv. 8. § (2) A régészeti leletek tulajdonjogáról az állam nevében a miniszter lemondhat régészeti gyűjtőkörrel rendelkező, nem állami fenntartású múzeumok tulajdonosai javára.

Tv. 19. § (2) A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. Amennyiben a feltáráson előkerülő régészeti leletek a helyszínen nem őrizhetők meg, azokat elsősorban a feltárást végző illetékes múzeumban vagy országos szakmúzeumban kell elhelyezni.

Feltárási R. 1. § h) *régészeti leletek befogadása*: a nagyberuházás megelőző régészeti feltárása során előkerült régészeti leletanyag szakszerű elhelyezése a lelőhely tekintetében gyűjtőterületében illetékes múzeumban.

Útmutatás a munkavégzéshez

A dokumentáció készítését kezdeményezi: feltárási engedélyezési tervdokumentációt készítő intézmény

A dokumentációt készíti: illetékes múzeum régésze (muzeológusa)

A dokumentációt jóváhagyja: illetékes múzeum vezetője

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum adattára, egyébként pedig elválaszthatatlan része a feltárási engedélyezési tervdokumentációnak

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

Lásd a Feltárási engedélyezési tervdokumentációnál, az illetékes múzeum nyilatkozataiban!

Feltárási engedély

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Az engedélyből megállapíthatónak kell lennie, hogy mi indokolja a régészeti lelőhelyen a visszafordíthatatlan beavatkozásokat, meddig tartanak a munkálatok, ki a felelős a feltárás munkafeltételeinek biztosításáért, a munkálatok lelőhelyen történő irányításáért, a feltárás során előkerülő tárgyakat hogyan őrzik meg, és a keletkező tudományos információk hogyan válnak közkinccsé. A feltárási engedély előírásainak egyértelműnek, időhatárhoz kötöttnek, a felelősökhöz címzettnek és ellenőrizhetőnek kell lennie.

A feltárási engedély meghatározása

A feltárási engedély jogszabályi előírások alapján készített, a kulturális örökségvédelmi hatóság által kiadott közigazgatási határozat.

A feltárási engedély célja

A feltárási engedély kiadásának célja az, hogy az engedélyes számára a feltárással és az azt követő leletgondozásra vonatkozóan kötelezettségeket állapítson meg, amelyek megszegése esetén további intézkedéseket hozhat.

Tv. 20. § (1) Régészeti feltárás – amennyiben jogszabály másképpen nem rendelkezik – feltárási engedély alapján végezhető. Az engedélyt a hatóság adja ki. A hatóság régészeti örökségvédelmi indokok alapján az engedélyt tartalmazó határozatot azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja.

(3) A hatóság a régészeti feltárással kapcsolatos engedélyét visszavonja, ha a jogszabályi és a feltárási engedélyben foglalt előírásokat megszegik.

Feltárási R. 8 § (1) A hivatal az engedély kiadását megtagadja, ha annak elvégzéséhez a törvényes feltételek nincsenek biztosítva, vagy ha az engedélyt kérő a feltárásokra vonatkozó rendelkezéseket korábban nem vagy ismételtelen nem megfelelően teljesítette.¹¹⁸

(2) A Hivatal az engedély kiadását megtagadhatja, ha az Ásatási Bizottság nem javasolja az engedély kiadását.

Feltárási R. 9. § (2) Amennyiben az ellenőrzés olyan szabálytalanságokat tár fel, amelyek veszélyeztetik a lelőhelyet vagy az előkerülő leleteket, illetve egyébként veszélyeztetik a feltárást, a Hivatal határidő kitűzésével felfüggesztheti a feltárást.

(3) Amennyiben a Hivatal felfüggesztő határozatában megjelölt feltételeket határidőre nem teljesítették, a Hivatal a feltárási engedélyt visszavonja.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A mentő feltárást kivéve minden régészeti feltárási fajta esetében.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a feltárási engedélyezési tervdokumentációt benyújtó intézmény.

¹¹⁸ A feltárás felelős vezetőjének tehát kellő körültekintéssel kell terveznie a feltárást, és meg kell követelnie a törvényes feltételek biztosítását mind munkáltatója, mind pedig a megbízó részéről, mivel ha nem így jár el, akkor sor kerülhet a feltárás felfüggesztésére, vagy az engedély visszavonására, a későbbiekben pedig nem kaphat engedélyt (függetlenül attól, hogy rajta kívül álló okok miatt nem teljesített megfelelően).

Feltárási R. 7. § (3) Az engedélyben foglalt adatokban bekövetkezett változástól számított 15 napon belül a Hivataltól kell kérni az engedély módosítását.

Az engedélyt kiadja: kulturális örökségvédelmi hatóság

Feltárási R. 5. § A feltárás folytatásához vagy a régészeti lelőhely további feltárásához adott engedély kiadásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a feltárást lehetőség szerint az fejezze be, aki a korábbi feltáró munkát is vezette.

Feltárási R. 6. § (1) A Hivatal a feltárási engedély iránti kérelmek elbírálására, illetőleg a beruházó és a feltárást végző közötti szerződés jóváhagyása érdekében összehívja az Ásatási Bizottságot. A Hivatal a feltárási engedélyt az Ásatási Bizottság javaslatát figyelembe véve adja ki. Az Ásatási Bizottságra vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály tartalmazza. (2) Az Ásatási Bizottság véleményezi a régészeti feltárások indokoltságát, meghatározza a munkák szakmai követelményeit és közreműködik azok ellenőrzésében.

Feltárási R. 8. § (1) A Hivatal az engedély kiadását megtagadja, ha annak elvégzéséhez a törvényes feltételek nincsenek biztosítva, vagy ha az engedélyt kérő a feltárásokra vonatkozó rendelkezéseket korábban nem vagy ismételten nem megfelelően teljesítette.

(2) A Hivatal az engedély kiadását megtagadhatja, ha az Ásatási Bizottság nem javasolja az engedély kiadását.

Tv. 22. § (3) A feltárás végzésére jogosult és a beruházó a megelőző feltárásra vonatkozóan írásbeli szerződést köt. A szerződésnek tartalmaznia kell a feltárás időtartamát és annak teljes költségét. A szerződés érvényességéhez a hatóság jóváhagyása szükséges. A szerződés jóváhagyása során a feltárási engedélyezés szabályait kell megfelelően alkalmazni. A hatóság a jóváhagyásról szóló határozatában a szerződésben előírtakon túl egyéb feltételeket is kiköthet. **A szerződés jóváhagyása a feltárás engedélyezését is jelenti.** A szerződésre egyebekben a polgári jog szabályai az irányadók.

A megelőző feltárásra vonatkozó eltérő szabályok:

Feltárási R. 14. § 4) A megkötött szerződést a beruházónak hatósági jóváhagyás céljából be kell mutatnia a Hivatal területileg illetékes szervének, amely ellenőrzi, hogy abban érvényesülnek-e a régészeti lelőhelyek fenntartható használatának elvei. A Hivatal a szerződést – az Ásatási Bizottság javaslatát figyelembe véve – határozatban hagyja jóvá. A beruházás terület átadása csak a megelőző feltárás lezárulása után történhet meg.

A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárás szabályai:

Feltárási R. 14/B. § (1) A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárás engedélyezése során a ... 8. § (2) bekezdésében... foglaltakat nem kell alkalmazni.

Feltárási R. 14/F. § (6) A szerződés jóváhagyása érdekében a Hivatal döntéshozatalában közreműködik az Ásatási Bizottság...

Feltárási R. 14/F. § (7) A feltárási engedély a szerződés időtartamára, de legfeljebb a terület átadás idejéig szól.

Feltárási R. 14/G. § Az Ásatási Bizottság véleményezheti a feltárás és a feldolgozás vezetőinek szakmai felkészültségét, meghatározhatja a munkák szakmai követelményeit és közreműködhet azok ellenőrzésében.

Az engedély őrzési helye: A Feltárási R. 7. § (4) bekezdése szerint „A Hivatal az engedély egy-egy példányát megküldi az engedélyt kérő intézménynek, a feltárás vezetőjének, légifelvételzés és terepbejárás kivételével az érintett ingatlan tulajdonosának (kezelőjének, használójának), továbbá a területileg illetékes önkormányzatnak és az illetékes, illetőleg a leletanyag elhelyezésére kijelölt múzeumnak, valamint az érintett más hatóságoknak.”

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

Feltárási R. 7. § (1) A feltárási engedélyben fel kell tüntetni:

- a) a feltárást végző intézmény nevét, címét, a felelős vezető nevét,
- b) a feltárás pontos helyét, várható időtartamát, tárgyát és célját¹¹⁹
- c) a leletanyag elhelyezésére kijelölt intézményt¹²⁰
- d) a leletanyag elsődleges feldolgozásának határidejét,
- e) a feltárással kapcsolatos követelményeket,¹²¹ és
- f) az esetleges korlátozó intézkedéseket.¹²²

(2) Az engedély határozott időre, de legfeljebb egy évre szól, nem ruházható át.

A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárás szabályai:

Feltárási R. 14/B. § (1) A nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárás engedélyezése során a ... 7. § (1)-(2) bekezdésében ... foglaltakat nem kell alkalmazni.

Feltárási R. 14/F. § (6)... A Hivatal a feltárást engedélyező határozatában köteles feltüntetni:

- a) a feltárást szükségessé tevő nagyberuházás megnevezését;
- b) feltárást végző intézmény nevét, címét;
- c) a feltárás felelős vezetőjének nevét;
- d) a feltárás pontos helyét;
- e) a feltárás várható időtartamát.

¹¹⁹ Véleményünk szerint a feltárás célja az illetékes múzeum programja alapján határozható meg, illetve a cél megjelölésénél azt figyelembe kell venni. Az Ásatási Bizottság véleményt mondhat a program vagy a cél tudományos megalapozottságáról, és javaslatot tehet annak módosítására.

¹²⁰ A kijelölés a proveniencia elve alapján történhet, azaz elsősorban olyan múzeum jöhet számításba, amelynek gyűjtőterületén található a feltárandó lelőhely.

¹²¹ Ennek megállapításakor figyelembe kell venni az illetékes múzeum által a feltárás kivitelezője számára megállapított feladatokat.

¹²² A helyi viszonyok ismeretéből adódóan, illetve a program további kutatási céljai ismeretében (pl. történeti városmagok) erre az illetékes múzeum tesz javaslatot.

KIVITELEZÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Feltárás megkezdésének bejelentése

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Feltárás csak a kulturális örökségvédelmi hatóság engedélye alapján végezhető. Az engedélyezett munkákat a hatóság ellenőrizheti.

A bejelentés meghatározása

Értesítő levél megküldése a feltárási engedélyt kiállító hatóságnak.

A bejelentés célja

A feltárás megkezdésének bejelentése azért szükséges, mert ebből értesül a hatóság arról, hogy megindult a munka, és ennek alapján tervezheti az esetleges ellenőrzést.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Engedélyköteles régészeti tevékenységek megkezdésekor, amikor már biztos a felvonulás időpontja, de legkésőbb a munkaterület átvételének napján.

Útmutatás a munkavégzéshez

A dokumentációt készíti: a feltárás felelős vezetője

A dokumentáció őrzési helye: a feltárási napló melléklete, a feltárást végző intézmény irattára

Iratminta

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
.....Iroda

Iktatószám:
Ügyintéző:
Telefonszám:
e-mail:

Bejelentés

Alulírott, bejelentem, hogy a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalszámú feltárási engedélye alapján a feltárási munkákat folyó évhónap.....napján megkezdem.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárás felelős vezetője

Lelőhely-bejelentő adatlap

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A régészeti feltárás esetén kívül előkerülő régészeti emléket és leletet be kell jelenteni. A régészeti lelőhelyekről a kulturális örökségvédelmi hatóság vezet nyilvántartást és ehhez a régészek a bejelentés révén szolgáltatnak új adatokat. A bejelentésnek olyan adatokat kell tartalmaznia, amelyből pontosan megállapítható a bejelentő személye, a bejelentés időpontja, a lelőhely földrajzi elhelyezkedése, kiterjedése, állapota, veszélyeztetettsége, és az, hogy az elkerült leletek melyik múzeumba kerültek.

Az adatlap meghatározása

A lelőhely-bejelentő adatlap tartalmát megállapította a Feltárási R 16. § (1) bekezdése és melléklete.

Az adatlap célja

A régészeti lelőhelyek nyilvántartásának kiegészítése, pontosítása, és ennek alapján a lelőhelyek védettségi fokozatának megállapítása.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A dokumentációt akkor kell elkészíteni, ha régészeti lelet, lelőhely terepbejárás, helyszíni szemle során válik ismertté, vagy ha arról bejelentés érkezik a múzeumhoz, vagy új adat, információ keletkezett egy már ismert lelőhelyről. Lásd az alábbi jogszabályi helyeket:

Tv. 4. § (2) A kulturális örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, **számba venni**, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni.

Tv. 7. § 20. *Régészeti lelőhely*: az a földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak, és amelyet a hatóság nyilvántartásba vett.

Tv. 7/A. § A régészeti örökség védelme kiterjed:

a) a régészeti örökség felkutatására, értékelésére, **számbavételére**, nyilvántartására

Tv. 24. § (1) A régészeti emlékek és leletek **előkerülése** esetében is törekedni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzésére.

(2) Ha régészeti feltárás esetén kívül régészeti emlék, illetőleg lelet kerül elő, a felfedező (a munka felelős vezetője) köteles

...

(4) A jegyző a bejelentés alapján köteles az illetékes múzeumot és a tevékenység jellege szerint illetékes hatóságot haladéktalanul értesíteni.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi és készíti: az illetékes múzeum régésze

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum adattára és kulturális örökségvédelmi hatóság lelőhely-nyilvántartása

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez
(Melléklet a 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelethez)

LELŐHELY-BEJELENTŐ ADATLAP¹

1. A lelőhely megjelölése
 1. Megye:
 2. Város, település neve (Budapesten kerület is):² utca házsám
 3. KÖH azonosító száma (ha már ismert):
2. A lelőhely neve(i):³
3. A lelőhely pontos helye⁴
 1. A térkép (vetület) fajtája:⁵
 2. A térképlap száma:
 3. A leolvasott koordináták:⁶ x (ÉD): y (KNy):
 4. A tengerszint feletti magasság z:
 5. Helyrajzi szám(ok):⁷
 6. Földrajzi leírás (ha szükséges):
 7. A helymeghatározás pontossága:⁸
4. A lelőhely kiterjedése
 1. A lelőhely hossza:
 2. A lelőhely szélessége:
 3. A lelőhely iránya:⁹
 5. A lelőhelyen talált régészeti jelenségek adatai¹⁰

Jellege:

Kora:

-
-
-
6. A lelőhely állapota:¹¹
7. A lelőhely veszélyeztetettsége:¹²
8. A lelőhely védettsége:¹³
9. A lelőhely ismertsége:¹⁴
10. A lelőhelyen végzett tevékenység¹⁵

év

tevékenység

név

megjegyzés

11. A leleteket fogadó múzeum:
12. A bejelentő neve, munkahelye:¹⁶
13. Megjegyzés:
.....

14. A bejelentés kelte, bejelentő aláírása:
.....

Kitöltési útmutató

1. Az adatlapot kérjük kitölteni és beküldeni a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal területileg illetékes irodájának címére minden egyes leletbejelentésről, helyszíni szemléről, terepbejárásról, geofizikai vagy más műszeres lelőhely- vagy leletfelderítésről, ásatásról stb. A beküldés határideje folyamatos, de természetesen nem mentesít a törvényben előírt dokumentációs kötelezettségek alól.
2. *A település neve:* A közigazgatási elnevezés, a jelenleg érvényes helységnévtár szerint. Budapest esetén a kerület megnevezése.

3. *A lelőhely neve(i):* Első helyen kell feltüntetni a topográfiai lelőhelyszámot (ha van), pl. MRT. 8. k. 6/28. lh; vagy a településrész, dűlő nevét, utcát, házsámot; vagy a fontosnak tartott egyéb elnevezést, pl. a korábbi ásatásokon használt, vagy a szakirodalomból ismert régebbi megnevezést. Célszerű valamennyi ismert nevet megadni.
4. *A lelőhely pontos helye:* A lelőhely középpontjának a térképről leolvasott koordinátákat kell megadni. Amennyiben lehetséges elsősorban az 1:10 000 léptékű térkép használata javasolt. Belterület esetén kérjük megadni az azonosításhoz szükséges egyéb adatokat. Ha megoldható, kérjük csatolni a használt térkép fénymásolatát (A/4-es lapon) úgy, hogy a koordinátaháló számértékei leolvashatóak legyenek.
5. *A térkép vetülete:* Kérjük a térkép (vetület) fajtáját feltüntetni pl. Gauss-Krüger, EOVS, sztereografikus, egyéb és pedig. Kérjük csatolja a térképmásolatot a bejelölt lelőhellyel.
6. *A leolvasott koordináták:* A koordináták méterben olvashatóak le. Az 1:10 000-es térképen használt koordináta hálózat csak a kilométer értéket adja meg, ezen túl a kilométeren belüli méter értéket is le kell mérni és fel kell tüntetni.
7. *Helyrajzi számok:* A helyrajzi számokra a nyilvántartásba vételhez van szükség.
8. *A helymeghatározás pontossága:* Kérjük feltüntetni a meghatározás bizonytalanságát: a tényleges és a leolvasott koordináta eltérését (pl. 1, 10, 100, 500 m-es sugarú körben megadva).
9. *A lelőhely iránya:* Az É-i irányhoz képest a lelőhely tengelyének iránya.
10. *A lelőhelyen talált régészeti jelenségek adatai:* Minden lelőhelynek többféle jellege lehet (pl. telep, sír, szórvány stb.), ezeket kérjük külön sorban feltüntetni. Minden jelleghez kor(ok) tartozhat(nak), ezeket egyenként kell megjelölni (pl. telep - DVK, római középkor, temető - középkor, templom - Árpád-kor, középkor stb.). A jelleg meghatározásánál az MRT jelkulcsait ajánljuk használni. A kornál azt a legpontosabb kormeghatározást kell adni, ami a kitöltés pillanatában kétségtelenül megállapítható.
11. *A lelőhely állapota:* Kérjük megjelölni a lelőhely állapotát az alábbi lehetőségek közül választva: bolygatatlan, bolygatott, részben feltárt, teljesen feltárt, elfedett, részben elpusztult, elpusztult. Ha részletesebb magyarázat szükséges, azt a Megjegyzés rovatban lehet megadni. Az elfedett lelőhely alatt azt értjük, ha az ismert lelőhely valamilyen okból hozzáférhetetlenné vált (pl. lebetonozták, szeméttelép létesült stb.). Kérjük feltüntetni azt is, ha a lelőhely vagy annak egy része bemutatott, látogatható.
12. *A lelőhely veszélyeztetettsége:* Kérjük megjelölni a lelőhely veszélyeztetettségét az alábbi lehetőségek közül választva: erózió (víz, szél, fagy, növényi), kincskeresés, rablás, bolygatás (talajművelés, kő-, földkitermelés, építkezés), betemetés (szeméttelakó, építkezés, meddőhányó).
13. *A lelőhely védettsége:* Kérjük megadni a régészeti, műemlék-, illetve természetvédelmi védettség adatait.
14. *A lelőhely ismertsége:* A lelőhely-bejelentő adatlap kitöltése milyen forrás alapján történt az alábbi lehetőségek közül választva: irodalom, adattár, leletbejelentés, terepbejárás, helyszíni szemle, ásatás, légi fényképezés, geofizikai mérés.
15. *A lelőhelyen végzett tevékenység:* Leletbejelentés esetén a konkrét tevékenység megnevezése, régebbi lelőhely esetén a területen végzett bármilyen típusú régészeti tevékenység megnevezése.
16. *A bejelentő neve, munkahelye:* A régész, illetve az egyéb bejelentő neve, címe.

Az illetékes múzeum nyilatkozata I.

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A nyilatkozatnak tartalmaznia a régészeti feltárás esetén kívül, váratlanul előkerült lelőhely pontos földrajzi meghatározását, előkerülésének idejét, módját, a lelet meghatározását, valamint szakmailag indokolt javaslatot a megkezdett tevékenység folytatásának feltételeiről, vagy a munka felfüggesztéséről és annak várható időtartamáról.

A nyilatkozat meghatározása

Az illetékes múzeum vezetőjének hivatalos nyilatkozata a váratlanul előkerült régészeti lelőhelyen folyó tevékenység jelleg szerint illetékes hatóságához az örökségvédelmi érdek érvényesítésének módjáról, amelyet a hatóság együttműködési kötelezettsége alapján vesz figyelembe.

A nyilatkozat célja

Az illetékességgel járó kötelezettségeknek a fenntarthatósági elvek figyelembe vételével történő érvényesítése.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése esetén az illetékes múzeumnak gondoskodnia kell a leletek megmentéséről és a lelőhely dokumentálásáról. Nyilatkoznia kell arról, hogy a megkezdett munka milyen feltételek mellett folytatható.

Tv. 7. § 7. *Mentő feltárás:* régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése során alkalmazandó, a közvetlenül érintett elemek szakszerű megmentésére irányuló azonnali beavatkozás

Tv. 24. § (5) Az illetékes múzeum köteles a helyszínt, illetőleg a leleteket haladéktalanul megvizsgálni és a tevékenység folytatásának feltételeiről – a hozzá érkezett bejelentéstől számított – **24 órán belül írásban nyilatkozni**, és a nyilatkozatot egyidejűleg a hatóságnak is megküldeni.

(6) Amennyiben az illetékes múzeum nyilatkozata alapján a további tevékenység a régészeti emléket, illetőleg az előkerült régészeti leletet nem veszélyezteti, az nyomban folytatható.

(7) Ha a múzeum nyilatkozata alapján a régészeti emlék vagy a lelet veszélyeztetése nélkül a tevékenység még részlegesen sem folytatható, a tevékenység jellege szerint illetékes hatóság köteles annak folytatását azonnali hatállyal megtiltani és legfeljebb 30 napra felfüggeszteni, és intézkedéséről a hatóságot értesíteni.

(8) A múzeum köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan – az elvárható ütemben – végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni.

Feltárási R. 15. § (1) A mentő feltárások elvégzése az illetékes múzeum feladata, e feladatok ellátására annak éves költségvetésében kell keretet biztosítani...

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentációt készíti: illetékes múzeum régésze

A dokumentációt kiadja: illetékes múzeum vezetője

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum adattára, a lelőhelyen folyó tevékenység jellege szerint illetékes első fokú hatóság irattára, illetékes önkormányzat jegyzőjének irattára,

lelet bejelentője, munkálatok felelős vezetője, terület tulajdonosa (használója, kezelője),
kulturális örökségvédelmi hatóság lelőhely-nyilvántartása

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

Illetékes múzeum nyilatkozata váratlanul előkerült régészeti lelőhelyen folytatható munka feltételeiről I.

Iktatószám:.....

Címzett:.....önkormányzat jegyzője

Cím:.....

Másolatban kapja:

A lelőhelyen folyó tevékenység jellege szerint illetékes első fokú hatóság:

Cím:.....

Lelet bejelentője:

Név.....

Cím:.....

A lelőhelyen folyó munkálatok felelős vezetője:

Név.....

Cím:.....

A terület tulajdonosa (használója, kezelője):

Név.....

Cím:.....

Kulturális örökségvédelmi hatóság.....irodája

Cím:.....

1. A lelőhely megjelölése

1.1.Megye:

1.2. Város, település neve (Budapesten kerület is):

..... utcaházsám

2. A lelőhely előkerülésének időpontja:.....

3.1. A lelőhely előkerüléséről a jegyző az illetékes múzeumot értesítette:

.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

3.2. Értesítés módja:

Szóban (értesítés tartalma):.....

Írásban (értesítés iktatószáma):.....

4.A lelőhely kiterjedése

4.1. A lelőhely hossza:

4.2. A lelőhely szélessége:

4.3. A lelőhely iránya:

4.4. A lelőhelyen talált régészeti jelenségek adatai

Jellege:

Kora:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. A lelőhely állapota:

6. A lelőhelyet veszélyeztetető tényezők:

.....

7. A lelőhelyen végzett tevékenység

.....

.....

8.1. Javaslat a megkezdett tevékenység folytatási feltételeire (szakmai indokolással):

.....

8.2. Javaslat a megkezdett tevékenység felfüggesztésére (szakmai indokolással):

.....

8.3. Javaslat a megkezdett tevékenység felfüggesztésének időtartamára:

Kezdeté:.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

Vége:.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

9. Illetékes múzeum neve:.....

Címe:.....

10. Nyilatkozat kiadásának kelte:

.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

.....
múzeum vezetőjének aláírása
P.H.

Megjegyzés: kézbesítő útján,e-mailben, faxon továbbítva*

*megfelelő szöveg aláhúzendó

Az illetékes múzeum nyilatkozata II.

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A mentő feltárást végző régésznek a váratlanul előkerült régészeti lelőhelyen, az ott folyó tevékenység felfüggesztése után olyan módon kell dokumentálnia az általa feltárt jelenségeket, leleteket, objektumokat, hogy azok a későbbi feldolgozó munka számára értelmezhető adatokat tartalmazzanak.

A nyilatkozat meghatározása

A feltárt jelenségek, leletek, objektumok dokumentálása után az illetékes múzeumnak nyilatkozatot kell tennie arról, hogy a lelőhelyen megkezdett munka folytatható-e.

A nyilatkozat célja

A lelőhelyen végzett mentő feltárást befejezése után 24 órán belül a tevékenységet felfüggesztő hatóság, illetve a többi érdekelt fél értesítése arról, hogy a felfüggesztés feloldható-e.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A múzeumhoz érkező lelőhely-, illetve leletbejelentések esetében.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentációt készíti: illetékes múzeum régésze

A dokumentációt kiadja: illetékes múzeum vezetője

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum adattára, a lelőhelyen folyó tevékenység jellege szerint illetékes első fokú hatóság irattára, illetékes önkormányzat jegyzőjének irattára, lelet bejelentője, munkálatok felelős vezetője, terület tulajdonosa (használója, kezelője), kulturális örökségvédelmi hatóság lelőhely-nyilvántartása

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

Illetékes múzeum nyilatkozata váratlanul előkerült régészeti lelőhelyen folytatható munka feltételeiről II.

Iktatószám:.....

Korábban megküldött nyilatkozat

iktatószáma:.....

A lelőhelyen folyó tevékenység jellege szerint illetékes, a tevékenység felfüggesztését kimondó hatóság:

Cím:.....

Másolatban kapja:

Területileg illetékes önkormányzat jegyzője:

Cím:.....

Lelet bejelentője:

Név.....

Cím:.....

A lelőhelyen folyó munkálatok felelős vezetője:

Név.....

Cím:.....

A terület tulajdonosa (használója, kezelője):

Név.....

Cím:.....

Kulturális örökségvédelmi

hatóság.....irodája

Cím:.....

1. A lelőhely megjelölése

1.1.Megye:

1.2. Város, település neve (Budapesten kerület is):

..... utca házszám

2. A lelőhely végzett tevékenység felfüggesztésének időpontja:

.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

3.1. Javaslat a tevékenység felfüggesztésének feloldására, vagy fenntartására (szakmai indokolással):

.....

3.2. Felfüggesztés feloldásának kezdete:

Kezdetre:.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

4. Illetékes múzeum neve:.....

Címe:.....

5. Nyilatkozat kiadásának kelte:

.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

.....
múzeum vezetőjének aláírása

Megjegyzés: kézbesítő útján, e-mailben, faxon továbbítva*

Terület-átvételi állapotrögzítő jegyzőkönyv

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A régészeti terepmunkák kivitelezését a feltárási szakmunkák végzésére alkalmas állapotban levő helyszínen kell megkezdeni. A területnek a régészeti munkavégzés céljára történő átadásáról a megbízó (beruházó, építtető) vagy a nevében eljáró személy, mint átadó gondoskodik. A területet a feltárási felelős vezetője veszi át. Az átadás-átvétel tényét és az átvett terület állapotát jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyet az átadó és az átvevő aláírásával lát el.

A jegyzőkönyv meghatározása

Feltárási R. 1. § 1) *területátvétel*: a régészeti feltárást megelőzően a földmunkával járó változtatással érintett beruházási területek régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban történő, állapotrögzítő jegyzőkönyves átvétele a beruházótól

A jegyzőkönyv célja

A terület átvétel a megbízó és a kivitelező közötti elszámolás jelentős fordulópontja, amelytől kezdve a területnek a megbízó részére történő átadásáig, a területen folyó tevékenységekért a feltárási vezetője felel. Az átvétel időpontját és a terület állapotát a felelősség megállapítása és a teljesítmény igazolása miatt szükséges rögzíteni.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Feltárási engedélyhez kötött tevékenységek, jellemzően megelőző feltárási, illetve tervátadás és próbafeltárási esetén.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a feltárási felelős vezetője. A jegyzőkönyv felvételéről szóló tény a feltárási naplóba be kell jegyezni, és a jegyzőkönyvet a leletarchívum részeként kell megőrizni.

A dokumentációt készíti: a feltárási felelős vezetője

A jegyzőkönyvet jóváhagyja: a megbízó képviselőjében eljáró átadó, és a feltárási felelős vezetője, mint átvevő

A dokumentáció őrzési helye: a feltárási napló elválaszthatatlan részeként a feltárást végző intézmény irattárában (múzeum adattárában)

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

[feltárási naplóba bejegyezve]

Terület átvételi állapotrögzítő jegyzőkönyv

Amelyet(év).....(hónap)(nap)-on megtartott területbejárást követően alulírott Átadó, mint a feltárási munkák elvégzését megrendelő Megbízó (beruházó, építtető, tulajdonos stb.) képviselője, valamint Átvevő, mint a feltárási felelős vezetője vett fel jelen feltárási napló címlapján szereplő feltárási munkaterületen (a továbbiakban: Munkaterület), az alábbiak szerint:

1. Átadó a mai napon régészeti feltárási munkavégzésre a Munkaterületet megtekintett állapotban átadja az Átvevőnek.

2. Átvevő az alábbi megjegyzésekkel az Átvevőtől régészeti feltárási munkavégzésre átveszi a Munkaterületet:

2a) Átadó.....(év).....(hónap).....(nap) határidőig pótolja az alábbiakat:

.....
.....
.....

2b) Átvevő a Munkaterületen(év).....(hónap).....(nap)-on megkezdni a régészeti feltárási munkát, amely a tervek szerint(év).....(hónap).....(nap)-on befejeződik.

2c) Átvevő a feltárási befejezése után a Munkaterületről levonul, és a Megbízó valamint a feltárási engedélyes között megkötött, jelen feltárási napló címlapján feltüntetett szerződéspontjában foglaltaknak megfelelő állapotban (év) (hónap).....(nap)-on az építési naplóba történő bejegyzéssel átadja az Átadónak.

3) Átvevő tudomásul veszi, hogy az Átadónak való visszaadás időpontjáig gondoskodik a Munkaterület őrzéséről.

4) Egyéb megjegyzések:

.....
.....
.....

Kmf.

.....
Átadó aláírása

.....
Átvevő aláírása

A feltárt régészeti jelenségek helyszíni dokumentációja

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

a) a feltárási munkálatokat a tudományos, műszaki és gazdaságossági követelményeknek megfelelően a legnagyobb gondossággal és az engedélyben kikötött feltételek betartásával irányítani,

b) a feltárási naplót naprakészen vezetni,

c) a feltárt régészeti jelenségekről, leletekről, objektumokról és környezetükről szöveges és azokat megőrkítő, dátummal ellátott, bármilyen technikával rögzített képi dokumentációt (rajzot, fényképet, koordinátás térképet) készíteni,

...

e) a feltárásról annak befejezésétől számított 30 napon belül a Hivatalnak jelentést tenni,

f) a feltárási engedély lejártát követő egy éven belül annak teljes dokumentációját elkészíteni, és megküldeni a 11. § (4) bekezdése szerinti intézményeknek

...

Feltárási R. 11. § (1) Minden feltárásról dokumentációt kell készíteni. A teljes dokumentáció tartalmazza a feltárási naplót, a munkálatok során készült valamennyi feljegyzést, a feltárt régészeti jelenségeket és azok környezetét megőrkítő fényképet, méretarányos helyszín-, alap- és metszeta rajzot, koordinátás térképet, bármilyen technikával rögzített minden adatot, valamint a feltárásról szóló jelentést.

(2) A feltárási naplót a munkálatokkal egy időben kell vezetni és a helyszínen kell őrizni. A feltárási naplót úgy kell vezetni, hogy annak alapján a munkálatok folyamatossága biztosítható, az ásatás célkitűzései, addigi menete és eredményei követhetők legyenek. A feltárási napló két részből áll. Az első rész az időpontot, a munkatársak és szakértők nevét, a munkások létszámát, a feltárás menetét befolyásoló körülményeket (pl. időjárás), a második rész a szakmai megfigyeléseket, feljegyzéseket tartalmazza.

Feltárási R. 11. § (3) A jelentés a rendelet melléklete szerinti „Lelőhely-bejelentő adatlap”-ból és szöveges részből áll. Az adatlapot minden leelőhelyről külön kell kitölteni. A szöveges rész tartalmazza a feltárás menetét, költségeit, a feltárt terület nagyságát, a leletek elhelyezését és a leelőhely feltárás utáni állapotáról szóló adatokat. Összefoglalóan ismerteti a munkálatok lefolyását, az alkalmazott módszereket, az előkerült leleteket és a feldolgozástól várható tudományos eredményeket. A feltárás felelős vezetője a jelentésben javaslatot tehet a feltárás folytatására, illetve a feltárt terület védetté nyilvánítására vagy a védettség feloldására.

A helyszíni dokumentáció meghatározása

A leelőhely feltárása, illetve a feltárt régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentációjának a munkavégzés helyén történő előállítás és leletarchívumba rendezése során a munka lényeges mozzanatait, továbbá a feltárás felelős vezetőjének megfigyeléseit, észrevételeit tartalmazó kézirat. Részei: Szöveges dokumentáció (Feltárási napló, Objektumok leírása, Stratigráfiai egységek leírása, Elsődleges leletfeldolgozás dokumentációja), Rajzi dokumentáció (feltárás helyszínrajza, áttekintő helyszínrajz, összesítő térkép, alaprajzok, metszeta rajzok, sírrajzok) Képi dokumentáció (fényképek, egyéb képi dokumentumok).

A helyszíni dokumentáció célja

A feltárási munkák olyan módon történő dokumentálása, hogy a feltárás folyamata nyomon követhető legyen, és ezáltal létre jöjjön a leletarchívum, továbbá a terepmunka befejezése után lehetővé váljon annak tudományos feldolgozása és közkinccsé tétele.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Minden régészeti feltárás esetében kötelező.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A feltárási naplót legkésőbb a terület átvétel időpontjában meg kell nyitni. A feltárási naplóban iktatási szám, dátum és kiadmányozó/készítő feltüntetésével kell hivatkozni minden olyan dokumentumra és naplóra (pl. felmérési napló, rajznapló, fotónapló) amelyek a feltárás kivitelezésével kapcsolatosak.

A dokumentációt készíti: a feltárás felelős vezetője

A terepmunka során a dokumentációba betekintési, ellenőrzési joggal rendelkezik: a feltárás felelős vezetőjének munkahelyi felettese (projektigazgató), kulturális örökségvédelmi hatóság, Ásatási Bizottság

A dokumentáció őrzési helye: Feltárási R. 11. § (4) A dokumentáció eredeti példányát abban az intézményben kell elhelyezni, amelyik a feltárási engedélyt kapta. További egy-egy példányát meg kell küldeni a Hivatalnak, az illetékes, valamint a leletanyag végleges elhelyezésére kijelölt múzeumnak, továbbá a Magyar Nemzeti Múzeumnak. Amennyiben a feltárási engedélyhez a természetvédelmi hatóság engedélye is szükséges, akkor a dokumentációt az illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek is meg kell küldeni.

Feltárási napló

Feltárás kezdeményezőjének¹²³ adatai:

Kezdeményező neve, vagy cégszerű megnevezése:

Lakcím vagy székhely:

Céggjegyzék helye és száma:

Képviseli (mint megrendelő):

A feltárási projekt kivitelezésére vonatkozó szerződés iktatószáma, kelte:

A kulturális örökségvédelmi hatóság engedélyének iktatószáma, kelte:

A feltárási projekt címe:

.....

Feltárási projekt munkaterülete (település, utca, házszám, és helyrajzi szám(ok):

KÖH-azonosítószám:

A tervdokumentáció készítőjének adatai:

Név:

Lakcím, vagy székhely:¹²⁴

Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:¹²⁵

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:

A szakértői engedély érvényessége lejár:

Az engedélykérő intézménynél fennálló munkaviszonyának, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási viszonyának kezdete:.....(év).....(hónap).....(nap)

Illetékes múzeum neve:

Címe:

Engedélykérő intézmény adatai (ha nem azonos a feltárás kezdeményezőjével):

Intézmény neve:

Székhelye, címe:

Képviseli (mint a feltárási projekt igazgatója):

Megnyitás időpontja:

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárás felelős vezetőjének aláírása

Feltárási napló lezárása:

Ez a feltárási naplószámozott oldalt tartalmaz.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárás felelős vezetőjének aláírása

¹²³ 2001. és LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről 19. § (3) bekezdése szerint: Akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

¹²⁴ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

¹²⁵ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

A feltárt régészeti jelenségek, leletek, objektumok helyszíni dokumentációja
(Lásd alább a szerkesztett teljes feltárási dokumentációnál)

Régészeti megfigyelési dokumentáció

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

a) a feltárási munkálatokat a tudományos, műszaki és gazdaságossági követelményeknek megfelelően a legnagyobb gondossággal és az engedélyben kikötött feltételek betartásával irányítani,

b) a feltárási naplót naprakészen vezetni,

c) a feltárt régészeti jelenségekről, leletekről, objektumokról és környezetükről szöveges és azokat megőrkítő, dátummal ellátott, bármilyen technikával rögzített képi dokumentációt (rajzot, fényképet, koordinátás térképet) készíteni,

...

e) a feltárásról annak befejezésétől számított 30 napon belül a Hivatalnak jelentést tenni,

f) a feltárási engedély lejártát követő egy éven belül annak teljes dokumentációját elkészíteni, és megküldeni a 11. § (4) bekezdése szerinti intézményeknek

...

Feltárási R. 11. § (1) Minden feltárásról dokumentációt kell készíteni. A teljes dokumentáció tartalmazza a feltárási naplót, a munkálatok során készült valamennyi feljegyzést, a feltárt régészeti jelenségeket és azok környezetét megőrkítő fényképet, méretarányos helyszín-, alap- és metszterajzot, koordinátás térképet, bármilyen technikával rögzített minden adatot, valamint a feltárásról szóló jelentést.

(2) A feltárási naplót a munkálatokkal egy időben kell vezetni és a helyszínen kell őrizni. A feltárási naplót úgy kell vezetni, hogy annak alapján a munkálatok folyamatossága biztosítható, az ásatás célkitűzései, addigi menete és eredményei követhetők legyenek. A feltárási napló két részből áll. Az első rész az időpontot, a munkatársak és szakértők nevét, a munkások létszámát, a feltárás menetét befolyásoló körülményeket (pl. időjárás), a második rész a szakmai megfigyeléseket, feljegyzéseket tartalmazza.

Feltárási R. 11. § (3) A jelentés a rendelet melléklete szerinti „Lelőhely-bejelentő adatlap”-ból és szöveges részből áll. Az adatlapot minden leelőhelyről külön kell kitölteni. A szöveges rész tartalmazza a feltárás menetét, költségeit, a feltárt terület nagyságát, a leletek elhelyezését és a leelőhely feltárás utáni állapotáról szóló adatokat. Összefoglalóan ismerteti a munkálatok lefolyását, az alkalmazott módszereket, az előkerült leleteket és a feldolgozástól várható tudományos eredményeket. A feltárás felelős vezetője a jelentésben javaslatot tehet a feltárás folytatására, illetve a feltárt terület védetté nyilvánítására vagy a védettség feloldására.

A megfigyelési dokumentáció meghatározása

Tv. 7. § 21. *Régészeti megfigyelés:* a földmunkával járó fejlesztések, beruházások régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése és annak dokumentálása. A régészeti feltárás egyik formája, amelyet a kulturális örökségvédelmi hatóság rendel el.

A megfigyelési dokumentáció célja

A régészeti leelőhelyen folytatott tevékenység figyelemmel kísérése, és az ennek során előkerülő régészeti leletek összegyűjtése, a régészeti jelenségek, emlékek dokumentálása.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Tv. 22. § (2) A régészeti érintettség mértékétől függően – külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén – a hatóság régészeti megfigyelést írhat elő.

Tv. 23. § (1) A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költség-előirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, **régészeti megfigyelés**, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról elszámolni.

Feltárási R. 14/C. § A földmunkával járó változtatás teljes kiterjedésére vonatkozóan mind az előkészítő munkálatok, mind a kivitelezés tekintetében régészeti megfigyelést kell biztosítani, a régészeti lelőhelyeken pedig megelőző feltárást kell végezni.

Régészeti megfigyelés elrendelésére olyan esetekben kerülhet sor, amikor a földmunkák végzése során kicsi a valószínűsége annak, hogy régészeti leletek kerülnek elő, de az mégsem zárható ki teljesen (pl. ismert régészeti lelőhely határán kívül, vagy már feltárt, megsemmisült régészeti lelőhelyen végzendő munkánál). A helyzet hasonló a régészeti lelőhely váratlan előkerüléséhez, ezért a régészeti megfigyelésről vagy lelőhely-bejelentő adatlapot, vagy a megfigyelés negatív eredményét rögzítő jelentést kell kitölteni.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentációt készíti: régészeti feltárás felelős vezetője

A dokumentáció őrzési helye: feltárást végző intézmény irattára (múzeum adattára), kulturális örökségvédelmi hatóság irattára.

Iratminta és útmutató a dokumentáció elkészítéséhez

Ha a régészeti megfigyelés során régészeti jelenségek kerülnek napfényre, akkor ezekről Lelőhely-bejelentő adatlapot kell kitölteni, és csatolni kell hozzá az előírt térképmelléleteket. (Lásd fentebb.)

Ha a megfigyelés során nem került elő semmilyen régészeti jelenség, akkor az alábbi jelentés-mintát kell alkalmazni.

Jelentés régészeti megfigyelés negatív eredményéről

1. A megfigyelés helye

1. Megye:

2. Város, település neve (Budapesten kerület is):

..... utca házszám

3. KÖH azonosító száma (ha már korábban ismert lelőhelyről van szó):.....

2. A megfigyelt hely neve(i):

.....

3. A megfigyelés pontos helye

1. A térkép (vetület) fajtája:

2. A térképlap száma:

3. A leolvasott koordináták: x (ÉD): y (KNy):

4. A tengerszint feletti magasság z:

5. Helyrajzi szám(ok):

6. Földrajzi leírás:

4. A megfigyelt hely kiterjedése

1. Hossza:

2. Szélessége:

5. A megfigyelt hely korábbi védettsége:

6. A megfigyelt hely ismertsége:

7. A megfigyelés ideje:

Kezdeté:.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

Vége:.....(év).....(hónap).....(nap).....(óra)

8. A megfigyelés eredménye (a negatív eredmény indoklásával):

.....

.....

9. Az örökségvédelmi szakhatósági állásfoglalás iktatószáma:.....

10. A megfigyelést végző neve, munkahelye:

.....

11. Megjegyzés:

.....

12. A bejelentés kelte, és a bejelentő aláírása:

.....

Építményrégészeti vizsgálati dokumentáció

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

a) a feltárási munkálatokat a tudományos, műszaki és gazdaságossági követelményeknek megfelelően a legnagyobb gondossággal és az engedélyben kikötött feltételek betartásával irányítani,

b) a feltárási naplót naprakészen vezetni,

c) a feltárt régészeti jelenségekről, leletekről, objektumokról és környezetükről szöveges és azokat megőrkítő, dátummal ellátott, bármilyen technikával rögzített képi dokumentációt (rajzot, fényképet, koordinátás térképet) készíteni,

...

e) a feltárásról annak befejezésétől számított 30 napon belül a Hivatalnak jelentést tenni,

f) a feltárási engedély lejártát követő egy éven belül annak teljes dokumentációját elkészíteni, és megküldeni a 11. § (4) bekezdése szerinti intézményeknek

...

Feltárási R. 11. § (1) Minden feltárásról dokumentációt kell készíteni. A teljes dokumentáció tartalmazza a feltárási naplót, a munkálatok során készült valamennyi feljegyzést, a feltárt régészeti jelenségeket és azok környezetét megőrkítő fényképet, méretarányos helyszín-, alap- és metszterajzot, koordinátás térképet, bármilyen technikával rögzített minden adatot, valamint a feltárásról szóló jelentést.

(2) A feltárási naplót a munkálatokkal egy időben kell vezetni és a helyszínen kell őrizni. A feltárási naplót úgy kell vezetni, hogy annak alapján a munkálatok folyamatossága biztosítható, az ásatás célkitűzései, addigi menete és eredményei követhetők legyenek. A feltárási napló két részből áll. Az első rész az időpontot, a munkatársak és szakértők nevét, a munkások létszámát, a feltárás menetét befolyásoló körülményeket (pl. időjárás), a második rész a szakmai megfigyeléseket, feljegyzéseket tartalmazza.

Feltárási R. 11. § (3) A jelentés a rendelet melléklete szerinti „Lelőhely-bejelentő adatlap”-ból és szöveges részből áll. Az adatlapot minden leelőhelyről külön kell kitölteni. A szöveges rész tartalmazza a feltárás menetét, költségeit, a feltárt terület nagyságát, a leletek elhelyezését és a leelőhely feltárás utáni állapotáról szóló adatokat. Összefoglalóan ismerteti a munkálatok lefolyását, az alkalmazott módszereket, az előkerült leleteket és a feldolgozástól várható tudományos eredményeket. A feltárás felelős vezetője a jelentésben javaslatot tehet a feltárás folytatására, illetve a feltárt terület védetté nyilvánítására vagy a védettség feloldására.

A dokumentáció meghatározása

Műemlék (vagy régészeti emlék) falfelületeinek vagy szerkezeteinek, továbbá alkotórészeinek és tartozékainak tudományos vagy műszaki célú kutatására, feltárására irányuló munka.

A dokumentáció célja

Helyreállítási terv készítéséhez, vagy építmény tudományos jelentőségének megállapításához szükséges információk beszerzése visszafordíthatatlan beavatkozások elvégzése és dokumentálása útján.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Tv. 63. § (2) A hatóság engedélyezi a következő, egyébként építési vagy más hatósági engedélyhez nem kötött tevékenységeket:

...

e) a műemlék falfelületeinek vagy szerkezeteinek, továbbá alkotórészeinek és tartozékainak tudományos vagy műszaki célú kutatására, feltárására irányuló munkák...

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a megbízó, vagy a feltárási joggal rendelkező intézmény vezetője

A dokumentációt készíti: feltárás felelős vezetője

A kutatási tervdokumentációt engedélyezi: kulturális örökségvédelmi hatóság

A dokumentáció őrzési helye: feltárást végző intézmény irattára (múzeum adattára), kulturális örökségvédelmi hatóság nyilvántartása, tulajdonos.

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

(Azonos a régészeti feltárási dokumentációval).

Régészeti leletek elsődleges feldolgozási dokumentációja

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Az elsődleges feldolgozás meghatározása

Feltárási R. 1. § g) *régészeti leletek elsődleges feldolgozása*: olyan mértékű feldolgozás, amely a leletek azonosítását, állapotának megőrzését, biztonságos tárolását, nyilvántartását és a szakmai közönség számára való hozzáférését biztosítja.

Az elsődleges feldolgozás célja

A feltárás során előkerült leletek csak az elsődleges feldolgozás után kerülhetnek be a múzeumba, így elkerülhető, hogy a raktárakban semmiféle nyilvántartásban sem szereplő tárgyak legyenek.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Minden feltárási forma esetében kötelező, amelyen leletek kerülnek elő.

Tv. 23. § (1) A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költség-előirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, régészeti megfigyelés, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az **elsődleges leletfeldolgozás teljes** és a leletelhelyezés rendkívüli **költségeit**. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról elszámolni.

Feltárási R. 7. § (1) A feltárási engedélyben fel kell tüntetni:

...

d) a leletanyag elsődleges feldolgozásának határidejét,

Feltárási R. 10. § d) (Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles) a feltárt régészeti örökség őrzéséről, állagának ideiglenes megóvásáról és **elsődleges feldolgozásáról gondoskodni**,

Feltárási R. 14/D. § (1) A nagyberuházások során a terepen végzett régészeti munkálatok és dokumentációkészítés, valamint az **elsődleges leletfeldolgozás** tekintetében a feladatokat – beleértve a régészeti érdekeltségeket érintő előkészítő munkafázisokban való részvételt is – a Tv. 22. § (3) bekezdésében meghatározott szerződés keretében a régészeti szakszolgálat látja el.

Feltárási R. 14/F. (4) A régészeti szakszolgálat és a beruházó között létrejött (1) bekezdés szerinti szerződésnek a Tv.-ben meghatározottakon és a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályain, valamint a 14. § (3) bekezdésének a) és g) pontjaiban foglaltakon túl tartalmaznia kell:

a) a régészeti feltárásért, továbbá a **régészeti leletek elsődleges feldolgozásáért felelős vezető** nevét, munkahelyét, valamint a szakirányú felsőfokú végzettségét igazoló okirat megnevezését, számát és kiállítóját...

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentációt készíti: a feltárás felelős vezetője

A dokumentáció őrzési helye: feltárást végző intézmény irattára, illetékes múzeum adattára, kulturális örökségvédelmi hatóság nyilvántartása, tulajdonos.

Iratminta

Régészeti leletek elsődleges feldolgozási dokumentációja

A kulturális örökségvédelmi hatóság engedélyének iktatószáma, kelte:.....
.....

A feltárási projekt címe:
.....

Feltárási projekt munkaterülete (település, utca, házszám, és helyrajzi szám(ok):.....
.....
.....

KÖH-azonosítószám:.....

A feltárás időtartama:

.....(év).....(hónap).....(nap)-tól(év).....(hónap)(nap)-ig

Illetékes múzeum neve:.....

Címe:.....

A feltárást végző intézmény adatai:

Intézmény neve:.....

Székhelye, címe:

A feltárás felelős vezetőjének neve:.....

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárás felelős vezetőjének aláírása

Leletjegyzék

tétel- szám	lelet		objektum / stratigráfiai egység	
	megnevezése	darabszáma	megnevezése	hivatkozási száma
1.				
2.				
3.				
n				

Terület-átadási állapotrögzítő jegyzőkönyv

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A feltárás felelős vezetője köteles a megbízó és a feltérési engedélyes intézmény közötti szerződés rendelkezésének megfelelően időben átadni a feltérési munkaterületet. Az átadás előtt minden, a feltérési tervdokumentációban szereplő munkát el kell végezni. A területet a feltérás felelős vezetője adja át. Az átadás-átvétel tényét és az átadott terület állapotát jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyet az átadó és az átvevő aláírásával lát el.

A jegyzőkönyv meghatározása

Feltérési R. 1. § k) *területátadás*: a régészeti feltérást követően az építőipari munkaterület kivitelezési tevékenységre történő átadása az építőipari kivitelezési, valamint felelős műszaki vezetői tevékenység gyakorlásának részletes szabályairól és az építési naplóról szóló 51/2000. (VIII. 9.) FVM-GM-KöViM együttes rendelet 4. § (1) bekezdése szerint.

A jegyzőkönyv célja

Terepmunka lezárásának dokumentálása, a munkaterületen folyó tevékenységekért való felelősség átadása.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Olyan feltérások esetén, amikor a feltérás felelős vezetője a feltérési naplóban felvett jegyzőkönyvben átvette a feltérás munkaterületét.

Útmutatás a munkavégzéshez

A jegyzőkönyv felvételét kezdeményezi: a feltérás felelős vezetője. A jegyzőkönyv felvételének tényét a feltérési naplóba be kell jegyezni. A jegyzőkönyvet a leletarchívum részeként kell megőrizni.

A jegyzőkönyvet aláírja: a feltérás felelős vezetője, mint Átadó, és a megbízó (beruházó, építető, tulajdonos stb.) képviselője, mint Átvevő

A jegyzőkönyv őrzési helye: a feltérési naplóba, illetve az építési naplóba bejegyezve

Terület-átadási állapotrögzítő jegyzőkönyv

Amelyet(év).....(hónap)(nap)-on megtartott területbejárást követően alulírott Átadó, mint a feltárási munkák felelős vezetője, valamint Átvevő, mint a Megbízó (beruházó, építtető, tulajdonos stb.) képviselője, vett fel jelen feltárási napló címlapján szereplő feltárási munkaterületen (a továbbiakban: Munkaterület), az alábbiak szerint:

1. Átadó a mai napon építési kivitelezési munkavégzésre a Munkaterületet megtekintett állapotban átadja az Átvevőnek.

2. Átvevő az alábbi megjegyzésekkel az Átvevőtől átveszi a Munkaterületet:

2a) Átadó.....(év).....(hónap).....(nap) határidőig pótolja az alábbiakat:

.....
.....
.....

2b) Átadó kijelenti, hogy a régészeti feltárást befejezte, a Munkaterületről levonul, és a Megbízó valamint a feltárási engedélyes között megkötött, jelen feltárási napló címlapján feltüntetett szerződés

.....
.....pontjában foglaltaknak megfelelő állapotban
.....(év).....(hónap).....(nap)-on az építési naplóba történő
bejegyzéssel átadja az Átadónak.

3) Egyéb megjegyzések:

.....
.....
.....

Kmf.

.....
Átadó aláírása Átvevő aláírása

Feltárás befejezésének bejelentése

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Feltárás csak a kulturális örökségvédelmi hatóság engedélye alapján végezhető. Az engedélyezett munkákat a hatóság ellenőrizheti.

A bejelentés meghatározása

Értesítő levél megküldése a feltárási engedélyt kiállító hatóságnak.

A bejelentés célja

A feltárás befejezésének bejelentése azért szükséges, mert ebből értesül a hatóság arról, hogy a munka időben befejeződött, és 30 napon belül várható az előzetes jelentés.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Engedélyköteles régészeti tevékenységek befejezésekor, a munkaterület átadásának napján.

Útmutatás a munkavégzéshez

A dokumentációt készíti: a feltárás felelős vezetője

A dokumentáció őrzési helye: a feltárási napló melléklete, a feltárást végző intézmény irattára (múzeum adattára)

Iratminta

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
.....Iroda

Iktatószám:
Ügyintéző:
Telefonszám:
e-mail:

Bejelentés

Alulírott, bejelentem, hogy a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalszámú feltárási engedélye alapján a feltárási munkákat folyó évhónap.....napján befejeztem.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárás felelős vezetője

Feltárási összegző tanulmány/előzetes jelentés

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A feltárások eredményeit minél előbb közkinccsé kell tenni. Az összegző tanulmány/előzetes jelentés az engedélyező hatóság, a feltárás felelős vezetője munkahelyi felettesének, vagy az illetékes múzeumnak a tájékoztatását szolgálja.

Az előzetes jelentés meghatározása

A terepmunka befejezése után az eredmények összefoglalása, valamint a további elemzések és a közzététel lehetőségeinek áttekintése. A jelentés újabb kutatási projekt alapja lehet. Amennyiben közzéteszik, azonos az előzetes jelentéssel.

Az előzetes jelentés célja

A terepen végzett munka lezárása után, annak eredményeiről időszaki beszámoló keretében tájékoztatni a feltárási engedélyt kiadó hatóságot, és az egyéb, közvetlenül érintetteket.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Minden, a hatóság által engedélyezett feltárási forma esetében.

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

e) a feltárásról annak befejezésétől számított 30 napon belül a Hivatalnak **jelentést** tenni,

Feltárási R. 11. § (1) Minden feltárásról dokumentációt kell készíteni. A teljes dokumentáció tartalmazza a feltárási naplót, a munkálatok során készült valamennyi feljegyzést, a feltárt régészeti jelenségeket és azok környezetét megörökítő fényképet, méretarányos helyszín-, alap- és metszetrajzot, koordinátás térképet, bármilyen technikával rögzített minden adatot, valamint a **feltárásról szóló jelentést**.

(3) A **jelentés** a rendelet melléklete szerinti „Lelőhely-bejelentő adatlap”-ból és szöveges részből áll. Az adatlapot minden leelőhelyről külön kell kitölteni. A szöveges rész tartalmazza a feltárás menetét, költségeit, a feltárt terület nagyságát, a leletek elhelyezését és a leelőhely feltárás utáni állapotáról szóló adatokat. Összefoglalóan ismerteti a munkálatok lefolyását, az alkalmazott módszereket, az előkerült leleteket és a feldolgozástól várható tudományos eredményeket. A feltárás felelős vezetője a jelentésben javaslatot tehet a feltárás folytatására, illetve a feltárt terület védetté nyilvánítására vagy a védettség feloldására.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentációt készíti: a feltárás felelős vezetője. A szerzőnek be kell mutatnia, hogy az illetékes múzeum tudományos programjának végrehajtásához hogyan járult hozzá a feltárás.

A dokumentáció őrzési helye: a feltárást végző intézmény irattára, kulturális örökségvédelmi hatóság nyilvántartása, (illetékes múzeum adattára, amennyiben a feltárás kivitelezője más volt).

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez
[címlap]

Feltárási összegző tanulmány/előzetes jelentés

KÖH engedély száma, kelte:..... A lelőhely KÖH-azonosító száma:.....

Feltárás kezdeményezőjének¹²⁶ adatai:

Kezdeményező neve, vagy cégszerű megnevezése:.....

Lakcím vagy székhely:

Cégjegyzék helye és száma:.....

Képviseli (mint megrendelő):.....

A feltárási projekt címe:

.....

Feltárási projekt munkaterülete (település, utca, házszám, és helyrajzi szám(ok):.....

.....

.....

Illetékes múzeum neve:.....

A dokumentáció készítőjének adatai:

Név:.....

Lakcím, vagy székhely:¹²⁷

Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:¹²⁸

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Az engedélykérő intézménynél fennálló munkaviszonyának, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási viszonyának kezdete:.....(év).....(hónap).....(nap)

Engedélykérő intézmény adatai:

Intézmény neve:

Székhelye, címe:

Képviseli (mint a feltárási projekt igazgatója):.....

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Készítő aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

¹²⁶ 2001. és LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről 19. § (3) bekezdése szerint: Akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

¹²⁷ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

¹²⁸ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

Tartalom

1. Lelőhely-bejelentő adatlap
2. Koordinátás térkép a lelőhely feltüntetésével
3. Helyszínrajz, áttekintő térkép a feltárt területről
4. A résztvevő szakfelelősök, szakközreműködők és szakértők felsorolása (név, munkahely, feladat a projekt során)
5. Szöveges jelentés, ezen belül:
 - 5.1. A feltárás esetleges előzményei
 - 5.2. A feltárt jelenségek, leletek, objektumok összefoglaló ismertetése és korának meghatározása
 - 5.3. A tudományos szempontból kiemelkedő jelentőségű leletek ismertetése
 - 5.4. A feltárás helyszínén tervezett, vagy javasolt további munkák ismertetése
 - 5.5. A leletek elsődleges feldolgozási dokumentációja
 - 5.6. A leletanyag elhelyezése
6. Szakmai javaslatok
 - 6.1. Javaslat a feltárás eredményei alapján indokolt hatósági intézkedésre
 - 6.2. Javaslat a lelőhely bemutatására és a kezelési terv tartalmára

Szerkesztett teljes feltárási dokumentáció

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Szerkesztett átfogó beszámoló, amely részletesen ismerteti a feltárás előzményeit, a feltárás célkitűzéseit az eredményekkel összevetve értékelő módon ismerteti a leletarchívumot. A feltárások során készített legteljesebb dokumentáció, amely az előzetes jelentésnél nagyobb, és önálló publikáció alapjául szolgál.

A dokumentáció meghatározása

A terepmunka befejezése után az eredmények részletekbe menő bemutatása, projektzáró kiértékelése.

A dokumentáció célja

A leletarchívum átadása az illetékes múzeum számára, és a tudományos feldolgozás alapjainak megteremtése.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Minden, a hatóság által engedélyezett feltárási forma estében.

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

f) a feltárási engedély lejártát követő egy éven belül annak teljes dokumentációját elkészíteni, és megküldeni a 11. § (4) bekezdése szerinti intézményeknek,

Feltárási R. 11. § (1) Minden feltárásról dokumentációt kell készíteni. A teljes dokumentáció tartalmazza a feltárási naplót, a munkálatok során készült valamennyi feljegyzést, a feltárt régészeti jelenségeket és azok környezetét megörökítő fényképet, méretarányos helyszín-, alap- és metszetrajzot, koordinátás térképet, bármilyen technikával rögzített minden adatot, valamint a feltárásról szóló jelentést.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentációt készíti: a feltárás felelős vezetője. A szerzőnek be kell mutatnia, hogy az illetékes múzeum tudományos programjának végrehajtásához hogyan járult hozzá a feltárás.

A dokumentáció őrzési helye: Feltárási R. 11. § (4) A dokumentáció eredeti példányát abban az intézményben kell elhelyezni, amelyik a feltárási engedélyt kapta. További egy-egy példányát meg kell küldeni a Hivatalnak, az illetékes, valamint a leletanyag végleges elhelyezésére kijelölt múzeumnak, továbbá a Magyar Nemzeti Múzeumnak. Amennyiben a feltárási engedélyhez a természetvédelmi hatóság engedélye is szükséges, akkor a dokumentációt az illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek is meg kell küldeni.

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez
[címlap]

Szerkesztett teljes feltárási dokumentáció

KÖH engedély száma, kelte:.....
A lelőhely KÖH-azonosító száma:.....

Feltárás kezdeményezőjének¹²⁹ adatai:

Kezdeményező neve, vagy cégszerű megnevezése:.....

Lakcím vagy székhely:

Cégjegyzék helye és száma:.....

Képviseli (mint megrendelő):.....

A feltárási projekt címe:

.....

Feltárási projekt munkaterülete (település, utca, házszám, és helyrajzi szám(ok):.....

.....

.....

Illetékes múzeum neve:.....

A dokumentáció készítőjének adatai:

Név:.....

Lakcím, vagy székhely:¹³⁰.....

Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:¹³¹.....

Szakértői engedélyben szereplő szakterület:.....

A szakértői engedély érvényessége lejár:.....

Az engedélykérő intézménynél fennálló munkaviszonyának, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási viszonyának kezdete:.....(év).....(hónap).....(nap)

Engedélykérő intézmény adatai:

Intézmény neve:.....

Székhelye, címe:

Képviseli (mint a feltárási projekt igazgatója):.....

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Készítő aláírása:.....

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

¹²⁹ 2001. és LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről 19. § (3) bekezdése szerint: Akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

¹³⁰ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

¹³¹ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

SZÖVEGES DOKUMENTÁCIÓ

Feltárási napló: Nyomtatott, számozott oldalakból álló, a feltárás minden munkanapjáról elkészített dokumentum, amely tartalmazza:

- Az időjárási helyzetet
- A munkában részt vevő munkások számát, a szakszemélyzet (szakfelelősök, szakközreműködők és szakértők) névsorát, a munkát végző gépek típusát
- A nap folyamán végzett munkafolyamatok leírását
- Az egyes jelenségek feltárása során tett megfigyeléseket, az esetleges szakmai konzultációk lényegét és eredményét
- Látogatók megnevezését, esetleges hivatalos intézkedéseket, továbbá a rendkívüli eseményeket (baleset, stb.)
- A munkálatok lezárásának dátumát és a felelős vezető aláírását

Objektum leírás: a feltárás során megismert valamennyi régészeti jelenség szabad szöveges leírása, mely tartalmazza az objektum pontos helyének adatait, funkciójának meghatározását, a feltárása során megfigyelt jelenségeket, adatokat, továbbá a belőle származó leletek felsorolását, darabszámát. (Ide sorolandók a sírleírások is).

Stratigráfiai egység leírás: a feltárás során megismert valamennyi régészeti jelenség szabad szöveges leírása, mely tartalmazza az objektum pontos helyének adatait, funkciójának meghatározását, a feltárása során megfigyelt jelenségeket, adatokat, továbbá a belőle származó leletek felsorolását, darabszámát.

RAJZI DOKUMENTÁCIÓ:

Általános követelmények: Minden rajzon fel kell tüntetni a feltárás helyét (település lelőhelyszám/név/azonosító), az északi irányt, a rajzolt léptéket, a rajz készítőjének nevét és a készítés (felmérés) dátumát. Az egyes rajzokat A4-es formátumra hajtogatva kell csomagolni, függetlenül attól, hogy az eredeti manuálékról, vagy fénymásolatokról, vagy digitális technikával készült tisztázati rajzokról van szó.

Feltárás helyszínrajza: a terepen is bármikor visszamérhető formában, léptékhelyesen ábrázolja a feltárt terület határait és a feltárás környezetét, a sarokpontok EOV-koordinátaival. Geodéziai felméréssel készül.

Áttekintő helyszínrajz: a terepen is bármikor visszamérhető formában, léptékhelyesen ábrázolja a feltárt területi egységek (szelvény, kutatóárok stb.) határait, feltüntetve a feltárás során alkalmazott elnevezésüket, jelüket, továbbá a feltárás mértékét (teljesen feltárt, félig feltárt, csak megfigyelt stb.). Geodéziai felmérés alapján készül.

Összesítő térkép: helyszíni felmérés alapján készült, a feltárt területen azonosított valamennyi objektum, jelenség együttes, léptékhelyes ábrázolása azonosító jelükkel együtt, szükség esetén koronkénti eltérő jelöléssel.

¹³² A felsorolás a minimálisan elvárt tartalmi elemeket rögzíti. Ezekon felül természetesen sok más egyéb dokumentum is készülhet, például az objektumok és/vagy stratigráfiai egységek strukturált, vagy már adatbázisba rögzített adatai, külön geodéziai dokumentáció, stb. Minden esetben főszabály, hogy magyar nyelven készüljön és papíron is bekerüljön a leletarchívumba. Az eredeti kéziratokat, rajzokat az engedélyes intézmény adattára őrzi, és ugyanitt kell elhelyezni a digitális adatállományokat is.

Alaprajz: a feltárás során azonosított valamennyi régészeti objektum helyszíni méréssel készült léptékhelyes felülnézeti rajza, melyen be vannak jelölve az összesítő térképhez, továbbá a metszetrajzokhoz tartozó illesztőpontok.

Metszetrajz: a feltárás során azonosított valamennyi régészeti objektumról helyszíni méréssel készült, legalább egy, léptékhelyes oldalnézeti rajz, melyen be vannak jelölve a vonatkozó alaprajzhoz tartozó illesztőpontok. Szükség esetén egy objektumról több metszetrajz is készíthető.

Sírrajz: A feltárt sírok helyszíni méréssel készült léptékhelyes rajza, mely az emberi maradványok mellett a leleteket, azoknak a sírban megfigyelhető helyzetét ábrázolja.

KÉPI DOKUMENTÁCIÓ

Fényképek: a feltárás során készült helyszíni fényképfelvételek A4-es méretű táblákba rendezett nagyításai, vagy kinyomtatott keresőképei. Az egyes lapokon fel kell tüntetni a település nevét és a lelőhely azonosítóját, továbbá a feltárás (projekt) megnevezését, az egyes képek alatt pedig az ábrázolt jelenség azonosító jelét.

Egyéb képi dokumentumok: a feltárás során készült videofelvételek, légi felvételek stb. másolatai.

FELTÁRÁSI ÖSSZEGZŐ TANULMÁNY/ELŐZETES JELENTÉS (benne: Leletanyag elsődleges feldolgozási dokumentációja)

FELDOLGOZÁSI DOKUMENTÁCIÓ

Lelet(archívum)befogadási nyilatkozat

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeum felelős gyűjtőterületének régészeti örökségéért, ezért ellátja a régészeti lelőhelyek szakmai nyilvántartását, mentését és régészeti feltárásokat végez, megőrzi, tudományosan feldolgozza és közzéteszi anyagát, és ezen túl közreműködik a hatóság területi feladatainak ellátásában is.¹³³ A területi felelősség és a proveniencia elve alapján azokat a leleteket is az illetékes múzeumban kell elhelyezni, amelyek nem a múzeum munkatársai által végzett feltárások során kerültek elő.

A nyilatkozat meghatározása

Feltárási R. 1. § h) *régészeti leletek befogadása*: a nagyberuházás megelőző régészeti feltárása során előkerült régészeti leletanyag szakszerű elhelyezése a lelőhely tekintetében gyűjtőterületében illetékes múzeumban. Ezenkívül egyéb, a gyűjtőterületen nem az illetékes múzeum által végzett feltárás esetire is vonatkozik.

A nyilatkozat célja

A múzeum illetékességéből adódóan gyűjtőterületére kutatási programot alkot, gyűjteményfejlesztési koncepciót dolgoz ki, amelyek alapján hivatalos ügyekben nyilatkozatot tesz. A múzeum akkor dönthet felelősen a leletarchívum befogadásáról, ha a leletek megfelelő kondícióban kerülnek a múzeumba és a leletarchívum tartalmazza mindazokat az adatokat, amelyekre a terület történetének jobb megismerése/megismertetése érdekében szükség van. Ezért az illetékes múzeum a befogadási nyilatkozat megtételekor programja alapján végrehajtandó feladatokat állapíthat meg a feltárási engedélyezési tervdokumentációban a feltárás kivitelezője számára.

A más kivitelező által végzett feltárásból származó leletarchívum befogadása esetén biztosítani kell az annak további gondozásához szükséges infrastruktúrát és humán erőforrást. A befogadási nyilatkozat kiadásával a múzeum vezetője kijelenti, hogy ezek a feltételek rendelkezésére állnak.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 1997. évi CXL. törvény 42. § (2) bekezdése szerint „A múzeum feladata a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása.”

Feltárási R. 4. § (2) A kérelemnek tartalmaznia kell:

i) a befogadó múzeum nyilatkozatát a leletanyag elhelyezéséről, illetőleg szándéknyilatkozatát az elhelyezésre kerülő leletanyag állami tulajdonból való átvételére,

Feltárási R. 14/F. § (2) A feltárási engedély iránti kérelem benyújtása előtt a régészeti szakszolgálat köteles egyeztetni a beruházás helyszínén található lelőhely tekintetében a gyűjtőterületében illetékes múzeumokkal a régészeti leletek befogadásáról és arról a nyilatkozatot a feltárási engedély kérelméhez csatolni.

¹³³ Vö.: 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 42. § (1) valamint 45. § (1); (4) b); és g).

3) Más gyűjtőterületében illetékes múzeum befogadó nyilatkozatának hiányában a leletanyag elhelyezéséről a Magyar Nemzeti Múzeum gondoskodik. A Magyar Nemzeti Múzeum a régészeti szakszolgálat felhívására 5 napon belül írásban nyilatkozatot tesz.

Feltárási R. 14/F. § (2) A feltárási engedély iránti kérelem benyújtása előtt a régészeti szakszolgálat köteles egyeztetni a beruházás helyszínén található lelőhely tekintetében a gyűjtőterületében illetékes múzeumokkal a régészeti leletek befogadásáról és arról a nyilatkozatot a feltárási engedély kérelméhez csatolni.

(3) Más gyűjtőterületében illetékes múzeum befogadó nyilatkozatának hiányában a leletanyag elhelyezéséről a Magyar Nemzeti Múzeum gondoskodik. A Magyar Nemzeti Múzeum a régészeti szakszolgálat felhívására 5 napon belül írásban nyilatkozatot tesz.

(4) A régészeti szakszolgálat és a beruházó között létrejött (1) bekezdés szerinti szerződésnek a Tv.-ben meghatározottakon és a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályain, valamint a 14. § (3) bekezdésének *a)* és *g)* pontjaiban foglaltakon túl tartalmaznia kell:

d) a régészeti leleteket befogadó múzeum nyilatkozatát,

Feltárási R. 14/I. §

(4) A befogadó múzeum és a régészeti szakszolgálat közötti elszámolás az átadásra kerülő régészeti leletanyag raktározásához szükséges térfogat egysége alapján kerül meghatározásra.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A nyilatkozat készítését kezdeményezi: az illetékes múzeum gyűjtőterületén feltárást végző más intézmény

A nyilatkozatot készíti: az illetékes múzeum régésze (muzeológusa)

A nyilatkozatot kiadja: az illetékes múzeum vezetője

A nyilatkozat őrzési helye: a feltárási engedélyezési tervdokumentáció részeként őrzési helyre megegyezik a tervdokumentációkéval.

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

[A feltárási engedélyezési tervdokumentáció része]

AZ ILLETÉKES MÚZEUM NYILATKOZATAI

II.1. A feltárás előzményei (korábbi feltárások éve, vezetője):		
II.2. Folyamatos feltárás esetén az eddig feltárt leletanyag őrzési helye:		
II.2.1. A leletanyag állapota, restauráltság aránya (%)		
II.2.2. Leltározottság aránya (%),		
II.2.3. Feldolgozottság, publikáltság aránya (%):		
II.3.1. A területileg illetékes múzeum szakmai véleménye feltárást végző intézmény kutatási programjáról (ha nem az illetékes múzeum a kérelmező, továbbá légifelvételést kivéve):		
II.3.2. Részletes régészeti feltárási program (illetékes múzeum feltárási programja alapján végrehajtandó feladatok, esetleges korlátozások leírása, mellékletként csatolandó)		
II.4.1. Javaslat a leletanyag ideiglenes múzeumi elhelyezésére:		
II.4.2. Javaslat a leletanyag végleges múzeumi elhelyezésére:		
II.4.3. Leletarchívum átvételének időpontja:		
II.5.1. További gondozás finanszírozási forrása:		
II.5.2. További gondozás költségei:	Összes költség:	Folyósítás kezdete:
II.5.2.1. Múzeumi szakmai leltárba vétel:	Költség:	Elkészítés határideje:
II.5.2.2. Konzerválás:	Költség:	Elkészítés határideje:
II.5.2.3. Restaurálás	Költség:	Elkészítés határideje:
II.5.2.4. Raktározás:	Költség:	Befejezés határideje:
II.5.2.5. Tudományos feldolgozás és közzététel:	Költség:	Kézirat lezárás határideje: Kézirat átvételének határideje: Közzététel határideje:
II.5.2.5. Ismeretterjesztő rendezvények:	Költség:	Rendezvények időpontja:
II.5.2.6. Kiállítás:	Költség:	Megnyitás időpontja:
II.5.2.7. Ismeretterjesztő kiadványok:	Költség:	Közzététel határideje:

Alulírott, amúzeum, mint illetékes múzeum vezetője nyilatkozom, hogy a.....-val történt megállapodás szerint a jelen tervdokumentációban részletezett feltárás során előkerülő régészeti leleteket állami

tulajdonból önkormányzati tulajdonba átvesszem, a keletkező leletarchívumot szakmai nyilvántartásba veszem és további gondozási feladatait ellátom.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárási engedélyezési
tervdokumentáció készítője

.....
az engedélyt kérő intézmény vezetője

.....
a feltárás felelős vezetője

.....
az illetékes múzeum vezetője

Leletarchívum átadás-átvételi jegyzőkönyve

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Az átadás-átvételt az illetékes múzeum vezetője által, feltárási engedélykérelem kapcsán tett nyilatkozatban foglalt feltételek és határidő szerint kell végrehajtani.

A jegyzőkönyv meghatározása

Leletarchívum múzeumi törzsállományba vétele.

A jegyzőkönyv célja

Amennyiben a gyűjtőterületen nem az illetékes múzeum végzett feltárást, a terepmunkák lezárása után a leletarchívum átadása feldolgozásra, őrzésre és további gondozásra az illetékes múzeumnak.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Mindazon esetekben, amikor az illetékes múzeum vezetője feltárási engedélykérelem kapcsán nyilatkozatot tett leletarchívum befogadására.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A jegyzőkönyv felvételét kezdeményezi: a feltárási felelős vezetője, vagy a határidő átlépése esetén az illetékes múzeum vezetője

A jegyzőkönyvet készíti: a feltárási felelős vezetője

A jegyzőkönyvet aláírja: a feltárási felelős vezetője és az illetékes múzeum vezetője

A jegyzőkönyv őrzési helye: a feltárási engedélyes intézmény irattára (múzeum adattára), feltárási felelős vezetője, illetékes múzeum adattára.

Leletarchívum átadás-átvételi jegyzőkönyve

Amelyet(év).....(hónap)(nap)-on a
..... átvevő múzeum hivatalos helyiségében alulírott
Átadó, mint a feltárási munkák felelős vezetője, valamint Átvevő, mint az illetékes múzeum
vezetője, vett fel az alábbi régészeti feltárási projekt leletarchívumának átvétele során:

[a feltárási napló címlapja alapján töltendő ki]

<p><i>Feltárás kezdeményezőjének adatai:</i> Kezdeményező neve, vagy cégszerű megnevezése:..... Lakcím vagy székhely: Cégjegyzék helye és száma:..... Képviseli (mint megrendelő):..... A feltárási projekt kivitelezésére vonatkozó szerződés iktatószáma, kelte:..... A kulturális örökségvédelmi hatóság engedélyének iktatószáma, kelte:.....</p> <p style="text-align: center;">A feltárási projekt címe:</p> <p>Feltárási projekt munkaterülete (település, utca, házszám, és helyrajzi szám(ok):.....</p> <p><i>A tervdokumentáció készítőjének adatai:</i> Név:..... Lakcím, vagy székhely:¹³⁴..... Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma:¹³⁵..... Szakértői engedélyben szereplő szakterület:..... A szakértői engedély érvényessége lejár:..... Az engedélykérő intézménynél fennálló munkaviszonyának, közalkalmazotti, közszolgálati vagy megbízási viszonyának kezdete:.....(év).....(hónap).....(nap)</p> <p><i>Engedélykérő intézmény adatai (ha nem azonos a feltárási kezdeményezőjével):</i> Intézmény neve:..... Székhelye, címe: Képviseli (mint a feltárási projekt igazgatója):.....</p> <p>Feltárási napló megnyitásának időpontja:(év).....(hónap).....(nap) Feltárási napló lezárásának időpontja:(év).....(hónap).....(nap)</p>

1. Átadó kijelenti, hogy az átadásra kerülő leletarchívum teljes, és minden vonatkozásban megfelel a jogszabályi előírásoknak.

2. Átvevő kijelenti, hogy a leletarchívumot átanulmányozta, és megállapítja, hogy a feltárási engedélykérelem részét képező nyilatkozatban az illetékes múzeum részéről a feltárást kivitelező számára előírt feladatokat teljesítették.

¹³⁴ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

¹³⁵ Amennyiben a készítő nem az illetékes múzeum állandó alkalmazottja.

3. A mellékletben felsorolt tételeket Átadó átadja, Átvevő átveszi.

4. Átadó kérésére a leletarchívumhoz csatolják a feldolgozási és publikálási tervet, amelynek végrehajtására Átadós év Átvevő külön megállapodást köt.

4. Egyéb megjegyzések:

.....
.....
.....

Kmf.

.....
Átadó aláírása Átvevő aláírása

Kötelező mellékletek:

- Feltárási engedélyezési tervdokumentáció
- Jogerős feltárási engedély
- A feltárás során előkerült leletek (mosva, konzerválva, dobozolva)
- Régészeti leletek elsődleges feldolgozási dokumentációja az alábbi bontásban:
 - szerves anyagból készült leletek
 - szerves anyagból készült leletek
 - embercsont
 - állatesont
 - talajminták
- Feltárási napló másolata
- Feltárási összegző tanulmány / előzetes jelentés
- Szerkesztett teljes feltárási dokumentáció
- Feldolgozási és publikálási terv

Egyéb mellékletek:

- Konzerválási terv és dokumentáció (amennyiben készült)
- Restaurálási terv és dokumentáció (amennyiben készült)
- Raktári terv és dokumentáció (amennyiben készült)
- stb.

Múzeumi szakmai leltár

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

(Részletesen ismerteti a Nyilvántartási R.)

2. § A nyilvántartás célja az őrzött kulturális javak számbavétele, a tudományos meghatározásuk során feltárt eredmények, illetve a rájuk vonatkozó, később is folyamatosan bővülő, változó ismeretek rögzítése, a vagyon- és tulajdonvédelem, valamint a kulturális javak további kutatói és közművelődési felhasználásának elősegítése.

A szakmai leltár meghatározása

A feltárás során előkerült tárgyak funkciójának és korának meghatározása, főbb ismertető jegyeinek azonosításra alkalmas leírása, és nyilvántartásba vétele.

A szakmai leltár célja

A régészeti feltárások során előkerült leletek, és a feltárási tevékenység során keletkezett dokumentáció múzeumi törzsállományba vétele.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A múzeumba került, és megőrzésre érdemes minden tárgy és dokumentum esetében.

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

h) a leleteket múzeumi szakmai leltárba venni,

1. § (1) A nemzeti kulturális örökség minisztere (a továbbiakban: miniszter) által – a Tv. 39. §-ának (2) bekezdése alapján – kiadott működési engedéllyel rendelkező muzeális intézmény az e rendeletben foglaltak szerint nyilvántartást vezet mindazon kulturális javakról, melyek őrzésében, kezelésében, illetve birtokában vannak.

(2) Muzeális intézmény a nyilvántartásában nem szereplő kulturális javakat nem őrizhet.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A leltározást irányítja: a feltárás felelős vezetője

A leltározott anyagot és a dokumentációt átveszi: az illetékes múzeum régésze

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum régészeti osztálya és adattára

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez

Lásd: Nyilvántartási R., és különösen annak alábbi fejezetét:

III. Fejezet A régészeti szakanyag nyilvántartása III/A. Alfejezet

A régészeti (benne a paleolit) szakanyag nyilvántartásba vételénél *kötelezően rögzítendő adatok*, illetve bejegyzésük szabályai az alábbiak:

1. Az intézmény neve

2. Szervezeti egység/gyűjtemény

A fenti két rovat bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

3. **Leltári szám***

A melléklet I. fejezetében e pontnál írottakon kívül figyelembe kell venni, hogy egy tételszámon egy leletegyüttes anyaga leltározandó (pl. egy lelőhely teljes anyaga). Egy múzeumon (gyűjteményen) belül a leletegyüttes értelmezésének a tételszám használatánál egységesnek és következetesnek kell lennie.

4. **Megnevezés(ek)***

5. **Darabszám***

A 4-5. rovatok bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

6. **Leírás, használat/tartalom***

Az I. fejezetben írottakon túl: itt kell jelezni az egy leltári számon leltározott, eredetileg egységet képező, de több darabból álló tárgy összetételét is (pl. a gyöngysor 15 db karneol és 2 db kalcedon gyöngyből áll).

Paleolit régészeti szakanyag esetében, ha a tárgy típusa, funkciója a szakirodalomban nem közismert, meghatározása körül problémák mutatkoznak, e rovatban a tárgy analógiáit is fel kell tüntetni.

7. **Kor***

8. A keletkezés/készítés helye

9. Készítő/alkotó

10. **Anyag***

11. **Technika***

A 7-11. rovatok bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

12. **Méret, terjedeleme***

Az I. fejezetben e pontnál leírtakhoz: a szabálytalan alakú régészeti cseréptöredékeknél a legnagyobb átmérőt kell mérni.

13. **Állapot***

A feltáráskor, illetve múzeumba kerüléskor észlelt állapottól eltérés lehetséges a régészeti tárgyaknál természetes, a feltárás után, de még a bejegyzés előtt elvégzett restaurálás miatt. Ilyenkor mindkét állapot rögzíthető, pl. „15 töredékből összeállított és kiegészített edény”.

14. **Lelőhely/gyűjtőhely**

Ez a rovat több alrovatra/mezőre tagolódik:

a) A helység, illetve pontosabban meghatározott része. Bejegyzéséről lásd az I. fejezetet azzal, hogy külterületen a lelőhelyet körül kell írni (pl. a temetőtől délre, a községtől keletre), vagy földrajzi koordinátáit kell megadni!

b) Jellege: pl. telep, temető, egyéb.

c) Objektum, réteg: leletegyüttest alkotó ásatási anyag leltározásánál ezen alrovatba kell beírni a tárgyakkal kapcsolatos sírszámok, rétegek, rétegjelzések, egyéb összefüggések megjelölésére szolgáló adatokat (pl. 120. sír, II. ház).

Paleolit régészeti szakanyag esetében ezen alrovat/mező a leletet adó geológiai réteg bejegyzésére szolgál.

15. **A megszerzés módja**

16. **A megszerzés ideje**

17. **Gyűjtő/feltáró**

18. **Átadó**

19. **Átadó adatai**

20. **Vételár***

21. **Adattári szám**

22. **Leltározó**

23. **Örzési hely/elhelyezés**

24. **Képi ábrázolás**

25. **Képi hivatkozás**

26. **Szakirodalom, hivatkozás**

27. **Restaurálás/preparálás**

28. **Státus***

29. **Megjegyzések***

A 15-29. rovatok bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

III/B. Alfejezet

A régészeti *állatcsontleletek* nyilvántartásánál - a szakanyag sajátosságai miatt - az általános régészeti (és paleolit) leletanyagtól eltérő, alábbi adatokat kell rögzíteni, a következő szabályok szerint:

1. **Az intézmény neve**

2. **Szervezeti egység/gyűjtemény**

3. **Leltári szám***

Az 1-3. rovatok bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

4. **Faj***

Az állatfaj nevét - melytől a lelet származik - tudományos nevezéktani nevével kell e rovatban jelölni.

5. **Darabszám***

Elsősorban csontvázak, illetve csontvázrészecskék dokumentálásánál használt rovat; a csontok darabszámára vonatkozik. Egyes csontok esetén a csonttöredékek nyilvántartására szolgál.

6. **Megnevezés(ek)***

Bejegyzéséről értelemszerűen lásd az I. fejezetet.

7. **Életkor és nem***

Kitöltése csak abban az esetben szükséges, amennyiben ezek az adatok a leletből megállapíthatóak.

8. **Leírás***

Csontvázlelet esetében a csontváz rövid jellemzése; egyes csontok esetében azok tudományos igényű leírása. Egyebekben az első fejezetben írottakat kell értelemszerűen figyelembe venni.

9. **Méretek***

Bejegyzéséről értelemszerűen lásd az I. fejezetet. Egész csontváz esetében mérendő a marmagasság. Koponya esetében:

az alaphosszúság

tetőhossz

legnagyobb szélesség

homlokszélesség

koponya magassága

Hosszú csontok esetében: legnagyobb hosszúság

diaphysis legkisebb szélessége

10. Kor*

Bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

11. Lelőhely/gyűjtőhely

Bejegyzéséről lásd a III/A. alfejezetben írottakat.

Ha az állatsontlelet emberi sír mellékleteként került elő, e rovatba a sír régészeti megjelölését is át kell venni. Telepanyag esetében az előkerülés pontos helyét (szelvény, réteg, gödör, mélység) is be kell írni.

12. Állapot*

Bejegyzésének szabályai hasonlóak az I. fejezetben írottakhoz; kitöltésénél a lelet megtartására, sérüléseire vagy hiányaira, esetleges rendellenességeire vonatkozó megállapításokat kell jellemző, rövid kifejezésekkel bejegyezni (pl. égett, proximalis epiphysise sérült stb.).

13. A megszerzés módja

14. A megszerzés ideje

15. Gyűjtő/feltáró

A 13-15. rovatok bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

16. Kapcsolódó régészeti anyag elhelyezése

Ha a lelet más régészeti tárgyak kíséretében került elő, e tárgyak őrzésének helyét kell megadni. Ez lehet a múzeum régészeti gyűjteménye, de lehet más intézmény is.

17. Régészeti feldolgozó neve

E rovat az előzőhöz kapcsolódik; a lelet egészét feltáró régészeti ásatást vezető, illetve az anyagot feldolgozó kutató neve. Bejegyzéséről értelemszerűen lásd az I. fejezet „Feltáró”, illetve „Leltározó” rovatainál írottakat.

18. Adattári szám

19. Leltározó

20. Őrzési hely/elhelyezés

21. Képi ábrázolás

22. Képi hivatkozás

23. Szakirodalom, hivatkozás

24. Restaurálás/preparálás

25. Státus*

26. Megjegyzések*

A 18-26. rovatok bejegyzéséről lásd az I. fejezetet.

III/C. Alfejezet

A régészeti anyag – sajátosságai miatt – bizonyos esetekben egyedileg nehezen kezelhető (pl. cseréptöredékek). Ilyenkor a jelen rendelet 6. §-a, valamint 15. §-a szerinti *szekrénykataszteri nyilvántartást* lehet választani.

Feldolgozási és publikációs terv

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A Tv. bevezetésében kimondja, hogy a szabályozás egyik fő célja „a nemzeti és az egyetemes történelem során felhalmozott kulturális örökség feltárásának, tudományos feldolgozásának, megóvásának, védelmének, fenntartható használatának és közkinccsé tételének törvényi feltételeit megteremtse”.

A régészeti lelőhelyeken végzett vissza nem fordítható hatású beavatkozások tervezésénél, ezért minden esetben gondoskodni kell a beavatkozások tudományos eredményének közkinccsé tételéről. Az eredmények akkor válhatnak közkinccsé, ha a szakma szabályainak megfelelő feldolgozást publikáció megjelentetése követi. Ezek költségeit is annak kell viselnie, akinek érdekében a lelőhelyen a beavatkozás történik.

A feldolgozási terv meghatározása

Munkatársak együttműködésével terv készítése a leletarchívum elemzésére, szintézis készítésére, majd közzétételi módjának meghatározására. A feltárási (ásatási) jelentés elkészítése utáni részletesebb feldolgozási projekt terve, amely **átfogó publikációt** eredményez. A feldolgozási projekt költségeiről nagy vonalakban már a feltárási projekt költségtervének készítése során meg kell állapodnia a megbízónak és a kivitelezőnek, az illetékes múzeum vezetőjének pedig a feltárási engedélykérelem részét képező nyilatkozatban kell jeleznie az ilyen irányú igényeket.

A publikálásra szánt átfogó záró jelentés leírása, amelynek része a tartalomjegyzék, és amely a tartalomjegyzék fejezeteinek megfelelően feltünteti a szöveg becsült karakterszámát, a színes és fekete-fehér illusztrációk számát és terjedelmét, valamint az esetleges mellékleteket (táblák, térképek, CD, DVD).

A feldolgozási terv célja

A Tv. bevezetésében foglalt cél indokolja, hogy a lényeges tartalmat hordozó és újszerű feltárási eredmények, minél előbb bekerüljenek a nemzetközi tudományos élet vérkeringésébe.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Minden, a múzeumok törzsgyűjteményébe került leletarchívum esetében.

A muzeális intézményekben folytatható kutatásról szóló 47/2001. (III. 27.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kutatási R.) szerint

Kutatási R. 3. § (1) A kulturális javak kutatása és feldolgozása, valamint a rájuk vonatkozó dokumentáció tudományos, illetve közművelődési célú hasznosítása elsősorban annak a muzeális intézménynek a feladata, amelyben a javakat nyilvántartásba vették.

(2) A kulturális javaknak a muzeális intézményben történt nyilvántartásba vételétől számított 5 éven belüli kutatására és feldolgozására, valamint a rájuk vonatkozó dokumentáció tudományos és közművelődési célú hasznosítására **elsősorban az a múzeumi szakember jogosult, aki e javakat gyűjtötte (feltárta), illetve aki elsődleges meghatározásukat (és nyilvántartásba vételüket) elvégezte.**

(3) Amennyiben a (2) bekezdésben megnevezett múzeumi szakember nem kíván élni ezen jogával, vagy nem képes elvégezni a munkát, a muzeális intézmény vezetője jogosult a további feldolgozást, tudományos vagy közművelődési célú hasznosítást, publikálásra való előkészítést más szakemberre bízni.

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

i) a feltárás eredményét **tudományosan feldolgozni**

Feltárási R. 14/F. § (4) A régészeti szakszolgálat és a beruházó között létrejött (1) bekezdés szerinti szerződésnek a Tv.-ben meghatározottakon és a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályain, valamint a 14. § (3) bekezdésének *a)* és *g)* pontjaiban foglaltakon túl tartalmaznia kell:

b) a régészeti feltárásban és a régészeti leletek feldolgozásában részt vevő szakmai munkatársak nevét

Feltárási R. 14/G. § Az Ásatási Bizottság véleményezheti a feltárás és a feldolgozás vezetőinek szakmai felkészültségét, meghatározhatja a munkák szakmai követelményeit és közreműködhet azok ellenőrzésében.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a feltárás felelős vezetője

A dokumentációt készíti: a feltárás felelős vezetője az illetékes múzeum régészének (muzeológusának) közreműködésével

A tervet engedélyezi/jóváhagyja és a forrásokat (részben) biztosítja: az illetékes múzeum vezetője (kivéve, ha korábbi megállapodás másként nem rendelkezik)

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum adattára.

ISMERETTERJESZTÉSI / KIÁLLÍTÁSI DOKUMENTÁCIÓ

Szinopszis

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A Tv. célja, hogy a kulturális örökség elemei és az azokhoz tartozó információk közkinccsé váljanak. A régészeti lelőhelyeken végzett vissza nem fordítható hatású beavatkozások tervezésénél, ezért minden esetben gondoskodni kell a beavatkozások tudományos eredményének közkinccsé tételéről. Az eredmények akkor válhatnak közkinccsé, ha az ismeretterjesztés csatornáin át eljutnak elsősorban az illetékes múzeum gyűjtőterületén lakó népeességhez, illetve azon túl minden más érdeklődőhöz. Az ismeretterjesztés költségeit is annak kell viselnie, akinek érdekében a lelőhelyen a beavatkozás történik.

A múzeumba kerülő leletarchívum új, vagy érdeklődésre számot tartó eredményeit ismeretterjesztő kiállítás, rendezvény vagy kiadvány segítségével kell bemutatni elsősorban a gyűjtőterület népeesség, illetve más látogatók számára.

47/2001. (III. 27.) Kormányrendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásokról 3. § (1) A kulturális javak kutatása és feldolgozása, valamint a rájuk vonatkozó dokumentáció tudományos, illetve **közművelődési célú hasznosítása** elsősorban annak a muzeális intézménynek a feladata, amelyben a javakat nyilvántartásba vették.

A dokumentáció meghatározása

Ismeretterjesztő kiállítás, vagy egyéb rendezvény, kiadvány koncepciójának áttekinthető formában történő bemutatása a döntéshozók számára.

A dokumentáció célja

A tudományos eredmények olyan módszerek segítségével történő értelmezése, hogy azok a társadalom jellemző csoportjai igényeinek megfelelően, befogadhatóvá váljanak.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Kiállítás, rendezvény vagy kiadvány készítése előtt az intézmény vezetőinek tájékoztatása.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: az intézmény vezetője vagy a régész (muzeológus), múzeumpedagógus munkatárs

A dokumentációt készíti: régész (muzeológus) a múzeumpedagógus közreműködésével

A dokumentációt jóváhagyja, dönt a munkatervbe való felvételről: az intézmény vezetője

A dokumentáció őrzési helye: az intézmény irattára.

Forgatókönyv

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A Tv. célja, hogy a kulturális örökség elemei és az azokhoz tartozó információk közkinccsé váljanak. A régészeti lelőhelyeken végzett vissza nem fordítható hatású beavatkozások tervezésénél, ezért minden esetben gondoskodni kell a beavatkozások tudományos eredményének közkinccsé tételéről. Az eredmények akkor válhatnak közkinccsé, ha az ismeretterjesztés csatornáin át eljutnak elsősorban az illetékes múzeum gyűjtőterületén lakó népeiséghez, illetve azon túl minden más érdeklődőhöz. Az ismeretterjesztés költségeit is annak kell viselnie, akinek érdekében a lelőhelyen a beavatkozás történik.

47/2001. (III. 27.) Kormányrendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásokról 3. § (1) A kulturális javak kutatása és feldolgozása, valamint a rájuk vonatkozó dokumentáció tudományos, illetve **közművelődési célú hasznosítása** elsősorban annak a muzeális intézménynek a feladata, amelyben a javakat nyilvántartásba vették.

A forgatókönyv meghatározása

Ismeretterjesztő kiállítás megvalósításához szükséges tervdokumentáció, amely a látogatói útvonalat követve tartalmazza a tábla- és tárlószövegeket, tárgyfeliratokat, makett-leírásokat, az információs és kommunikációs technika alkalmazási körének leírását, a közölni kívánt tartalmat, valamint a muzeológusi szempontból fontos restaurálási és installációs utasításokat. A belsőépítészeti és egyéb kiegészítő (pl. világítási, biztonsági stb.) tervekkel együtt képezi a kiállítás teljes dokumentációját.

A forgatókönyv célja

A kiállítás tartalmának a múzeumpedagógiai, műszaki stb. követelmények figyelembevételével történő megállapítása.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A feltárás eredményeinek ideiglenes, vagy állandó kiállítás keretében történő bemutatásakor.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: illetékes múzeum vezetője, régésze (muzeológusa), vagy a feltárás felelős vezetője

A dokumentációt készíti: illetékes múzeum munkatársa, a feltárás felelős vezetőjének közreműködésével

A tervet engedélyezi/jóváhagyja és munkatervbe illeszti: az illetékes múzeum vezetője (illetve a fenntart, vagy a felügyeleti jogokat gyakorló szerv)

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum adattára.

Kiállítási installáció kivitelezési terve

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Az installációnak harmonizálnia kell a közölni kívánt tartalommal, és figyelembe kell venni a tudományos, biztonsági, tűzrendészeti stb. szempontokat.

A kiállítási terv meghatározása

Műszaki kivitelezési terv.

A kiállítási terv célja

A közölni kívánt tartalomnak a látogatói befogadást segítő belsőépítészeti miliő létrehozása. A régész szakember munkavégzését annyiban érinti, hogy a közölni kívánt autentikus tartalmat neki kell meghatároznia, ezért utasításait a tervezés során figyelembe kell venni.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A feltárás eredményeinek ideiglenes, vagy állandó kiállítás keretében történő bemutatásakor.

Útmutatás a munkavégzéshez

A dokumentáció készítését kezdeményezi: illetékes múzeum vezetője

A dokumentációt készíti: belsőépítész/építész tervező, kiállítás rendező, konzultálva az illetékes régész szakemberrel

A tervet jóváhagyja és munkatervbe illeszti: illetékes múzeum vezetője (illetve a fenntartó vagy a felügyeleti jogot gyakorló szerv)

A dokumentáció őrzési helye: illetékes múzeum adattára

Kiállítási kiadványok

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A Tv. célja, hogy a kulturális örökség elemei és az azokhoz tartozó információk közkinccsé váljanak. A régészeti lelőhelyeken végzett vissza nem fordítható hatású beavatkozások tervezésénél, ezért minden esetben gondoskodni kell a beavatkozások tudományos eredményének közkinccsé tételéről. Az eredmények akkor válhatnak közkinccsé, ha az ismeretterjesztés csatornáin át eljutnak elsősorban az illetékes múzeum gyűjtőterületén lakó népszerűséghez, illetve azon túl minden más érdeklődőhöz. Az ismeretterjesztés költségeit is annak kell viselnie, akinek érdekében a lelőhelyen a beavatkozás történik.

A múzeumba kerülő leletarchívum új, vagy érdeklődésre számot tartó eredményeit ismeretterjesztő kiállítás, rendezvény vagy kiadvány segítségével kell bemutatni. Különösen fontos, hogy az eredményeket az ifjúsági korcsoportok megismerjék.

47/2001. (III. 27.) Kormányrendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásokról 3. § (1) A kulturális javak kutatása és feldolgozása, valamint a rájuk vonatkozó dokumentáció tudományos, illetve **közművelődési célú hasznosítása** elsősorban annak a muzeális intézménynek a feladata, amelyben a javakat nyilvántartásba vették.

A kiadvány meghatározása

Ismeretterjesztő kiállításhoz kapcsolódó kiadvány (vezető, katalógus, leporelló, munkafüzet internet-honlap stb.) kézírata.

A kiadvány célja

A kiadvány a látogatóknak segít a közölni kívánt információ jobb megértésében, illetve a kutatni vágyóknak további útmutatásokat ad, a szervezett iskolai csoportok vezetőinek speciális, a múzeumi foglalkozást segítő információkat ad. A régész szakembert mint szerzőt, vagy közreműködőt érinti. A közölni kívánt autentikus tartalmat a régész szakember határozza meg, ezért erre vonatkozó állásfoglalását a kiadványok készítése során figyelembe kell venni.

Mikor készítsük a dokumentációt?

A feltárás eredményeinek ideiglenes, vagy állandó kiállítás keretében történő bemutatásakor.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat. A régész csak akkor vehet részt a kiadvány elkészítésében ha biztosított a magas szakmai színvonal.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: az intézmény vezetője, vagy régész (muzeológus) munkatársa

A dokumentációt készíti: régész (muzeológus), múzeumpedagógus közreműködésével

Kiadja: az intézmény vezetője, vagy egyesület

A dokumentáció őrzési helye: a kéziratot az intézmény adattárában, a többi kapcsolódó (megbízásokra, kiadásra, terjesztésre vonatkozó) iratot az intézmény irattárában kell elhelyezni

MEGŐRZÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Konzerválási terv

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A feltárás során előkerülő leletek állagának megóvásáról az előkerülés pillanatától fogva – a megfelelő konzerválási technológia alkalmazásával – gondoskodni kell. A leletarchívum átadásáig ez a feltárás felelős vezetőjének feladata.

A konzerválási terv meghatározása

Terv készítése a feltárás során várhatóan előkerülő, azonnali konzerválási beavatkozást igénylő helyzetekre.

A konzerválási terv célja

A feltárás során előkerülő szerves anyag, üveg, mikroarcheológiai eljárással később laboratóriumi körülmények között feltárandó objektum állapotának stabilizálásához szükséges körülmények megteremtése.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárás felelős vezetője útján köteles

d) a feltárt régészeti örökség őrzéséről, állagának ideiglenes megóvásáról és elsődleges feldolgozásáról gondoskodni,

Feltárási R. 12. § (1) A feltárás befejezése után a régészeti leletek őrzéséről, állagmegóvásáról – azok végleges elhelyezéséig – a feltárást végző intézmény köteles gondoskodni. Az összegyűjtött régészeti leleteket az engedélyben megjelölt múzeumban kell elhelyezni.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a feltárás felelős vezetője (projektvezető)

A dokumentációt készíti: projektcsoporthoz szakfelelős, vagy szakközreműködő tagja, akinek kötelezően figyelembe kell vennie a feltárás felelős vezetőjének utasításait

A tervet jóváhagyja: a feltárás felelős vezetője (projektvezető)

A dokumentáció őrzési helye: feltárási napló mellékleteként

Restaurálási terv és dokumentáció

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

Amennyiben a feltáráson előkerülő leletek állagának megóvásához nem elegendő a konzerválás, még a leletarchívumnak az illetékes múzeumnak történő átadása előtt gondoskodni kell azonnali restaurálásukról.

A restaurálási terv meghatározása

A restaurátori munka szakmai szabályainak megfelelően készítendő tervdokumentáció.

A restaurálási terv célja

A restaurálandó leletek körének meghatározása, restaurálás előtti állapotuk dokumentálása, az alkalmazandó eljárások ismertetése, és a restaurálási eljárások, illetve a tárgyak restaurálás után állapotának dokumentálása.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Feltárási R. 10. § Az engedélyes a feltárást felelős vezetője útján köteles g) a feltárást leletanyagának restaurálásában szakmailag közreműködni

Feltárási R. 12. § (2) Amennyiben a feltárást nem a Magyar Nemzeti Múzeum vagy nem az illetékes múzeum végezte, a feltárást anyagát a teljes tudományos feldolgozásig, legfeljebb azonban a feltárást befejezésétől számított öt évig, a feltárást végző intézmény kérelmére annak őrzésében maradhat.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

A dokumentáció készítését kezdeményezi: a feltárást felelős vezetője (projektvezető)

A dokumentációt készíti: projektcsoporthoz szakközreműködő tagja, akinek kötelezően figyelembe kell vennie a feltárást felelős vezetőjének utasításait

A tervet jóváhagyja: a feltárást felelős vezetője (projektvezető)

A dokumentáció őrzési helye: leletarchívum részeként

Iratminta a dokumentáció elkészítéséhez:

Régészeti leletek restaurálási dokumentációja

A feltárási projekt címe:

.....

Feltárási projekt munkaterülete (település, utca, házszám, és helyrajzi szám(ok)):

.....
.....

KÖH-azonosítószám:.....

A feltárási időtartama:

.....(év).....(hónap).....(nap)-tól(év).....(hónap)(nap)-ig

Illetékes múzeum neve:.....

Címe:.....

A feltárást végző intézmény adatai:

Intézmény neve:.....

Székhelye, címe:

A feltárási felelős vezetőjének neve:

A restaurálást végző (restaurátor vagy intézmény) adatai:

Intézmény neve:.....

Székhelye, címe:

A restaurálás felelős vezetőjének neve:.....

Szakértői engedélyének száma, kelte:

Szakértői engedély érvényessége lejár:

Alulírott készítő nyilatkozom, hogy jelen dokumentáció készítése során az elvárható mértékű körültekintéssel jártam el, és a dokumentáció megfelel a hatályos örökségvédelmi jogszabályoknak.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....

a restaurálás felelős vezetőjének aláírása

Restaurálási tárgylap¹³⁶

A tárgy(ak) megnevezése:
Tárgy(ak) azonosító száma:¹³⁷
Ásatás helye, éve:
KÖH lelőhely-azonosító szám:
Feltárás vezetője:
Restaurálást végző neve:
Munkahelye:¹³⁸

A tárgy(ak) állapotleírása a restaurálás előtt:¹³⁹
.....
.....

A restaurálás előtt elvégzett vizsgálatok eredményei:¹⁴⁰
.....

Az elvégzett kezelések naplószerű leírása, és azok eredményei:¹⁴¹
.....
.....

A kezelés utáni állapot leírása és dokumentálása:¹⁴²
.....
.....

Észrevételek, további kezelési javaslatok:
.....

A restaurálást végezte:

.....
aláírás

A tárgyakat átvette:

.....
Dátum, aláírás.

¹³⁶ Egyes restaurálást igénylő tárgyak esetén használandó.

¹³⁷ Leltári szám, vagy más azonosító szám.

¹³⁸ Ha magánvállalkozás, akkor a cégjegyzék-számot, vagy a szakértői engedély számát kell beírni.

¹³⁹ Szöveges leírás, továbbá fénykép és rajz.

¹⁴⁰ Röntgen, stb. vizsgálati eredmények összefoglalása. A vizsgálatok teljes dokumentációja mellékként kezelendő.

¹⁴¹ Szükség esetén fényképekkel és rajzokkal kiegészítve.

¹⁴² Szöveges leírás, továbbá fotó és rajz.

Restaurálási napló¹⁴³

Sorszám	Az átadó neve és az átadás időpontja	A tárgy adatai (jelzete)	A tárgy (feladat) leírása	A tárgy rajza és mérete	Restaurálási eljárás	A restaurátor neve és a restaurálás ideje	Az átvétel elismerése és időpontja

¹⁴³ Csoportos tömegáru esetén használendő

Raktári terv és dokumentáció

Elfogadta a Magyar Régész Szövetség közgyűlése 2007. november 26-án

Általános követelmények

A leleteket az előkerüléstől a leletarchívumnak az illetékes múzeumnak történő átadásáig olyan körülmények között kell tárolni, amely lehetővé teszi jó állapotban történő megőrzésüket, és az elsődleges feldolgozás rendszerének megfelelő raktározásukat.

A raktári terv meghatározása

A leletek átmeneti elhelyezésére vonatkozó kezelési szabályzat elkészítése.

A raktári terv célja

Az előkerült leletek feldolgozás előtti, illetve elsődleges feldolgozás után elhelyezési feltételeinek kialakítása, őrzési és mozgatási rendjének és nyilvántartásának (mozgatási napló vezetése) meghatározása.

Mikor készítsük a dokumentációt?

Feltárási R. 12. § (2) Amennyiben a feltárást nem a Magyar Nemzeti Múzeum vagy nem az illetékes múzeum végezte, a feltárások anyaga a teljes tudományos feldolgozásig, legfeljebb azonban a feltárást befejezésétől számított öt évig, a feltárást végző intézmény kérelmére annak őrzésében maradhat.

Útmutatás a munkavégzéshez

A régésznek a munkavégzés során be kell tartania az Etikai Kódex öt alapelvét, és az azokhoz kapcsolódó általános és részletes szabályokat.

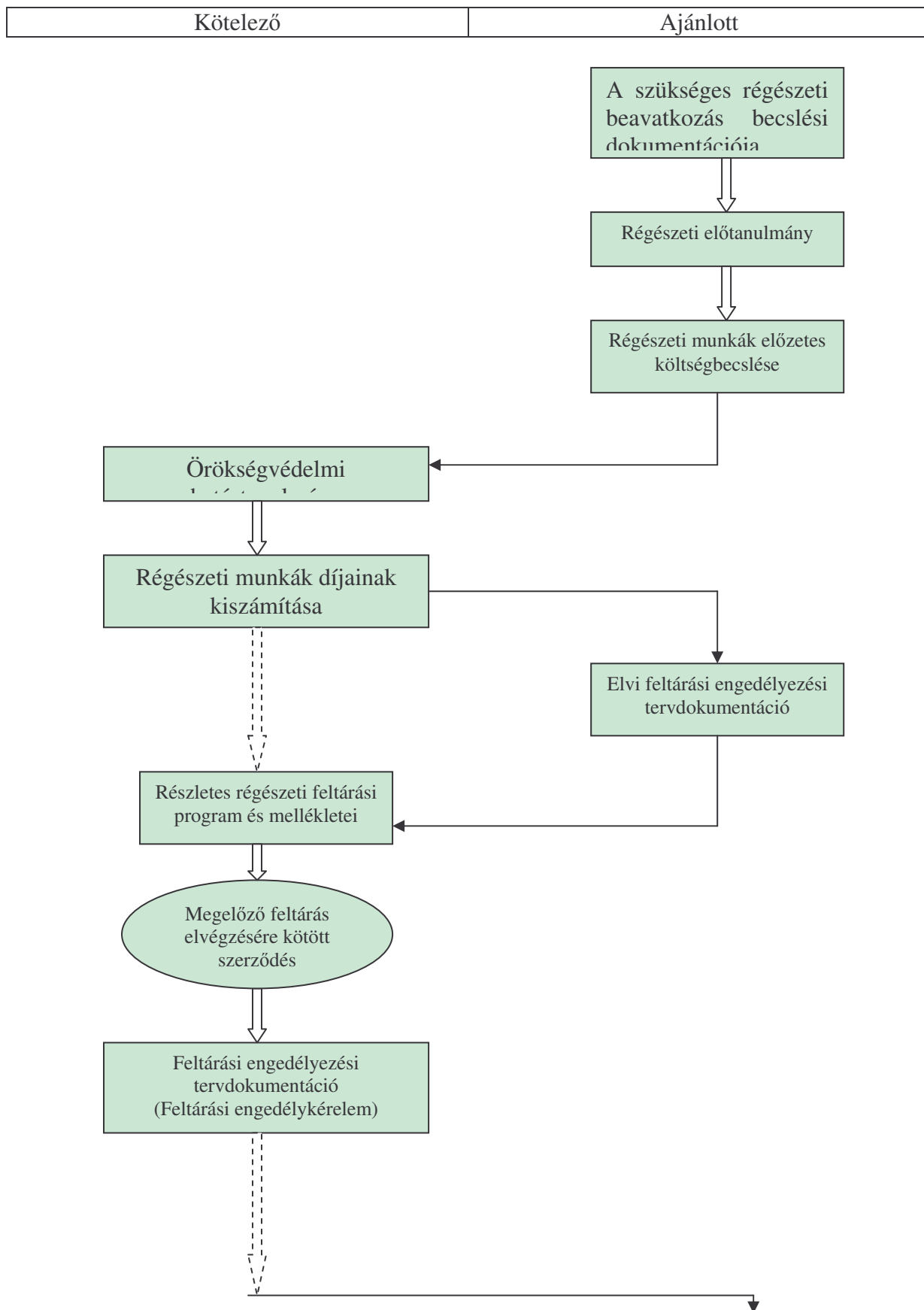
A dokumentáció készítését kezdeményezi: a feltárást felelős vezetője (projektvezető)

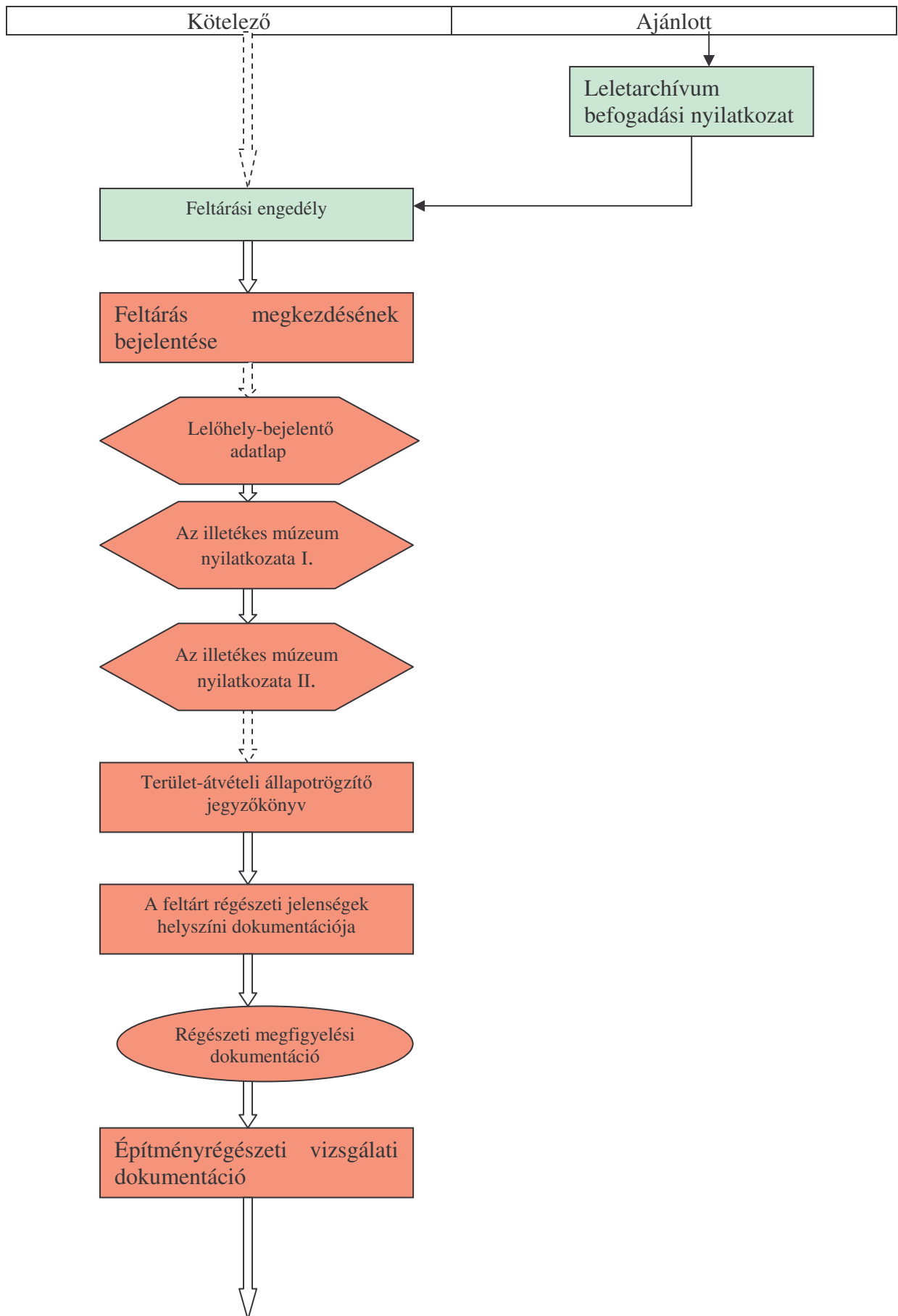
A dokumentációt készíti: a projektcsoporthoz szakfelelős tagja, akinek kötelezően figyelembe kell vennie a feltárást felelős vezetőjének utasításait

A tervet jóváhagyja: a feltárást felelős vezetője (projektvezető)

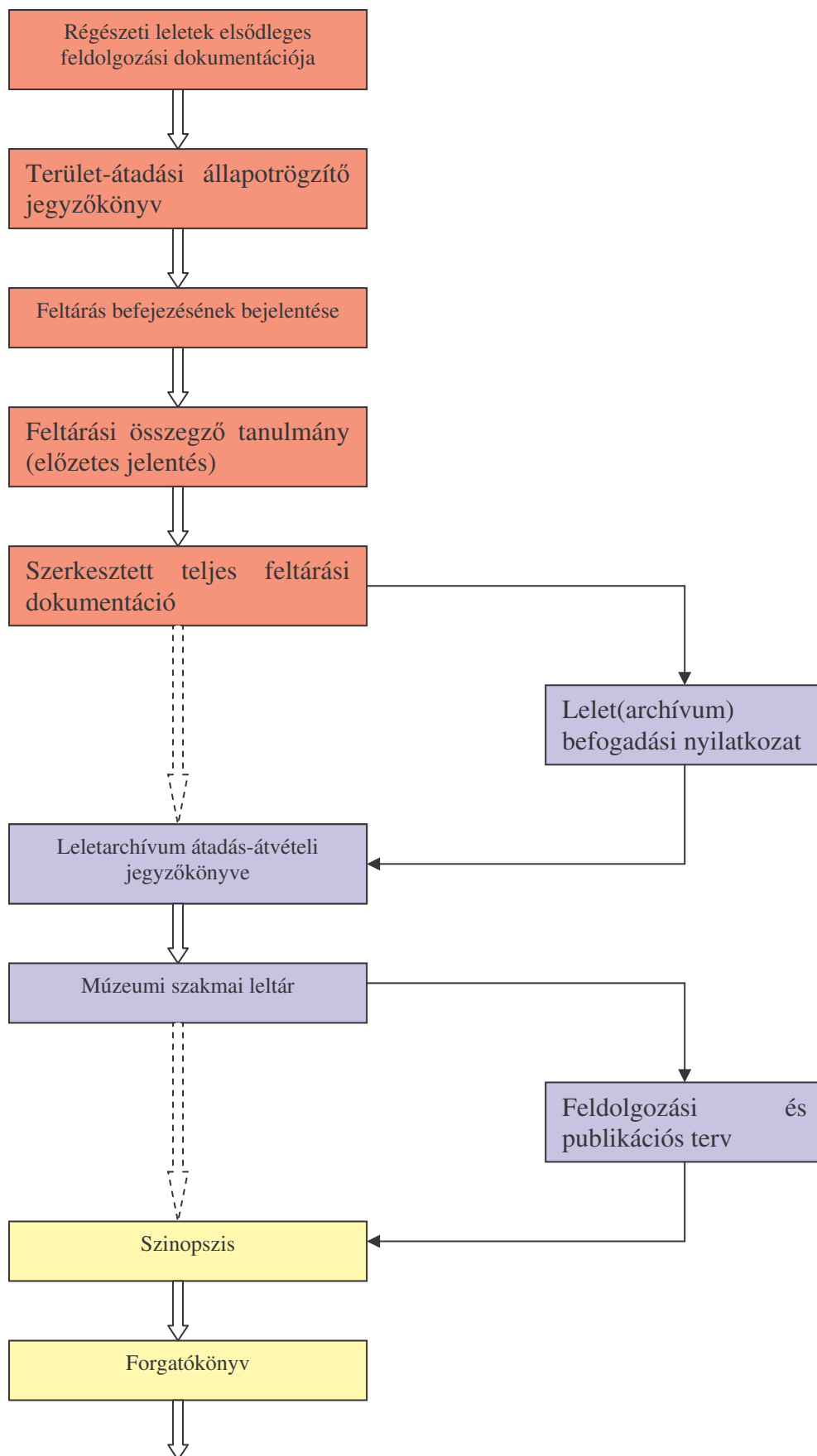
A dokumentáció őrzési helye: a feltárási napló melléklete, a feltárást végző intézmény adattára

A DOKUMENTÁCIÓKÉSZÍTÉS FOLYAMATÁBRÁJA

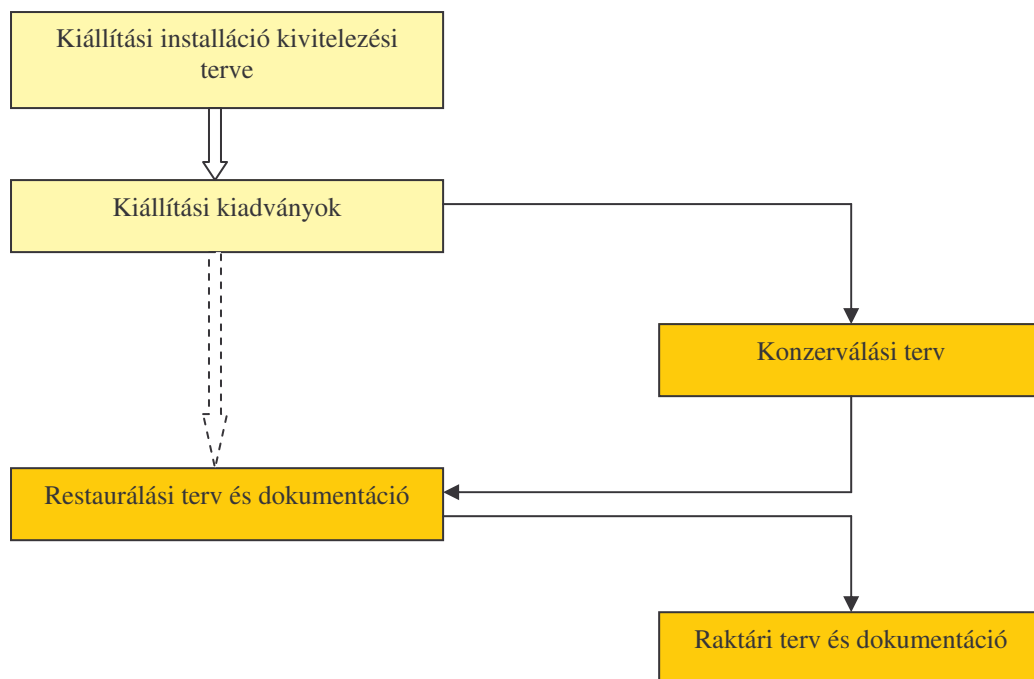

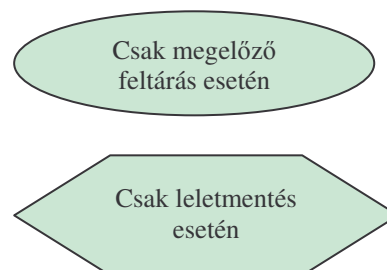
Kötelező	Ajánlott
----------	----------

Kötelező	Ajánlott
----------	----------

Jelkulus:

GLOSSARIUM

Jogszabályok:

Tv: A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény.

Feltárási R.: A régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójára anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló, a 21/2007. (III. 26.) OKM rendelettel módosított 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet.

Hatástanulmány R.: A nemzeti kulturális örökség miniszterének 4/2003. (II. 20.) NKÖM rendelete az örökségvédelmi hatástanulmányról

Nyilvántartási R.: A muzeális intézmények nyilvántartási szabályzatáról szóló 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendelet.

Szakértői R.: 18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet a kulturális szakértők működésének engedélyezéséről és a szakértői névjegyzékek vezetéséről

Egyéb szabályzatok:

Etikai Kódex: A Magyar Régész Szövetség tagjainak Etikai Kódexe. Elfogadta a Szövetség közgyűlése 2006. december 5—én.

Fogalmak:

Leletarchívum: a feltárás tervezése, engedélyezése, kivitelezése során keletkezett dokumentumok, továbbá a feltárásból származó leletek összessége.

Projektigazgató: a feltárási engedélyben megjelölt örökségvédelmi intézmény vezetője.

Projektvezető: a feltárást vezető régész.

Projektmenedzser, vagy koordinátor: technikai vagy gazdasági végzettségű munkatárs, aki a projekt lebonyolításának tárgyi feltételeiért felelős. (Sok esetben ezt a feladatot is a projektvezető végzi.)